

KAITSE KODU!

KAITSELIIDU AJAKIRI NR 2 (70/516) 2007

HEA JUHT –
EFEKTIIVSED ALLUVAD

**POLITSEIREIDIL ARMÜ EI ANTA . KAITSELIITLASTEST
ABIPOLITSEINIKUD VÄLJAÕPPEL
VIITEPUNKTIDE KASUTAMINE LAHINGUTEGEVUSE JUHTIMISEL**

SÕJANDUSTERMINOLOOGIA KOMISJONI TÖÖLAUALT

Kaitseväe logistikakeskus

(asukoht Suur-Sõjamäe 23a, Tallinn) otsib oma meeskonda:

LAOGRUPI ÜLEM, kelle töö sisuks on:

- laogrupi tegevuse planeerimine;
- juhtimine ja kontroll varustuse käitlemisprotsessi vältel vastuvõtmisest väljastamiseni;
- laogrupi eelarveliste vajaduste arvestamine ja täitmise tagamine;
- laogrupi struktuuri, koosseisu, vahendite eraldamise, teenistustingimuste tagamise ja töökorralduse muutmise planeerimine ning järgimine;
- laopersonali valik, väljaõppe planeerimine, juhendamine ja töö kontroll.

NÕUDMISED KANDIDAADILE:

- vähemalt sõjaväelise kõrghariduse I aste või erialane kõrgharidus (diplomiõpe);
- ametikoha auaste: kapten;
- head teadmised NATO eesmärkidest, struktuurist, tööpõhimõtetest;
- eesti keele oskus kõrgtasemel;
- ühe võõrkeele oskus kesktasemel ametialase sõnavara valdamisega;
- üldised teadmised avaliku sektori majandustegevuse ja eelarve koostamise põhimõtetest;
- hea suhtlemisoskus, meeskonnatöövalmidus;
- arvuti kasutamise oskus vähemalt kesktasemel;
- olulise eristamise oskus ja analüüsivõime;
- kohusetunne, otsustus- ja vastutusvõime.

KASUKS TULEB:

- B- ja C-kategooria juhiluba;
- inglise keele STANAG 6001 tase 3333;
- veel mõne võõrkeelte oskus;
- juurdepääsuluba riigisadalusele.

LAOGRUPI VEEBEL, kelle töö sisuks on:

- halduslaselise töö juhtimine laogrupis;
- laoinventari, -seadmete ja tööriistade planeerimine, nende kasutamise juhendamine, arvestus ja kontroll laogrupis;
- töökeskkonna- ja tuleohutuslaselise tegevuse korraldamine laogrupis.

NÕUDMISED KANDIDAADILE:

- vähemalt sõjaväeline keskharidus või erialane kutsekeskharidus;
- allohvitseri auaste;
- ühe võõrkeele oskus kesktasemel;
- arvuti kasutamise oskus, sh teksti- ja tabeltöötlusprogrammid, samuti bürootehnika kasutamise oskus;
- otsustus- ja vastutusvõime, sh suutlikkus võtta iseseisvalt vastu otsuseid;
- olulise eristamise ning analüüsi- ja sünteesivõime;
- suhtlemisoskus, meeskonnatöövalmidus.

SOOVITUSLIKUD TEADMISED JA OSKUSED:

- B- ja C-kategooria juhiluba;
- laadurijuhi tunnistus;
- inglise keele STANAG 6001 tase 2222;
- teise võõrkeele valdamine suhtlustasandil;
- MS Exeli ja Wordi tundmine kõrgtasemel (VBA);
- head teadmised töökaitsest ja tuleohutusest.

LAOÜLEM, kelle töö sisuks on:

- varustuse käitlemise protsessi planeerimine ja juhtimine vastuvõtmisest väljastamiseni;
- arvestuse pidamine laovarude üle;
- lao eelarveliste vajaduste arvestamine, koostamine ja täitmise jälgimine;
- laopersonali valik, väljaõppe planeerimine, juhendamine ja töö kontroll.

NÕUDMISED KANDIDAADILE:

- vähemalt sõjaväeline keskharidus või erialane kutsekeskharidus;
- allohvitseri auaste;
- ühe võõrkeele oskus kesktasemel;
- arvuti kasutamise oskus, sh teksti- ja tabeltöötlusprogrammid;
- üldised teadmised juhtimisprintsippiidest;
- otsustus- ja vastutusvõime, suutlikkus võtta iseseisvalt vastu otsuseid oma pädevuse piires;
- olulise eristamise ning analüüsi- ja sünteesivõime;
- suhtlemisoskus, meeskonnatöövalmidus.

SOOVITUSLIKUD TEADMISED JA OSKUSED:

- B- ja C-kategooria juhiluba;
- laadurijuhi tunnistus;
- teise võõrkeele valdamine suhtlustasandil;
- MS Exeli ja Wordi tundmine kõrgtasemel (VBA);
- head teadmised ladustamisest, komplekteerimisest ja väljastamisest.

LAOHOIDJADID, kelle töö sisuks on:

- varustuse vastuvõtmine, ladustamine, säilitamine, komplekteerimine ja väljastamine;
- arvestuse pidamine laovarude üle.

NÕUDMISED KANDIDAADILE:

- läbitud ajateenistus, nooremallohvitseri auaste;
- vähemalt keskharidus, eesti keele oskus vähemalt hea tasemel;
- hea tervis ja koormustaluvus;
- kohusetundlikkus, täpsus, õppimisvalmidus.

KASUKS TULEB:

- esmased teadmised ladustatavast varustusest;
- arvuti kasutamise oskus,
- inglise keele oskus suhtlustasandil.

EDUKATELE KANDIDAATIDELE PAKUME:

- huvitavat, vastutusrikast tööd;
- stabiilset teenistussuhet veebli auastmega ametikohal;
- kaitseväeteenistuse seadusest tulenevaid soodustusi.

KONTAKTISIKUD:

- ladude teenistuse planeerimisjaoskonna staabiohvitser lpn Alo Pärnasalu, tel 717 4071; mobiil 5342 1045; e-post: alo.parnasalu@mil.ee
- ladude teenistuse planeerimisjaoskonna vanemstaabiallohvitser vbl Ülle Russe, tel 717 4131; mobiil 5331 3127; ulle.russe@mil.ee

CV ja avalduse koos palgasooviga palume saata hiljemalt 30. aprilliks 2007 elektrooniliselt eeltoodud aadressidel.

8

Auastmete kätteandmine Kaitseliidu peastaabis

15

Pole toitu, pole probleemi

21

Politseireidil armu ei anta. Kaitseliitlastest abipolitseinikud väljaõppel

41

Hiiumaa spordilaagris joonistati lumele

KK! KAITSELIIT ARVUDES

1437

inimest on lõpetanud aastatel 2002–2006 kursused Kaitseliidu Koolis.

KUIDAS MURDA MÜÜTE JA “SAADA PILDILE”

Saaremaa naiskodukaitsjad selgitasid õppepäeval, kuidas tutvustada Kaitseliidu ja tema eriorganisatsioonide tegevust 10

ELU VÕIMALIKKUSEST VEE, ELEKTRI JA KÜTTETA

Naiskodukaitsjad õppisid talvisel ajal toime tulema majas, kus pole veevarust, kütet ega elektrit 13

HEA JUHT – EFEKTIIVSED ALLUVAD

Ülevaade soomlaste sõjakogemusest: milline juht on lahinguväljal edukas 25

VIITEPUNKTIDE KASUTAMINE LAHINGUTEGEVUSE JUHTIMISEL

Ülevaade käepärasest võimalusest, kuidas õigeid koordinaate saladuses hoida 29

Milline on sinu üksuse esmane ülesanne 6

Tänu avaldamine 7

Tähesõjad Peipsi kohal 9

Parimad inimesed tulevad Kaitseliidu Koolist 14

Pole toitu, pole probleemi 15

Külas ESTGUARD-3 rahuvalvajatel Bosnias ja Hertsegoviinas 17

Allkirjade kogumise kampaania eesti rahva tervise nimel 19

Politseireidil armu ei anta 21

Rogainist ja kestvaorienteerumisest üldse 31

Kuidas saada kaart paberile 32

Sõjandusterminoloogia komisjoni töölaualt 34

Säravad silmad tasuvad noortejuhi vaeva 35

Noortele tuleb rohkem tähelepanu pöörata 38

Orissaare kodutütarde tublidus paneb noortejuhi heldima 42

VAHELEHT:

Tagavaravägi nr 21

KAITSELIIDU LOOJA SAI MÄLESTUSMÄRGI TALLINNA SÜDALINNAS

19. veebruari keskpäeval lõppesid admiral Johan Pitka monumendi eksirännakud Tallinnas. Monumendi avamisega Kaitseliidu peastaabi hoone kõrval Toompea ja Wismari tänava nurgal tähistati ühtlasi Kaitseliidu rajaja, soomusrongide ja soomusautode ehitamise korraldaja ning Eesti merejõudude esimese juhataja admiral Pitka 135. sünniaastapäeva. Vt lk 8.

Ülemisel pildil: Savo rügemendi ohvitser ja reamees. Joonis 19. sajandi lõpust (Oulu Ülikooli ajaloo-osakonna pildikogu). Vt lk 25.

Ivar Jõesaar, kapten

Võtame Kaitseleiidust, seal on

Vahel tundub, et Kaitseleiid on kui üldotstarbeline varaait, midagi sellist nagu lauake-kata-end. Et kui on tarvis mingit, küll ammu teada, kuid õigel ajal ette valmistamata suutlikkust etendada, saab seda Kaitseleiidust. Ja tavaliselt seal on ka – oskusi, ideid, inimesi. Kuid sellised põlveotsalahendused, et kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ikka saab, ei tarvitse kõrvaltvaatajaile parimat muljet jätta.

Samas võib soov tahumatu välja näha olla väärtus omaette. Parim näide kaitseleiidlikust tehatahtmisest on küllap Vabadussõja-aegne Pärnumaa paadimeistrite valmistatud soomusauto Vanapagan. See kummulikeeratud paat, mille topeltplangutusega kaarevahed olid immutatud takku täis topitud ja pealt Vene kaevikukilpidega kaetud, nägi nime väärivalt jube välja ja täitis hirmu külvates oma eesmärgi. Õigupoolest tuleks sellise Vanapagana reinkarnatsioon mõnelt taunokangrolt metallivalatult tellida ja Kaitseleidude monumendina kusagile suure linna avalikku ruumi kõigile vaatamiseks välja panna. Et kõik teaksid: Kaitseleiid teeb lahendusi!

Kuid kas selline pelgalt vabatahtlikul riigikaitsemissioonil põhinev lahendus – kui tahan, teen, kui ämm ei luba, ei tee ka – on jätkusuutlik alus kõigi riigile kaelakukkuvate ootamatuste puhul? Kindlasti on. Seni on elu seda ju näidanud – kaitseleiidlased on otsinud metsast või päästnud üleujutusest inimesi, korraldanud mereparaadi, patrullinud abipolitseinikena tänavail ja mehitanud missiooniüksusi. Ning olgu väljakutse milline tahes, ikka tuleb keegi kohale ja teeb asja ära.

Siiski kipub tasapisi maad võtma mulje, et tark riik peaks oma salajasse varaaita veidi enam ja targemalt panustama. See võib esmapilgul tunduda üsna keeruline, sest tühipalja tunnitasu pärast seda kõike ju ei tehta. See nõuab igale kohalikule üksusele konkreetse ülesande leidmist ning juhtide ja spetsialistide koolitust. See nõuab järjepidevat tõestamist, et kaitseleiidlased on oodatud ja nende plaanipäraselt ettevalmistatud panus hinnatud. See nõuab vastutuse võtmist ja vastastikuste kohuse täitmist.

Kuid isegi siis võib mõni laomarssal reservõppekogunemisele tulnud meeste indu jahutada, loodetud Eesti kaitseväge vormide asemel Rootsi kopitanud kuningakuubesid jagades: “Teame teid kaitseleiidšikuid, käib teile küll.” **KK!**

**Kaitseleidude ajakiri
Kaitse Kodu!**

Asutatud 11. september 1925

VÄLJAANDJA KAITSELEIID

Ilmub kaheksa korda aastas.

PEATOIMETAJA:

kpt Ivar Jõesaar

TEGEVTOIMETAJA:

Taive Kuuse

MAKETT JA KÜLJENDUS:

Matis Karu

REKLAAM JA LEVI:

Virgo Tamm
kaitsekodu@hot.ee

TOIMETUS:

Riia 12, Tartu 51013
Telefon 717 9155
Faks 717 9150

Toimetuse e-mail:

kaitsekodu@kaitseleiid.ee

Trükitud ASi Printall trükikojas

Toimetus kaastöid ei
retsenseeri ega tagasta.

KAITSELEIID INTERNETIS:

www.kaitseleiid.ee
www.alutaguse.ee
www.jogevamalev.ee
laane.kaitseleiid.ee
toompea.kaitseleiid.ee
www.hot.ee/parnukl
polva.kaitseleiid.ee
rapla.kaitseleiid.ee
tallinn.kaitseleiid.ee
www.meredivisjon.ee
www.hot.ee/laanemk
nomme.kaitseleiid.ee
yhend.kaitseleiid.ee
www.virumalev.ee
tartu.kaitseleiid.ee
www.ut.ee/akmk
valgamaa.kaitseleiid.ee

*Toimetuse kõnetund
esmaspäeviti kell 13–15
Tallinnas Toompea 8,
tel 717 9027*

Kaitseliit haris riigikaitseõpetuse õpetajaid

Kaitseliidu peastaapi olid 9. märtsiks kutsutud kaitseliitlastest riigikaitseõpetuse õpetajad, et neid tunnustada ja samas jagada lisateavet noortega tegelemiseks.

Infopäeva avas Kaitseliidu ülem kolonelleitnant Raivo Lumiste. Teemad oli jagatud nelja blokki. Esimeses vaeti Kaitseliidu arengut ja prioriteete, teises osas rääkis suursaadik Mart Helme Eesti julgeolekust läbi ajaloo ja tänapäeva. Maailma julgeolekupoliitikat rõhuasetusega Afganistanil kõneles kolonelleitnant Raivo Tamm kaitsejõudude

peastaabist ning Eesti sisejulgeolekust andsid ülevaate Päästeameti peadirektor Kalev Timberg ja Politseiameti teenistusosakonna politseidirektor Toomas Kaarepere.

Produtsent ja režissöör Erik Boltowski esitles filmi "Tuletoojad".

Infopäeva korraldaja, Kaitseliidu peastaabi avalike suhete jaoskonna spetsialist leitnant Toivo Lipstok ütles, et kevadel on kavas organiseerida infopäev ka õpilastele, kes on näidanud riigikaitseõpetuses parimaid tulemusi. **KK!**

Kaitseliitlastest riigikaitseõpetuse õpetajad Kaitseliidu peastaabis teadmisi täiendamas.

Kaitseliitlased said Riias rahvusvahelistel laskevõistlustel auhinnalise koha

Riias rahvusvahelistel Oskar Kalpakase nimelistel laskmisvõistlustel 9. ja 10. märtsil sai Eesti Kaitseliidu võistkond meeskonnaarvestuses kolmanda koha.

Edukasse võistkonda kuulusid major Oleg Vanner Kaitseliidu peastaabist ning nooremleitnant Ka-

levi Abel, lipnik Argo Altmäe ja lipnik Steve Kümnik Kaitseliidu Tallinna malevast. Meeskonnaarvestuses arvestati sõjalist kiirlaskmist Margolini püstolist. Parim oli Läti võistkond, kellele järgnes Rootsi esindus.

Võistlustel osalesid vabatahtlike riigikaitseorgani-

satsioonide esindajad ka Leedust, Poolast, Saksamaalt, Hollandist, Itaaliast ja Ameerika Ühendriikidest.

Läti vabatahtlik riigikaitseorganisatsioon Zemesardze korraldab Oskar Kalpakase nimelisi rahvusvahelisi laskmisvõistlusi alates aastast 1993. **KK!**

SÕNUMID

Kodutütarde juubelimargil on Järva ringkonna kodutütreid Liisa Hendrikson ja Tjorven Jürgenson.

KODUTÜTRED PIDASID JUUBELIT ESTONIA TEATRIS

Kodutütreid tähistasid organisatsiooni 75. aastapäeva 24. märtsil Estonia teatrisaalis kontsert-aktusega. Esinesid üle-eestiline Kodutütarde ühendkoor ja mitmed noortejuhid. Pidulikult aktusel tunnustati tublimaid ja anti kätte teeneteristid. Kontserdile eelnes kõikide Kodutütarde ringkondade lippude õnnistamine Kaarli kirikus.

Piduliku ürituse ettevalmistuste hulgas oli mõnepäevane laululaager, kus Kodutütarde ühendkoor harjutas esinemiskava. Ürituse kutsete ümbrikke kaunistas Kodutütarde oma postmark, mis oli tellitud juubeli puhul. **KK!**

PANE KUPONG ÜMBRIKUSSE JA SAADA ADDRESSIL KAITSE KODU! TOIMETUS, RIIA 12, 51013 TARTU, FAKSI NUMBRIL 717 9150 VÕI SAADA E-KIRI ADDRESSIL POSTKAST@KAITSELIIT.EE

ESITA KÜSIMUS KAITSELIIDU ÜLEMALE!

KAITSE KODU! TOIMETUS EDASTAB KÜSIMUSED KAITSELIIDU ÜLEMALE MAJOR RAIVO LUMISTELE JA AVALDAB NEED VASTUSED, MIS VÕIKSID PAKKUDA LAIEMAT LUGEJAHUVI, AJAKIRJA VEERGUDEL.

KES OOTAB ÜLEMA ISIKLIKKU VASTUST, PEAB KINDLASTI LISAMA OMA KONTAKTANDMED:

Tekst: RAIVO LUMISTE, kolonelleitnant

Milline on sinu üksuse esmane ülesanne?

Kui oleme ühel päeval lahendanud kõik Kaitseliidu suured probleemid, olgu need siis personalitöö, varustamine, relvastamine, malevapõhine üksuste ja inimeste arendamine, kas siis on ületatud kõik probleemid?

Olen püüdnud sellele küsimusele vastust leida. Vastus kipub olema selline, et Kaitseliidu tegevuse keskendamisel militaarsetele suunale on kõrvale jäänud allüksuste arendamise järjepidevus. Kaitseliidu kohalikel üksustel ehk malevkondadel ja üksikkompaniidel pole oma missiooni ega oma ülesannet – ei lühi- ega pikaajalist.

Kaitseliidu peastaap ja malevate palgalised töötajad teevad sisuliselt topelttööd. Strateegilisel tasandil töötades tuleb otsida lahendusi ka taktikalisel tasandil ehk malevates, kohati malevkondades ja üksikkompaniideski. See pole lihtsalt topeltpingutus, vaid sul tuleb tihti teha ära kellegi teise töö. Seetõttu peame esitama juhtimisküsimuse: kes sobiks tulevikus malevkondade või üksikkompaniide pealikeks, et iga tasandi juhid saaksid keskenduda oma ülesannetele? Kui näiteks Taani Kodukaitses on mingi sisekaitse- või sõjaväepolitseiüksus, on selle juhiks reeglina elukutseline politseinik. Ta teab, mida on vaja õpetada ja saavutada, et üksus suudaks oma ülesannet täita.

Täna ei suuda Kaitseliit anda alati välja sellist suutlikkust, mida meilt oodatakse. Üks põhjusi on see, et kuigi inimesel on vorm, relvastus ja kompensatsioonimehhanism, teeb ta otsustaval hetkel siiski oma vabad valikud. Kuigi eeldame, et olles vormis, relvis ja ülesande täitmiseks välja kutsutud, ei ole vaba valiku tegemine enam võimalik. Siiski on mul raske tõestada, et oleme nüüd järjekindlad ja kunagised lubadused toimivad. Varasem kogemus, et kui asi on käest ära läinud, on malevate palgaline koosseis pannud vabatahtlikud täitma suvalisi, kuigi hetkel kõige põlevatavamaid ülesandeid, on kõigil meeles.

Seetõttu tuleb meil nüüd oma meestele tõestada, et suudame olla väga järjekindlad ega hüppa ühelt ülesandelt teisele. Seetõttu peab igal malevkonnal ja üksikkompaniil olema oma saavutatav missioon ja

ülesanne vastavalt piirkonna eripärale ja maleva vajadustele. On vaja, et kohalike üksuste eesotsas poleks lihtsalt eestvedajad, vaid et neil oleks nii oma ülesande kohane kui ka üldine sõjaline kompetents. Mis ei tähenda, et kauaaegne eestvedaja ei või olla kompetent si valdava juhi kõrval näiteks kompaniipealiku abina.

Mul pole kaadrisõjaväelasi eriti kusagilt juurde võtta. Seetõttu pöördun kohaliku piirivalve, politsei, päästameti ja omavalitsuse poole. Kui neil on vaja eriolukordades saada Kaitseliidult mehitud abi, peaksid nad oma spetsialistide abil panustama Kaitseliidu kohalike üksuste ettevalmistamisse. Ma ei ütle, et Kaitseliidu kohalikud kompaniid tuleb nüüd pöörata priitahtlikeks pritsimeesteks. Küll aga võiks neil kohapeal olla selline ülesanne ning kohalik omavalitsus ja päästeteamet saaksid toetada selle pädevuse arendamist. Või näiteks, kas piiräärses Valgamaa malevas ei peaks kohaliku üksuse pealik olema piirivalve taustaga?

Siinkohal meenutagem Kaitseliidu missiooni definitsiooni: *Kaitseliit on alaline, kõrge valmisolekuga vabatahtlik organiseeritud jõud kõikjal Eestis eesmärgiga suurendada rahva turvalisust, liita rahvast ja kaitseväge riigi ühiseks kaitseks ning vajadusel kaitsta riiki sõjaliselt.*

Mis on need tingimused, et saaksime kohapeal organiseeritud jõuks? Definitsiooni sisu tuleb igal ajal lahti mõtestada. Me ei ole ju organiseeritud jõud üksikisikute tasandil, vaid oleme seda organisatsiooni tasandil, olgu seda siis kohapeal seitse või kümme meest. Aga sellisel jõul peab olema eesmärk ja ülesanne. Keegi peab suutma neid organiseerida ja kohapeal juhtida. Võime administreerida hästi ja korraldada sotsiaalseid üritusi, aga see pole kõik, mida meilt kui riigikaitseorganisatsioonilt oodatakse. Eesmärk on, et kõikjal üle Eesti tekiks kohalik suutlikkus kavakindlalt tegutseda ja järjekindlat pädevat väljaõpet läbi viia.

Täna riskib Kaitseliit mitte oma liikmete kaotamisega, vaid sellega, et ära kaovad eestvedajad – professionaalsed juhid. Seepärast on vaja võtta ennast kokku ja olla organiseeritud jõud kohapeal. See on kaitseliitlase kõige esimene kohustus. **KK!**

Kaitseliidu ülema major Raivo Lumiste 23. veebruari 2007 käskkiri nr 42-P

TÄNU AVALDAMINE

Kaitseliidu seaduse § 11 lg 8, Kaitseliidu teenetemärkide statuudi § 8 alusel, vastavalt Kaitseliidu keskjuhatuse otsustele ja seoses Eesti Vabariigi 89. aastapäevaga:

1. AVALDADA KESKJUHAUSE 22. NOVEMBRI 2006 OTSUS NR 24			
1.1. Teenetemedali eriklassi kavaler			
Kaitseliidu peastaap			
major Oleg VANNER	nr 351	vanemseersant Kaido METTUS	nr 613
		malevlane Evald HEIN	nr 607
		Saaremaa malev	
		Ellen KASK	nr 608
		Tallinna malev	
		nooreleitnant Jan LUKK	nr 609
		veebel Tõnu MÄRSS	nr 610
		malevlane Riina KALDA	nr 611
2. AVALDADA KESKJUHAUSE 6. DETSEMBRI 2006 OTSUS NR 25		5.2. Teenetemedali eriklassi kavaleride nimekiri	
2.1. Teenetemedali eriklassi kavaleride nimekiri		Alutaguse malev	
Tallinna malev		Aivar SURVA	nr 359
nooreleitnant Madis MILLING	nr 352	Hardi MURULA	nr 360
Kaitseliidu peastaap		Veikko LUHALAID	nr 361
kapten Viktor LILLEPRUUN	nr 353	Harju malev	
		Erik-Herbert PINKA	nr 362
3. AVALDADA KESKJUHAUSE 20. DETSEMBRI 2006 OTSUS NR 26		Järva malev	
3.1. Valgeristi III klassi kavaler		Arvo SARAPUU	nr 363
Jõgeva malev		Lääne malev	
vanemseersant Henn KOLL	nr 602	reamees Andres LIIV	nr 364
3.2. Teenetemedali I klassi kavaler		Tallinna malev	
Jõgeva malev		veebel Janek REIMO	nr 365
vanemveebel Ülo SAMBLIK	nr 34	Soome Vabariik	
3.3. Teenetemedali II klassi kavaler		veebel Pekka KONU	nr 366
Jõgeva malev		Kaitseliidu peastaap	
reamees Alari TAMM	nr 655	Ants VOOREMAA	nr 367
3.4. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri		Mart KADARIK	nr 368
kapral Raul RAUDMÄE	nr 2387	Tõnu MAARAND	nr 369
reamees Andrus KUKK	nr 2388	5.3. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri	
		Lääne malev	
4. AVALDADA KESKJUHAUSE 17. JAANUARI 2007 OTSUS NR 0-2.2/1		nooreleitnant Rein REIMETS	nr 657
4.1. Valgeristi II klassi kavaleride nimekiri		lipnik Madis MINTEL	nr 658
Sakala malev		kapral Kaido PÄLLO	nr 659
veebel Arno KALLAS	nr 603	kapral Vladimir PADAMA	nr 660
veebel Jaak PÖLDMA	nr 604	kapral Andres VESKE	nr 661
4.2. Teenetemedali eriklassi kavaleride nimekiri		kapral Arnold ALJASTE	nr 662
Harju malev		reamees Karl RAUDVEE	nr 663
leitnant Kenneth ÄHLANDER	nr 354	Tallinna malev	
Päästeamet		kapten Heiki ARIKE	nr 664
major Jaanus VAHERSALU	nr 355	lipnik Tiit EINBERG	nr 665
Arno PUGONEN	nr 356	Viru malev	
Margus KURVITS	nr 357	kapten Margus NEUDORF	nr 666
Egon HIRVESOO	nr 358	5.4. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri	
4.3. Teenetemedali I klassi kavaler		Alutaguse malev	
Rapla malev		vanemseersant Ants RUMMEL	nr 2391
vanemseersant Arvo KÄSTIK	nr 35	reamees Tarmo KOLLO	nr 2392
4.4. Teenetemedali II klassi kavaler		Harju malev	
Kaitseliidu peastaap		Pille VEITMAA	nr 2425
leitnant Urmas KIKKAS	nr 656	Järva malev	
4.5. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri		nooreseersant Urmas PIIGERT	nr 2424
Harju malev		malevlane Theo AASA	nr 2393
lipnik Mait ADLER	nr 2389	malevlane Teet HANSCHMIDT	nr 2394
Kaitseliidu peastaap		Lääne malev	
kapral Kalle LEPP	nr 2390	vanemseersant Vahur VÕSA	nr 2395
		seersant Mati MERENDI	nr 2396
5. AVALDADA KESKJUHAUSE 8. VEEBRUARI 2007 OTSUS NR 0-2.2/6		kapral Elmo HARJAK	nr 2397
5.1. Valgeristi III klassi kavaleride nimekiri		kapral Rait VAHUR	nr 2398
Alutaguse malev		kapral Einar LUIGA	nr 2399
reamees Viktor ROOSIPUU	nr 605	reamees Mati PIHT	nr 2400
Järva malev		reamees Aivar SUSI	nr 2401
nooremveebel Raivo MÄNNIK	nr 606	reamees Kulno REHKALT	nr 2402
nooremveebel Raid SAAR	nr 612	malevlane Peeter DIFFERT	nr 2403
		malevlane Aili SINIMÄE	nr 2404
		malevlane Arvo KIRS	nr 2405
		Tallinna malev	
		nooreleitnant Kardo MERIVALD	nr 2406
		reamees Verno VANATOJA	nr 2407
		malevlane Vahur GLAASE	nr 2408
		malevlane Heino RAIE	nr 2409
		malevlane Indrek ERNESAKS	nr 2410
		Tartu malev	
		veebel Martin ERSTU	nr 2423
		reamees Alo MURUTAR	nr 2411
		reamees Sigmar KOPPA	nr 2412
		reamees Osvald SALO	nr 2413
		reamees Andi SALU	nr 2414
		malevlane Lauro REINO	nr 2415
		malevlane Martin KOVALIK	nr 2416
		Viru malev	
		lipnik Meelis KÜTT	nr 2417
		seersant Slavik ASTAŠENKOV	nr 2418
		reamees Liina NURK	nr 2419
		reamees Riho AIGRO	nr 2420
		reamees Lauri MASING	nr 2421
		reamees Raimo NULK	nr 2422
		Kaitseliidu peastaap	
		Taive KUUSE	nr 2426
		6. AVALDAN TÄNUKIRJAGA TÄNU JÄRGMISTELE KAITSELIITLASTELE:	
		Jõgeva malev	
		nooreleitnant Taavi TAMM	
		seersant Kaupo KAASIK	
		seersant Arvo KÜTT	
		reamees Märt LAANESAAR	
		Lääne malev	
		nooreleitnant Mihkel SEIN	
		seersant Ando TOMBAK	
		seersant Marko ENDER	
		seersant Kajar LEHTMETS	
		nooremseersant Ivar LEPP	
		malevlane Siim JEEBERG	
		Tartu malev	
		veebel Lauri TEPP	
		veebel Eigo RUMM	
		vanemseersant Urmas PLEKSNER	
		nooremseersant Rein AVISTE	
		nooremseersant Ülo PEDEL	
		nooremseersant Uudo JÕGI	
		kapral Eduard TORI	
		kapral Jevgeni MALMET	
		kapral Arvo VENE	
		kapral Valdek SALUM	
		kapral Kristi LIND	
		reamees Henno-Raivo VAIKMÄE	
		reamees Urmas TREIAL	
		malevlane Marge LIPPUR	
		Ülle NÄRSKA	
		Mirjam LINK	
		Ivi TUMANSKI	
		Annika TÕNURIST	
		Viru malev	
		reamees Märt VIISU	
		Aivo ELKEN	
		Ain TIIVAS	
		7. AVALDAN KÄSKKIRJAGA TÄNU JÄRGMISTELE KAITSELIITLASTELE	
		Võrumaa malev	
		leitnant Urmas KIKKAS	
		reamees Tiina HIMMA	

Väljavõte Eesti Vabariigi presidendi Toomas Hendrik Ilvese 21. veebruari 2007 käskkirjast nr 16

Sõjaväeliste auastmete andmine

KOLONELLEITNANT		NOOREMLEITNANT			
Raivo LUMISTE	Kaitseliidu ülem	Markus ALLIKSAAR	EROK	Tõnis PALGI	Tartu malev
MAJOR		Tiit EINBERG	Tallinna malev / EROK	Kuno PEEK	Tallinna malev / EROK
Ülar VOMM	Sakala malev	Holger HALJAND	Tallinna malev / EROK	Raivo PEHK	Põlva malev
LEITNANT		Erkki JÕEÄÄR	EROK	Madis PINTSON	Põlva malev
Toivo JUHANSOO	Kaitseliidu peastaap	Hannes KALJUVEE	Tallinna malev / EROK	Raigo POOL	Tartu malev
Silver KOIT	Võrumaa malev	Paul KESKÜLA	Alutaguse malev	Mehis PÄRN	Tartu malev
Uno KÜBAR	Tartu malev	Jüri KLEIMOLA	Pärnumaa malev	Aivar REIDLA	Tartu malev
Marek LEINER	Pärnumaa malev	Erik KOITLA	EROK	Roman SILLASTU	Pärnumaa malev
Aart NÕMM	Tallinna malev / EROK	Meelis KÜTT	Viru malev	Alo TAMM	Tallinna malev / EROK
Andres PÖLLU	Põlva malev	Jaak LEPIK	Viru malev	Ernst TUNDEL	Tartu malev
Marek SUSI	Kaitseliidu peastaap	Peeter LEPIK	EROK	Sirje VAHTRAMÄE	Kaitseliidu peastaap
Erki TAMM	Tartu malev	Ragnar LOOT	Tartu malev		
		Mati MOKS	Viru malev		
		Robert NAGEL	Alutaguse malev		
		Sven NEUDORF	Viru malev		

Väljavõte kaitseväe juhataja kindralmajor Ants Laaneotsa 19. veebruari 2007 käskkirjast nr 144P

Auastmete andmine

Rahuaaja riigikaitse seaduse § 14 lg 3 p 15, § 15 lg 1 ja kaitseväeteenistuse seaduse § 32 p 2 alusel, arvestades kaitseväe juhataja 20. veebruari 2003 käskkirja nr 133 „Üksuse üldnimede ja nimetuste lühendite kasutamine kaitseväe dokumentides” ning seoses Eesti Vabariigi 89. aastapäevaga

1. Annan sõjaväelise auastme reserv- ja kaitseväelastele alljärgnevalt:	VANEMSEERSANT				
VANEMVEEBEL		Ivo INGEL	Tartu malev	Urmas MÄNNIK	Tartu malev
Aivar RAUDSEPP	Alutaguse malev	Raivo KALAMEES	Alutaguse malev	Ralf NURK	Alutaguse malev
VEEBEL		Urmas OLLISAAR	Alutaguse malev	Riho NURM	Tartu malev
Imre KOLD	Kaitseliidu peastaap	Indrek SUITSO	Tartu malev	Margo TULF	Tartu malev
Vahur VERI	Alutaguse malev	SEERSANT		NOOREMSEERSANT	
Kalle KARM	Lääne malev	Rein AVISTE	Tartu malev	Ain EHARI	Tartu malev
Reemet SITS	Lääne malev	Raimond KALLE	Alutaguse malev	Liina NURK	Viru malev
		Kalle KARO	Alutaguse malev		
		Margo LAUGMAA	Jõgeva malev		

SÕNUMID

KAITSELIIDU LOOJA SAI MÄLESTUSMÄRGI TALLINNA SÜDALINNAS

Admiral Johan Pitka 135. sünniaastapäeva, 19. veebruari keskpäeval avati Tallinnas Hirvepargi serval Toompea ja Wismari tänava nurgal tema mälestusmärk.

Monumendi avamisel osalesid peaminister Andrus Ansip, kaitseväe juhataja kindralmajor Ants Laaneots, Kaitseliidu ülem major Raivo Lumiste, Tallinna linnaeape Jüri Ratas ja president Arnold Rüütel.

Pitka mälestusmärgi autor on skulptor Tõnu Maarand, arhitekt Mart Kadarik. Monument avati esmakordselt 2002. aasta 19. veebruaril Kaarli puiestee ja Toompea tänava nurgal. Kolm kuud hiljem viidi betoonsambal olnud Pitka pronkspea Kaitseliidu lattu, sest ristmiku ääres algas Okupatsioonide Muuseumi hoone ehitus.

Johan Pitka sündis 1872. aastal Võhmuta vallas. Ta õppis Käsmu, Kuressaare ja Paldiski merekoolis, saades kaugsõidukapteniks. 1917. aastal moodustas Pitka Tallinnas Omakaitse, millest sai Kaitseliidu eelkäija. Samal aastal organiseeris ta Eesti sõdurite koondamist kodumaale võitluseks Vabadussõjas. Pitka organiseeris ka soomusrongide ja soomusautode ehitamist ning pani aluse Eesti merejõududele, mille esimeseks juhatajaks ta määrati. 1919. aastal sai Pitka kontradmirali auastme. Johan Pitkat autasustati ka Vabadusristi I liigi esimese järguga.

Pitka surmakoht ja -aeg on teadmata, arvatavasti hukkus ta 1944. aasta septembris.

Lisaks ausambale avati Kaitseliidu peastaabis ka püsinäitus admiral Pitkast, kus saab näha ka üliharuldasi eksponaate. **KK!**

Tekst: MIKKEL MUTT

Tähesõjad Peipsi kohal

President Roland Reagani valitsemisajal alanud ja vahepeal soikunud “tähesõdade” programm tõusis taas päevakorda pärast 11. septembri 2001 terrorirünnakut, sest Ameerika kardab, et terroristid või lurjusriigid saavad kõikvõimalikele raketitele küüned taha ja saadavad need Ameerika pihta. Käesolevaks finantsaastaks on president George Bushi administratsioon küsinud raketitõrjesüsteemide väljarendamiseks kokku 10,4 miljardit dollarit – rohkem kui ühele teisele programmile eraldivõetult. Ja tõrjesüsteem laieneb väljapoole USA lähiala. Eestiski andis ajakirjandus teada, et USA plaanib raketitõrjesüsteemi Tšehhis ja Poolasse. Tšehhis tuleks radarijaam (Ameerika eksperdid käisid mullu suvel sellele kohta otsimas), Poolasse aga sellega seotud raketihävituskompleks.

On märkimisväärne, et tehing ei toimu NATO tasandil, vaid USA ja kahe Euroopa riigi vahel. Mõlemad on mõistagi USA liitlased. (Huvi pärast – proportsioonide mõttes – mainigem, et Tšehhil on Iraagis 99 ja Afganistanis 148 sõdurit.)

Ametlikud läbirääkimised sel teemal algavad alles tänava. Kogu süsteem võiks valmida 2010. aastal. Mitteformaalseid kõnelusi on aga peetud juba 2002. aastast. Fakt on oluline. Praegusel initsiatiivil ei ole siiski üksühest seost Hiina hiljutise satelliidi allatulistamisega. Hiina tõestas, et on võimeline “tähesõjas” kaasa rääkima, ja see tuli Pentagonile mõistagi halva üllatusena. Mis võib asjade käiku kiirendada.

Nii Tšehhi kui ka Poola juhtkonnal on ees raske ülesanne oma maa avalikkuse toetuse saamiseks. Seni on see vähene, johtuvalt NATO populaarsuse langusest seoses Iraagi sõjaga.

Moskva sõnul muudaks projekt strateegilist tasakaalu Euroopas. Vene kosmosejõudude ülem kindralleitnant Vladimir Popovkin ütles Reutersile, et see on neile “ilmne oht”. Tšehhid ütlesid, et kavatsevad Venemaaga “konsulteerida”. Loomulikult pole venelaste viha põhjus hirm, nagu võiks keegi neid rünnata.

Asi on ikka rivaliteedis, solvatud uhkuses, et nendega ei konsulteeritud. Tegemist on ju endise idablokiga. Võib ka arvata, et siin lõhnab natuke uue võidurelvastumise järele, mida Venemaal mõned ringkonnad kardavad (see võib nullida senise majanduskasvu), teised aga ihalevad.

Kelle vastu on tõrjesüsteem suunatud? Tšehhide sõnul suurendab uus süsteem vabariigi julgeolekut lurjusriikide ähvarduste vastu, mis ilmselt tulevad Lähis-Idast. Olevat “kasvav oht”, et sealt “võidakse rünnata ballistiliste raketidega”. Ilmselt peetakse silmas Iraani. Viimasel on praegu ametlikult 1200 km raadiusega raketid, mis tegelikult arvatakse võivat lennata kuni 2000 km kaugusele, ja kindlasti ka Iisraelile vastasuunas.

Tundub, et kõnealuse tõrjesüsteemi praktilist tähtsust ei saa üle hinnata. Potentsiaalsetel terroristidel ei ole mõtet raisata ressursse kesk- või kaugmaa raketite peale, kui paar enesetaputerroristi ajavad asja ära. Ja lühimaarakettide eest (nagu need, millega Hesbollah suvel Haifat tulistas) kilp ei kaitse.

Kui tegemist oleks tõepoolest Vene ohuga, miks ei valitud siis asukohaks päris eesliini, st Balti riike? Kas me ei jää kaitseta? Olgu meenutatud, et Euroopal endal sihkest tõrjesüsteemi pole. Siin ongi delikaatne punkt. Kuigi asjaosalised rõhutavad, et süsteem kaitseb ka teisi riike, on see kindlasti valikuline. See tähendab, et tulevikus võib NATO 26 riigil olla erinev julgeolekuvalmidus. See aga ei sobi kokku alliansi põhimõtetega. Ja NATO peasekretär Jaap de Hoop Scheffer ongi juba öelnud, et tahab säärasituaatsiooni igal juhul vältida. Aga siis tekib küsimus, kas võrdus peab olema tehnoloogiliselt lihtsama või täiuslikuma süsteemi suunas?

NATO pressisekretäri James Appathurai sõnul tahtvat peasekretär, et liikmetel oleks raketikilbi suhtes laiemalt ühine seisukoht. Aga seda ühismeelt on niikuinii vähe, ning Skandinaavia maad, Kanada ja Prantsusmaa on niikuinii raketikilbi vastu. **KK!**

Kuidas murda müüte ja “saada pildile”?

Müüdid on visad kaduma. Kord kõneks võetud kujund naiskodukaitsjast kui supikeetjast või püssi kandvate meestega kõrvu mööda metsa roomajast on jäänud stereotüübiks, mille murdmine tundub võimatu. Küsimusele, kes peaks ilmarahvale selgitama, et tegelikult teeme me veel seda ja seda ja seda ning oleme veel sellised ja sellised, on ainus vastus: meie ise.

Tekst: RITA LOEL, keskjuhatusse liige, Naiskodukaitsese Saaremaa ringkonna esinaine, ajalehe Oma Saar ajakirjanik

Nii ongi Naiskodukaitsese (NKK) võtnud oluliseks tegevussuunaks avalike suhete ja propagandatöö, et sõna otseses mõttes murda müüte ja “saada pildile” ning neile naiskodukaitsjatele, kes Lääne piirkonnas soovivad teha propagandatööd, korraldaski Naiskodukaitsese Saaremaa ringkond 10.–11. veebruaril õppepäevad, mis peeti peaaegu Eestimaa tipus Torgu vallas sealse kooli õpilaskodus.

KUIDAS “MÜÜA” NAISKODUKAITSET?

Et selgeks saada, mida tahame ning kuidas ja mida oma organisatsioonist huvilistele rääkida, pidid naised kõigepealt pead murdma põhjuste üle, miks üldse keegi peaks tahtma tulla Naiskodukaitsesse. Käibefraaside (eneseteostus ja -leidmine, uued tutvused ja teadmised, aatelus ning valikuvõimalused) taha on ju raske kirjutada midagi konkreetset. Kui kutsuda organisatsiooni kedagi vaid toredate loosungitega, peab siiski ennekõike mõtlema, mida tegelikult öelda tahetakse. Tänapäeva valikuvõi-

maluste ja kiire elutempo juures ei tulda tavaliselt enam lihtsalt naisama vaatama, vaid tahetakse juba eos teada, millega tegemist.

Niisiis võiks vaheldus tavaelule tähendada kindlaid töösuundi ja õppepäevi-koolitusi, aatelus aga organisatsiooni tähtpäevi (ringkonna aastapäev, mälestuspäev, Kaitseliidu aastapäev, võidupüha, vabariigi aastapäev), nende tähistamist ja miks ka mitte sirget selga vormikandmisel. Valikuvõimaluste all võiks silmas pidada üpris laia tegevushaaret (püssilaskmine, missiooniperede toetusprogramm (MPT), sõdurikodud, toitlustamine, kriisiabi, side, staabitöö, formeerimine, ajaloo talletamine jne), märkides, et kindlasti leiad ka sina Naiskodukaitses oma niši ja et kui sa püssi lasta ei

taha, on sul palju muidki võimalusi.

NKKsse kuulumise plusspoolena töid Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa naised välja veel paar asja, mida uustulnukale kindlasti peab rääkima. Nende arvates on oluline see, et NKK tegevliikmeks olemine on odav hobi, sest transport, koolitused ja söök on tasuta. Ka pidasid nad tähtsaks organisatsiooni üleriigilisust – juhtud vahetama elukohta, on võimalus minna teise ringkonda ja tänu üle-eestilistele kursustele on sõpru-tuttavaid vaat et igal pool.

Lisaks leidsid naised, et rumal on olla saamatu (selle vastu aitab NKK kindlasti, kas või igapäevaturvalisuse kursusega Võsul ning siin-seal korraldatud kriisiabi- ja MPT-koolitustega). Tänapäeva naine tahab kindlasti oma tegemistes edasi jõuda, aga NKKs on võimalik teha

Saaremaa naiskodukaitsjad Torgu kooli õpilaskodus korraldatud õppepäeval mõttejõul müüte murdmas.

karjääri. Alustades lihtliikmest on võimalik saada erialarühma juhiks, instruktoriks, jaoskonna ja ringkonna juhatause liikmeks ning esinaisekski. Kusjuures ametiredelil tõusmine käib koos väga hea koolitusega.

Võibki öelda, et organisatsiooni, millega otsapidi kokku kasvatud ning milles oma koht leitud, on tihtilugu üsna raske "müüa". Seda enam, et tegelikult on ju NKK riigikaitseorganisatsioon, mis saab raha riigi eelarvest, see on avatud kõikidele Eesti Vabariigi naiskodanikele ega ole mingil juhul ühe kindla sõpruskonna seltsing.

KUTSUKS AJALEHE KOHALE...

Mida aga teha siis, kui oled korraldamas üritust ja tahad, et sellest ka teised teada saaksid?

Kõige valutum viis oma tegemisi propageerida on kindlasti leida ja "kodustada" mõni kohaliku ajalehe sulesepp. Siis on loota, et proua D või preili K maakonnalehest M tuleb ringkonna üritust kaema. Või kui ta ajagraafik ise kohale tulla ei luba, pärib pärast tehtu üle ja kirjutab leheveergudele vajaliku nupu. Nimetatud kogemusest rääkisin naistele ise (olen pidanud ajakirjaniku ametit 15 aastat) ning sama tunnistas ka Kaitse Kodu! tegevtoimetaja Taive Kuuse.

Kui "kodustatud ajakirjanikku" ei ole, tuleb mängu panna nutikus ja kirjutada selline pressiteade, mida uudistetoimetus info korjamisel kindlasti arvesse võtab.

Mida pidada silmas pressiteate kirjutamisel? Ühelt poolt peab teade pressile olema lihtne, selge ja lakooniline, samas informatiivne. Lähtuma peab ürituse päevakohasusest (nädal-kaks hiljem pole eriti mõtet ajalehte ükskõik kui põneva juba toimunud koormusmatka teatega tülitada) ja paikkondlikkusest – vaevalt võtab üleriigiline press teemaks ühe jaoskonna aastapäevapeo (v.a juhul, kui peokavas ei ole midagi väga erilist või ennekuulmatut).

Sama asi on juba traditsiooniks kujunenud ettevõtmisega. Nende kor-

NÄITEID KURSUSTEL KOOSTATUD PRESSITEADETEST

NAISKODUKAITSE TEEÕHTU LINNAPEA URVE TIIDUSEGA

Naiskodukaitse Saaremaa ringkond korraldab Kaitseliidu Saaremaa maleva staabis (Väljaku tn 5) 7. märtsil algusega kell 19 teeõhtu, kus linnapea Urve Tiidus avalikustab tõsiasja, kuidas olla edukas ärinaine, omavalitsusjuht ja pereema.

Naiskodukaitse teeõhtud on igakuised üritused, kuhu kutsutakse rääkima silmapaistvaid avaliku elu tegelasi. Eelnevalt on olnud kohtumised mereajaloolase Bruno Pao ning endise kaitseväge juhataja viitseadmiraal Tarmo Kõutsiga.

Ootame teid meie üritust kajastama.

Tiina Orav, tel ...

NAISED "PÄÄSTAVAD" VALLAVANEMAIK

26. mail 2007 juhtub Tahkurannas "liiklusõnnetus", milles "saavad viga" Pärnumaa vallavanemad. Naiskodukaitsjad, kes on "juhuslikult" Konstantin Pätsi ausamba juures piknikut pidamas, annavad kogenud meedikute silme all kannatanutele esmaabi.

Esmaabi, toilitustamist ja toimetulekut looduses on aktiivsed naised õppinud terve aasta organisatsiooni kohustusliku baasväljaõppe raames.

Naiskodukaitse kui Kaitseliidu üks eriorganisatsioon ootab kõiki uudishimulikke koos peredega pärast "katastroofi" korraldatavale piknikule, kus jagatakse suppi ja antakse teavet organisatsiooni kohta.

Mari, tel ....

raldamisel tuleks mõelda, mis võiks teha sündmuse nii huvitavaks, et ta väljaks tavapäraestest stampidest ja pakuks huvi väljapoole organisatsiooni. (Võin kinnitada, et väike võrts teeb väljakujuunenud stsenaariumiga esinaise vastuvõtu meeldejäävamaks, seda ka organisatsiooni oma liikmetele.)

Enne praktilist ülesannet jagasini isiklikest kogemustest kõrvale pandud tarkuseteri ja toonitasin, et naised ei unustaks oma kirjutises vastamata küsimustele kes, kus ja miks. Ning seda, et kindlasti peavad pressiteate all olema selle isiku kontaktandmed, kellega ajakirjanik saab vajadusel ühendust võtta. On ju toimetustes signat-saginat palju ja võib juhtuda, et vajaliku telefoninumbri otsimine võtab lehe- neegritelt liiga palju vaeva (seega ka aega).

PRAKTIKALISED PLIIATSIHARJUTUSED

Siis andsin teemad kätte ja kõik asusid kirjutama.

Peab ütleva, et tulemus oli üllatav. Kui maakonnalehtede toimetused maadlevad probleemiga, kust leida reportereid, siis võin tunnistada, et kolmandik Torgus koolitusel olnud

Kui "kodustatud ajakirjanikku" ei koe, tuleb mängu panna nutikus ja kirjutada selline pressiteade, mida uudistetoimetus info korjamisel kindlasti arvesse võtab.

naiskodukaitsjatest suudaksid seda tööd teha suurema vaevata. Mina selekteerisin kirjutatud pressiteated virnadesse

selle järgi, milliseid ma hommikul enne toimetuse koosolekuid päevatöösse võtaksin, Taive Kuuse tegi oma valiku lähtudes ajakirjast Kaitse Kodu! – nii said õppijad tagasisidet erinevat väljaannete spetsiifikast lähtuvalt.

Üks keerukamaid ülesandeid veebruari-koolitusel oli nii Hiiumaa, Lääne- kui ka Saaremaa naistele ette valmistada ja ette kanda vabariigi aastapäeva kõne. Esimene reaktsioon, et mina ei oska, oli üsna tugev, ehkki jagasin eelnevalt hulgaliselt õpetussõnu – taas enamjaolt iseenda kogemustest. Ka lahendasid õppurid testi, kust said teada, kui head ettekande tegijad nad on.

Vaevalt oskab keegi täielikult selgitada eestlaste esinemisujeduse põhjusi, kuid targad inimesed soovivad kõigepealt inimesel enesele selgeks teha, mida ta kardab. Kas seda, et auditoorium hakkab ta üle naerma? Või seda, et nad saavad aru, kui rumal ta tegelikult on?

OLETE PALUTUD...

Päris koolituse lõppu mahtus Saaremaa ühe tuntuima kultuuritegelase (praeguse ameti järgi küll koolivõrgu büroo Lääne-Eesti piirkonna peadirektori) Lea Kuldsepa tund vastuvõtudest. Põnev ja kasulik teema nii neile, kel vaja kas või NKKs või Kaitseliidus vastuvõttu korraldada, kui ka neile, kes leiavad ühel ilusal päeval oma postkastist kutse vastuvõtule. Võtsin teema kavva just seetõttu, et lisaks propagandale väljapoole organisatsiooni tuleb avalike suhete erialarühmal tööd teha ka organisatsiooni sees ning seda muu hulgas ka kõikvõimalike aastapäevade ja vastuvõtude korraldamisel.

Mida tuleb silmas pidada vastuvõtu korraldamisel? Lea Kuldsepp, kes on ise korraldanud korduvalt näiteks maavanema vastuvõtte, teab, et esmalt (nagu iga teisegi ettevõtmise puhul) tuleb määrata kindlaks vastuvõtu eesmärk, sisu ja aeg. Suuresti oleneb vastuvõtu korraldamine rahakotist – õhtused on kõige kallimad.

Korralikku vastuvõttu tuleb hakata kavandama kolm kuud varem, sest kutsed tuleb tulijaile kätte toimetada kuu jagu päevi enne üritust (kõige vähem kaks nädalat, kui vastuvõtt ei nõua erilist riietust). Et kutsele tuleb märkida võimalikult täpne info toimuva kohta, peab endale kõik enne selge olema. Sest kutsele tuleb kirjutada, kes kutsub ning keda, kuhu ja mis puhul kutsutakse. Kutse vasakusse allserva kirjutatakse viide riietuse ja aumärkide kohta, paremasse serva kas R.S.V.P. või "Palume osavõttust teatada" ning telefoni-number.

Kui maakonnaletede toimetused maadlevad probleemiga, kust leida reportereid, siis võin tunnistada, et kolmandik Torgus koolitusel olnud naiskodukaitsjatest suudaksid seda tööd teha suurema vaevata.

Kindlasti soovitas Lea Kuldsepp mõelda õhtujuhi peale – seda mis tahes vormis pidulikul ettevõtmisel. On ju hea, kui keegi õhtut ohjes

hoiab ja lähtudes piduliste meeleolust peo käiku suunab.

KOKKUVÕTTEKS

Kokkuvõtteks võib öelda, et ehkki avalike suhete ja propagandatöö on käinud NKKs tasapisi ja pidevalt –

ühes ringkonnas eesmärgistatumalt, teises kaootilisemalt –, on sellealast koolitust väga vaja. Ühelt poolt selleks, et saada kindlust juba kogetuleõpitule, ning teisalt pole ju alati jalgratast vaja leiutada – ikka on kusagil keegi, kes on ühe või teise probleemiga juba varem kokku puutunud.

On ju meie eesmärgiks terve ja tugev organisatsioon ning vaid omaette omi tähtsaid asju tehes võimegi jätta väära mulje ega suuda pakkuda konkurentsi kõikvõimalikele ühendustele, kes meie potentsiaalsed liikmed endale värbavad. **KK!**

Naiskodukaitse Sakala ringkond õnnistas lipu

Tekst: MALLE LOHK, Naiskodukaitse Sakala ringkonna esinaine

Sakala ringkonna naistel oli juba mõnda aega mõtetes ja kõneaineks soov soetada ringkonnale lipp. 2005. aastal kehtestati kaitseliitlastele ja naiskodukaitsjatele liikmemaks. Kahe aastaga kogunes Sakala naistel just nii palju raha, et oli julgust lipu tellimine ette võtta. Naised olid mõttega luua selline ajalooliselt jääv väärtus üksmeelselt päri. Rahaga toetasid ka Viiratsi ja Suure-Jaani vald ning Kaitseliidu Sakala malev.

Lipu kavandi on kujundanud kunstnikheraldik Priit Herodes ja see on kinnitatud Kaitseliidu peastaabi poolt. Tallinna lipuvabrik sai kuu ajaga valmis lipu, mille helesinisel kangal paikneb Naiskodukaitse hõbedase kontuuriga valge liiliarist. Risti keskel on sõõrikujulisele väljale kujundatud Viljandimaa vapp. Lipp on ruudukujuline (105x105 cm) ja seda ääristavad hõbehallid narmad. Varda ehiseks on hõbedane odaots, mis on valmistatud Saksamaal ja millesse on lõigatud riigivapilõvid. Seda valmistajatehasest oodates oli natuke muretki, et kas odaots jõuab õigeaegselt lipuvabrikusse. Aga kõik laabus kenasti.

Naiskodukaitse Sakala ringkonna lipp õnnistati 24. veebruaril, Eesti Vabariigi aastapäeval. Hommikul olid Sakala naiskodukaitsjad vaatamata külmale ilmale koos noorte ja kaitseliitlastega pidulikus rivis, et marssida Viljandi tänavatel, uus uhke lipp säravalt päikese käes lehvimas.

Seejärel peeti Viljandi Pauluse kirikus oikumeeniline jumalateenistus, mille lõpul õnnistati ka Naiskodukaitse Sakala ringkonna lipp. Naelad lõid lipuvar-dasse Kaitseliidu Sakala maleva pealik major Üllar Vomm, Naiskodukaitse keskjuhatuse liige Riina Nemvalts ja Viljandi Pauluse kiriku õpetaja Mart Salumäe. Külalisena viibis tseremoonial Naiskodukaitse Lõuna piirkonna vanem Liisa Aru. Sakala ringkond on esimene Naiskodukaitse ringkond, kellel on oma lipp. **KK!**

Sakala ringkonna lipu õnnistamine.

Elu võimalikkusest vee, elektri ja küttega

Ülevaade Naiskodukaitse kursusest "Igapäevaturvalisus II"

Tekst: AVE RALLMANN,
Naiskodukaitse Tartu ringkond

Mida sa teeksid, kui on saabunud talv ja sul pole ühtäkki kütet, elektrit ega vett? Tõenäoliselt koliksid maale vanaema juurde – seal on ahiküte, salvkaev ja muud "primitiivsed luksused". Aga kui ei ole vanaema ja ahikütet? Siis tuleb rännata lapsepõlve ja hakata tekkidest-patjadest onni ehitama.

JÄTKUKURSUS VEEBRUARIPAKASES

Sellist äärmuslikku olukorda linnatingimustes sain tunda veebruari alguses Naiskodukaitse jätkukursusel "Igapäevaturvalisus II". See oli 2006. aasta sügisel läbi viidud kursuse "Igapäevane turvalisus" praktiline jätk, kus sai omal nahal proovida, kuidas on võimalik toime tulla kütte, vee ja elektrita ning valmistada end ette igapäevaelus ettejuhtuvateks eralisteks olukordadeks.

Koolitus korraldati Võsul Naiskodukaitse õppe- ja puhkekeskuses, mis andis piisavalt reaalse "tavalise kodu" tunde.

Meie saabumise ajaks reede keskpäeval oli maja küttega olnud juba peaaegu kolm kuud ja siseruumides oli kümme kraadi külma. Et eesmärk polnud meid päris ära külmetada, töötasid kaks soojapuhurit. Külma eemale peletamiseks hakkasid usinamad kuurist puid tooma, et sauna kütta, sest üks soe koht pidi olema, kus õppetunde pidada. Nurka ei jäänud ka labidad ja luuad, sest lumelükkaminegi andis sooja.

VOODIRIIEDEST ONN JA PETROOLEUMILAMP

Sauna eesruumi tegime väikese klassiruumi, kus kursuse instruktor Toomas Tõnisson rääkis, kui-

das külmas, küttega korteris üks soe koht luua. Lihtsaim võimalus selleks on ehitada onn.

Kui olime näpunäited saanud, jagati meid kahte gruppi ja saadeti tööpostile: kes kööki süüa valmistama, kes sooja magamisaset ehitama.

"Ehitajad" nautisid suurt projekteerimis- ja ehitustööd, sest oli ju tore lapsepõlve meenutada, et kes, kuidas ja kuhu harrastas oma peidupaika rajada. Kergeim viis kodustes tingimustes on telk tuppa üles panna.

Enne kui elekter ära võeti, jagati kursustele petrooleumilambi põlema saamiseks läks suisa kaht inimest vaja – üks pumpas petrooleumi ja teine keeras kraani.

Ega see nii lihtne olnudki. Minu lambi põlema saamiseks läks suisa kaht inimest vaja – üks pumpas petrooleumi ja teine keeras kraani.

Kuigi tuleb tunnustada, et kui kuumast saunalavast unistasime, ütles mõni uhkusega, et tal on fööngi kaasas, saab pärast juuksed kuivaks. Hetkelise mõttepausi järel tuli siis-

IGAPÄEVATURVALISUSEL II OSALEJAD

Iivi Rool (NKK Harju ringkond)
Kaie Rohtla (NKK Jõgeva ringkond)
Anu Toode (NKK Lääne ringkond)
Kadi Lehestik (NKK Põlva ringkond)
Tiina Sisko (NKK Põlva ringkond)
Kairi Baumer (NKK Rapla ringkond)
Tiina Kaffer (NKK Rapla ringkond)
Eda Sams (NKK Sakala ringkond)
Ave Rallmann (NKK Tartu ringkond)
Helle Kaasik (NKK Tartu ringkond)
Ulvi Karu (NKK Tartu ringkond)
Ülle Säinas (NKK Valga ringkond)
Merlit Maask (NKK Võrumaa ringkond)
Tiia Kiis (NKK Võrumaa ringkond)
kursuse ülem Liisa Aru (NKK Lõuna piirkonna vanem)
instruktor Toomas Tõnisson (Kaitseliidu Rapla malev)

ki tõdeda, et selle riistapuuga pole seekord midagi peale hakata, kui ta just patareitoitel ei tööta.

Magama ei saanud minna enne, kui veel üks probleem lahendatud. Mis saab, kui öösel on vaja tualetti minna? Vett meil ju pole, niisiis

Kursuslastel tuli kõigepealt lahendada küsimus, kuidas saada hakkama talvel kuude kaupa kütmata seisnud hoones.

ei ole WC kasutamine mõeldav. Päevased hädad lahendas kuurist avastatud kuivkäimla, kuid öösel oli sinna liiga kauge ja külm minna. Ei jäänudki muud üle, kui panime kilekoti ämbrisse. Nii me öö mööda saatsimegi.

TEADMISED, OSKUSED JA KRIISIOLOKORD

Teisel päeval pidid mõlemad grupid ette valmistama kaks klassitundi, kus tuletati meelde, õpiti uusi ja jagati oma teadmisi inimese füsioloogilistest ja materiaalistest vajadustest ning käitumisest olukorras, kui pole kütet, vett ja elektrit. Arutati ka, mida teha selles olukorras siis, kui perre sünnib laps või kui perekonnas on vanur.

Jutu illustreerimiseks harjutati läbi alajahtunud inimese transport ja

ülessoojendamine. Minul tekkis alajahtununi jõudes hetkeline peataolek: kust alustada, mida kontrollida, mida võib ja mida ei või teha.

Uhke nimetuse “kepipitsa” taga on jahust, soolast, küpsetuspulbrist ja veest segatud tainas, mis keerutatakse pulga ümber ja küpsetatakse lõkkel.

Keskmise naiskodukaitsjana, kes käib ikka

kursustel ja õppustel, on mul kogunenud üksjagu teadmisi. Kuid raske on öelda, kui suurt osa sellest oskaksin ma kasutada kriisiolukorras, sest teoreetilised tarkused kipuvad ununema. Oma igapäevaelus, kui saame käia poes ja kasutada elektrit, ei mõtle me sellele, et koju tuleks soetada kuivaineid ja konserve sellise varuga, et nädal oleks võimalik ära elada. Liias pole soetada ka küünlaid, tikke ja priimus, sest elektripliit elektrita ei tööta ja mannetu on närida voolu tagasisaamiseni toorest makaroni. Meie südametunnistusele pandi kursuse ajal ka see,

et kui enda heaolu on tagatud, tuleb huvi tunda naabrite käekäigu vastu, sest 80-aastane tädi Maali ei pruugi sellistes oludes nii hästi toime tulla kui sina.

LÕPULÕKE JA KEPIPITSA

Kursusele pani meeleoluka punkti lõkkel kepipitsa küpsetamine. Uhke nimetuse taga on jahust, soolast, küpsetuspulbrist ja veest segatud tainas, mis keerutatakse pulga ümber ja küpsetatakse lõkkel. Jälle hea nipp, kuidas lihtsatest kuivainetest lõkkel saia küpsetada.

Kui ma pärast üht talvist ellujäämislaagrit lubasin, et enam pakasega vabatahtlikult metsa ei lähe, siis pärast seda kursust ütlen, et ajuti oli küll üsna külm, aga meelde tuletatud vana, õpitud uus ja väga vahva seltskond kaaluvad üles kõik läbielatud raskused. **KK!**

Parimad inimesed tulevad Kaitseliidu Koolist

Tekst: HELLE JÜRNA, Naiskodukaitse Tallinna ringkonna juhatause liige

Kaitseliidu Koolis anti 2.–4. veebruarini 2007 naiskodukaitsjatele koolitust kursusel “Juhtimine praktikas” I, lühemalt öeldes JUP I. Kursuse ülem oli Merle Sikka ja õpetajateks Anu Lillipuu, Leane Morits ja Tiina Leesik. Kursusel said uusi teadmisi 15 Naiskodukaitse liiget erinevatest ringkondadest. Kursuse käigus omandati edukaks juhtimiseks vajalikke teadmisi, mida koheselt prooviti läbi erinevates situatsiooniülesannetes.

ESMAKORDESELT NÄDALAVAHETUSEKURSUSENA

Juhtimiskursus sellisel kujul oli pilootprojekt ja meie–osalejad–olime katsejänesed. Eelnevalt on Kaitseliidu Koolis õpitud juhtimiskursustel I, II ja III, millest iga kursus kestis viis päeva, kuid nüüd tuldi vastu vabatahtlikele, kel ei ole võimalik end terveks nädalaks vabaks võtta, ja mahutati kursuse teemad nädalavahetusse reedest pühapäevani.

Õppepäevad olid küll pikad, kuid toredad õpetajad motiveerisid ja ergutasid meid mitmel moel: küll töid paeluvad näited elust enesest, lasksid teha loominguulisi kätekõverdusi, pugeda läbi “ämblikuvõrgust” jne.

Palju elevust tekitas lasteaiaeest teada-tuntud telefonimäng, milles tõesime, kui lihtsalt tekivad “kuuljutud ehk moonutatud faktid”, mille levitamiseks piisab vaid paarist inimesest. Info edastamist ja vastuvõtmist harjutasime näilikult küll lühikesel aja jooksul väga palju kordi, et see lõpuks ikka selgeks saaks.

Sain selgeks, kui oluline on juhil endal mõista ja aduda eesmärki ning seda selgelt ja arusaadavalt meeskonnale edastada. Edasi tuleb juba meeskonnatöö ja motiveerimine ning see on tunduvalt lihtsam, kui inimesed teavad, mida ja milleks nad teevad.

JÕUDU JÄTKUB JA ÕPPIMISVÕIMALUSI KA

Väga vajalikud olid praktilised situatsiooniülesanded, mida tuli la-

hendada grupitöödena ja mis olid võetud Naiskodukaitse päriselust. Loodan, et töögruppides arutatud ja välja töötatud mõttetead leivad rakendust Naiskodukaitse ringkondades. Ka ei puudunud meeldivalt arendavast nädalalõpust harjutused nii õues kui ka klassiruumis.

Naiskodukaitsjaid ootab selle kursuse jätk “Juhtimine praktikas” II 8.–10. juunini 2007. Tublide kaitseliitlastest malevkonnana, üksikkompanii ja teiste üksuste pealikele avaneb võimalus osaleda sellisel lühikesel juhtimiskursusel, mis on just neile kohandatud, 20.–22. aprillini 2007. Täpsem teave kursuse kohta on malevatesse juba edastatud ja hiljemalt 5. aprilliks peaksid kursusele soovijate andmed jõudma Kaitseliidu peastaabi personali- osakonda.

Koju naasnud, tundsin end parema inimesena, sest toredast seltskonnast ja aktiivsest nädalavahetuselt saadud *powerit* jätkus veel mitmeks ajaks. **KK!**

Pole toitu, pole probleemi!

Lugu ellujäämiskursusest, kus keegi ei vingunud, ära ei külmunud ega läinud tülli

Tekst: JANIKA TAMM

Kaitseliidu Tartu maleva ja Naiskodukaitse talvine ellujäämiskursus sai teoks 23.–25. veebruarini. Kohale tuli 22 osavõtjat. Ennustatav 25 külmakraadi oli kaandanud tulla julgejate arvu, kuid need, kes juba kohal olid, olid motiveeritud ja valmis tegutsema.

MITTE MINA, VAID MEIE

Ise alustasin paar päeva enne meetamist korraliku varustuse muutmisega nii endale kui ka tulevastele kaaskannatajatele. Kuigi ma polnud varem ühelgi ellujäämiskursusel käinud, on osalemine rännakutel mulle õpetanud kahte asja. Esiteks seda, et õppus ei alga siis, kui metsas autost välja astud. Õppus algab juba varem korraliku varustuse komplekteerimise, õige toitumise ja ka enda vaimse valmispanekuga. Ükski neist kolmest ei ole teistest ebaolulisem. Teiseks ei ole õppusel sellist tegelast nagu mina. On meie. Sest mina olen täpselt nii tugev kui meie kõige nõrgem lüli. Seega oligi mu kotis igaks juhuks natukene rohkem asju, mis enamasti ka kasutust leidsid.

Enne, kui meid oodatava 25 külmakraadiga metsa lasti, kuulasime ära kolmetunnine teoorialoengu. Saime palju praktilisi näpunäiteid. Eelkõige aitas see veel kord end vaimset eelseisvaks valmis panna.

ALGUSE ASI

Ellujäämiskursus koosnes endale loodusest leitud materjalidest õõbimiskoha tegemisest, seal õõbimisest ja ainult loodusest leitud toidu ja joogi (loe: männiokkatee) söömisest-joomisest. Ei olnud just julgustav kuulda, et eeldatav madalpunkt tuleb juba järgmisel päeval kell 11 ja pärast seda on stabiilselt kehv olla. Samas aitas see julgustada väljaütlemine panna meid eelseisvasse veelgi tõsisemalt suhtuma.

Pärast esimest ööd, mis üllatuslikult möödus boonusena saadud ahjuga telgis, sest öösel oli 22 kraadi külma, kõndisin mäest üles lõkke juurde ja tundsin, et jõud ei ole enam see, mis ta varem oli.

Ajavahemiku hommikusöögi ja lõunasöögi vahel sisustas lumesusside tegemine, enda ärapeitmine vastutegevuse eest ja hiljem ülekuulami-

ne, kus meil oli võimalus tunda end vangina, kel kott peas ja käed kinni seotud.

LÕUNASÖÖK

Mina: "Kas jälle on sama menüü?"

Vastus: "Jah, aga ma võin sulle männiokkatee sisse vaarikavart ka panna, kui tahad."

Mina: "Oh, vart on mul endalgi taskus, oma toit peab ikka kaasas olema, muidu läheb veel kõht tühjaks."

Inimesed ootasid pikisilmi lubatud madalseisu, aga polnud teda kuskil.

PÜSTKOJA PÜSTITAMINE

Pärast lõunasööki tegime jalgsirännaku teise laagripaika, testisime lumesusse ja saime lõpuks asuda onni ehitama. Kaks esimest rühma tegid koostööd, mis oli ilmselgelt väga hea mõte. Meie nii targad ei olnud ja üritasime kuuekesi püstkoja püsti panna. Kolm inimest tegeles püstkojaga, üks valvas lõket ja tegi lõkkematerjali ning kaks korjasid küljealuseks kuuseoksi.

Tundsin teist korda, et jõud pole kohe kindlasti mitte enam endine.

Oluline oskus talvises metsas ellujäämisel on lumeräätsade valmistamine.

Korraliku püstkoja püstipanek nõuab arukat meeskonnatööd.

Mõttepause kuuseokste võtmise vahel tekkis rohkem kui normaalseks pidasin. Kuid sihipärane tegevus oli siiski jõukohane.

Neljas rühm ei hakanud onniga vaeva nägema. Nad panid lõkke ümber nn reflektorid ja puhkasid. Kuigi teised rühmad olid omadega juba valmis, ei andnud meie ikka veel alla. Tulemuseks saime valmis üsna tuulekindla ja ilmastikutuningimuste kohta üllatavalt soojahoidva ajutise ulualuse. Sisse kolides olime endaga rahul ja miljonivaade tähistaevale tegi tuju veel paremaks.

VEERAND KALKUNIT

Salundi tuleb jaoülemate kogunemiselt.

Meie: "Noh, mis värk on?"

Tema: "Saame veerand kalkunit, sööme ära ja võime magama minna."

Meie: "Kuule, ära naljata, räägi, mis me tegelikult tegema peame."

Tema: "Noh, kalkunit sööma."

Ega me seda enne uskunudki, kui kalkun veekeedunõus oli ja valmiseni minuteid lugesime.

TANTS LÖKKEPUUDE ÜMBER

Õhtu. Instruktor siseneb onni. Meie istume rõõmsalt lõkke ümber, enamik on juba magamiskotti pugunud.

Instruktor: "Kas teil on piisavalt puid, et öö üle elada."

Meie täiesti süüdimatult ja ühehäälselt vastu: "Ei ole."

Instruktor: "Tore, et te ise ka sellest aru saite."

ÕPPUSE KAUNEIM HETK

Minu juurde tuli rootslasest Eesti kaitseliitlane, kellele see oli esimehe õppus Kaitseliidu Tartu malevas, ja ütles: "Tahtsin sind tänada. Kartsin natukene seda õppust, eriti seepärast, et olin nädal enne haige olnud ja ei tundnud ka kedagi. Aga siis tulid malevasse ja nägin, et siin on vähemalt üks naeratav nägu, kes kohe minuga suhtlema hakkas. Ja seda kogu õppuse. Ja ma enam ei kartnud."

Ta läheb ära. Meie arutame, et kas peaks puid tegema minema. Kuid onn on hea, mugav ja soe ning otsustame, et igaüks kogub vajaliku küttematerjali enda kütmise ajal.

Sellist otsust soovitan järgmistel metsaminejatel kindlasti mitte teha. Saime küll hakkama, sest vahepeal ärkas ikka keegi üles ja jäi seniks tuld valvama, kuni teine puid tõi, kuid juhul, kui lõke asub magajatele lähedal, ei tohi seda hetkekski valveta jätta. Mida ilmekalt tõestas fakt, et meil oli kaks onni, kus lõke asus magajatele lähedal, ja ühes neist läks magamiskott põlema, teises natukene sulas. Kuigi lõket valvati.

Õine välistemperatuur oli aga täitsa talutav – vaid 17 külmakraadi.

KOERAST TARGEMAD

Hommik oli ilus ja rahulik. Lõke põles, inimesed olid rõõmsad ja meie poolest oleks võinud veel paar päe-

va metsas olla – oli just selline mõnus tunne tekkinud. Nälg kui sellist otseselt ei tundnud, kuid jõuvarud olid piiratud. Idüllis segas ülesanne peita end poolteiseks tunniks koera eest ära. See peitusemäng lõppes meile õnnelikult, aga koerajuhile natuke kurvalt. Eks me järgmine kord tee koerajuhile rõõmu ja peida end halvemini.

Tagasiteel arutasime, et olime ikka igavad küll. Ei läinud tülli, ei vingunud ja keegi ära ka ei külmunud. Teises autos oli jututeemaks kuuldavasti kõik see, mida nad linna jõudes sööma hakkavad.

Jõuame malevasse ja sööme kõhud täis. Kõlab lõbusaid dialooge.

Luide: "Kuule, anna mulle palun veel üks võileib."

Rembel: "Võta, võta, aga muide juba neli võileiba tagasi sa ütlesid, et see on viimane."

Harak: "Noh, te koju ei hakkagi minema?"

Meie: "Seni, kui siin on veel hävitamata toitu, meie ei liigu."

TUGEVI NELI

Kõik kursuse läbinud said temaatilised märgid, millest populaarseimaks osutus märk "Pole toitu, pole probleemi".

Seersant Raivo Harak hindas meie hakkamasaamist hindele 4 või 4+. Paljusid asju oleks saanud paremini teha. Aga mis natuke kehvasti, see järgmine kord uuesti.

Iga praktiline kogemus väga hinnaline, seega soovitan kõigil kindlasti vähemalt üks ellujäämiskursus läbi teha. Järgmine on kavas suvel – siis peaks menüü olema palju mitmekesisem kui männiokkad ja vaarika-varred.

Suured tänud ka instruktoritele, kes olid piisavalt karmid, kuid samas väga abivalmis ja suutsid kogu ürituse käigus luua nii positiivse õhkkonna, et vinguma hakata oleks olnud suisa imelik.

Kohtumiseni järgmisel ellujäämiskursusel männiokkateed juues! **KK!**

ASJAD, MIS KIPUVAD UNUNEMA

- Jaosiseselt tuleks kohe alguses paika panna, kes mille eest vastutab (nt piisav joomine; kontroll, ega kellelgi väga külm pole; toidu otsimine ja valmistamine).
- Juua tuleb kindlasti regulaarselt ja ka ilma janutundeta.
- Väga oluline on see, mis on magades või lamades sinu ja maapinna vahel, seda eriti talvel. Kui jõudu ja aega napib, et endale piisavalt soe küljealune tekitada, võib abiks olla nt telkmantli peale pandud fliistikist (kerge, hea kaasa võtta) või kasutamata riiete külje alla panekust.
- Nn madalpunkt tekib igaühel eri ajal, seega tuleks teisele sel hetkel toeks olla, kui endal vähegi jõudu jagub.

Külas ESTGUARD-3 rahuvalvajatel Bosnias ja Hertsegoviinas

Tekst: RAUL TÖNNOV,
kolonelleitnant, Kaitseliidu peastaabi
planeerimisosakonna ülem

Külastasin 22.–26. veebruarini 2007 Bosnias ja Hertsegoviinas missioonil viibivaid Eesti rahuvalvajaid, täpsemalt Kaitseliidu baasil komplekteeritud Eesti baasikaitserühma (ESTGUARD-3) Tuzlas ja Euroopa Liidu operatsiooni EUFOR-ALTHEA Bosnias ja Hertsegoviinas peakaplanit major Aivar Sarapikku Sarajevos. Ka kohtusin EUFOR peakorteris teenivate Eesti kaitseväelastega.

TAUSTAKS

Bosnia ja Hertsegoviina pindala on 51 129 km², rahvaarv 4,49 miljonit (48,3% Bosnia moslemeid, 34,4% serblasi, 15,4% horvaate ja 2,3% muid rahvaid), pealinn Sarajevo (umbes 400 000 elanikku).

Sõda Bosnia ja Hertsegoviina territooriumil lõppes pärast seda, kui Bosnia, Jugoslaavia ja Horvaatia president kirjutasid 14. detsembril 1995 Pariisis alla rahulepingule. Allkirjastatud Daytoni (eelnesid kõnelused Daytonis) raamleping nägi ette, et (1) Bosnia ja Hertsegoviina jääb oma praegustes piirides üheks suveräänseks riigiks, mis jaguneb administratiivselt kaheks – moslemite ja horvaatide Bosnia-Horvaatia Föderatsiooniks ning Serblaste Vabariigiks ja (2) relvarahust kinnipidamist hakkavad jälgima NATO juhitud rahvusvahelised rahutagamisjõud (IFOR).

IFORi mandaat kestis detsembrist 1995 kuni detsembrini 1996. Detsembrist 1996 alustasid missiooni NATO juhitud stabiliseerumisjõud (SFOR), mille mandaat kestis det-

sembrini 2004, mil Euroopa Liit võttis üle Bosnias ja Hertsegoviinas NATO juhitud SFORi missiooni, kuid NATO kohalolek riigis säilis. Euroopa Liidu (EL) sõjaline operatsioon EUFOR ALTHEA (*European Union Force in Bosnia and Herzegovina*) on seni suurim ELi juhitud sõjaline operatsioon, mille tegevuseks on planeeritud umbes 7000 meest. Operatsioonis osaleb 33 riiki, neist 22 on Euroopa Liidu liikmed. EUFORi mandaat kestab novembrini 2007. Eesti on EUFORis esindatud viie staabiohvitseri ja 28-liikmelise Kaitseliidu baasil moodustatud valverühmaga (baasikaitserühm).

KÜLASKÄIK TUZLASSE

Minu lähetuse peaeesmärk oli külastada ESTGUARD-3, et tutvuda nende teenistuse ja igapäevase eluloga *Camp Eagle Base*'is Tuzlas.

Kaitseliidu baasil komplekteeritud ESTGUARD-3 (rühmaülem leitnant Kristjan Muld, rühmavanem veebel

Janar Kleesmann) alustas teenistust Tuzlas 10. detsembril 2006. Teenistusele eelnes kuue kuu pikkune missiooniaalne ettevalmistus ja treening Paldiskis Rahuoperatsioonide Keskuses. ESTGUARD-3 ülesanded on seotud *Camp Eagle Base*'i turvalisuse tagamisega.

Kaitseliidu baasil komplekteeritud ESTGUARD-3 alustas teenistust Tuzlas 10. detsembril 2006.

Rühma peamisteks ülesanneteks on baasi perimeetri valve ja teenistus kontroll-läbilas-

kepunktis. Perimeetri valve on seotud patrullimisega piki baasi siseperimeetrit ja reageerimisega elektroonilise valvesüsteemi häiretele. Kontroll-läbilaskepunktis kontrollitakse inimeste dokumente ja sõidukeid, tagamaks ainult läbipääsuluba omavate isikute ja sõidukitevahendite pääsemist baasi territooriumile. Ka kontrollitakse pääsلاس põhjendatud kahtluse korral baasi sisenevate või sealt väljuvate inimeste kotte. Viimane on enamasti seotud sellega, et baasis töötavatele kohalikele meeldib aeg-ajalt baasist kaasa võtta asju, mis ei kuulu neile.

Balkani suurim, Tuzla lennuväli ehk *Camp Eagle Base* linnulennult.

EESTLASI KIIDETAKSE

ESTGUARD-3 teenistusülesanded ei ole võrreldes varasemate rühmadega muutunud. Kuid teenistus on muutunud pingelisemaks, sest paljud üksused paiknevad ümber Sarajevosse seoses *Camp Eagle Base*'i sulgemisega 2007. aasta suvel. Seega jääb ESTGUARD-3 viimaseks Eesti üksuseks Euroopa Liidu ALTHEA missioonil.

Camp Eagle Base'is kohtusin Rootsi pärit baasi ülima kolonelleitnant Magnus Stenströmi ja ülima asetäitja major Tommy Freij'ga. Mõlemad ohvitserid kiitsid ESTGUARD-3 ettevalmistust ja professionaalsust teenistusülesannete täitmisel. Kolonelleitnant Stenströmi sõnul on leitnant Kristjan Mulla alluvad teenistuses alati distsiplineeritud ja käituvad ka keerukates situatsioonides rahulikult. Nimelt on kohalikud harjunud tähtpäevade puhul täristama automaate ja võimaluse korral laskma saluuti ka suurematest torudest. Viimasel aastavahetusel lasksid kohalikud saluuti 120 mm miinipildujast lõhkemürskudega, mille tulemusena kadus ümbruskonna kaardilt kaks talu.

Ka EUFORALTHEA MNTF(N) (*Multinational Task Force Nord* – eesti k Mitmerahvuseline Eriotstarbeline (põhja)üksus) ülem brigaadikindral Emmanouil Sidiropoulos (Kreeka) on ESTGUARD-3 teenistusega väga rahul. Kindrali sõnul on tegemist professionaalsete sõduritega, kes täidavad teenistusülesandeid eesjululikul.

Samal ajal, kui ESTGUARD-3 tagab koos tšehhide, slovakkide ja austerlastega *Camp Eagle Base*'i üldise julgeoleku, on taktikalises operatsioonikeskuses (TOC) teenistuses leitnant Margus Vösu (ta oli ESTGUARD-1 ülem). TOC ülima major Eugenio Gili sõnul on leitnant Vösu kogunud ohvitser, kes teab, et Kalašnikovi täristamine ei tähenda veel rünnakut baasile.

Teenistusest vabal ajal tegelevad ESTGUARD-3 rahuvalvajad spordiga, suhtlevad interneti teel kodustega, kuulavad muusikat. Ja tüdrukud koovad. Loomulikult suheldakse ka teiste riikide rahuvalvajatega. Sportimiseks on *Camp Eagle Base*'is väga head võimalused: kaks suurt võim-

lat, millest üks on mõeldud sportmängudeks ja teine on sisustatud jõusaaliks. Ka on võimalus

joosta mööda baasi sisemist perimeetrit. Leitnant Mulla sõnul on kõik leidnud endale meelepärase sportliku tegevuse ja ega tiheda teenistusgraafiku tõttu vaba aega väga palju olegi.

Rühmaülima ja rühmavanema sõnul on rühma liikmete läbisaamine hea. Vajadusel aidatakse ja toetatakse üksteist.

PIDULIK 24. VEEBRUAR

Eesti Vabariigi 89. aastapäeva tähistati 24. veebruaril. Hommikul kell 11 oli rühma barakkide juures pidulik rivistus, kus kolonelleitnant Raul Tõnnov edastas ESTGUARD-3 rahuvalvajatele Kaitseliidu ülima tervituse ja kinkis igale rahuvalvajale Kaitseliidu embleemiga Victorinox'i taskunoa. Tehti ka traditsiooniline rühmapilt.

Õhtul peeti kohalikus Eesti Majas väike grillipidu, kuhu olid kutsutud EUFOR ALTHEA MNTF(N) juhtkond eesotsas brigaadikindral Emmanouil Sidiropoulosiga ja *Camp Eagle Base*'i ülem koos staabiga. Ka olid sinna palutud Sarajevos EUFORi peastaabis teenivad Eesti kaitseväelased koos oma Läti ja Leedu kolleegidega. ESTGUARD-3 juhtkond kinkis MNTF(N) ülemale ja teistele kõrgematele ohvitseridele Eestit tutvustavaid raamatuid ja meeneid. **KK!**

Aprillis algab värbamine luurerühma ESTRIF-3

Luurerühm ESTRIF-3 on teine Kaitseliidu baasil mehitatav luureüksus, mis osaleb NATO juhitud rahutagamissioonil KFOR (Kosovo Force) Kosovos. Üksuse komplekteerimine algab aprillis, väljaõppe augustis ja missioon veebruaris 2008.

Esimene, peamiselt kaitseliitlastega mehitatud luurerühm ESTRIF-2 (rühmaülem leitnant Marek Susi) asub alates veebruarist väljaõppel Paldiskis Rahuoperatsioonide Keskuses.

ESTRIF-1, mis on mehitatud jalaväeväljaõppekeskuse Kuperjanovi Üksik-jalaväepataljon kaitseväelaste baasil, osaleb KFORi missioonil Mitrovicas paikneva Taani pataljoni koosseisus alates tänava aasta 14. veebruarist.

Luurerühma ülesanded on luurepatrullide ja läbiotsimiste teostamine ning erinevate objektide julgeoleku tagamine. Eesti kaitseväge osaleb NATO juhitud rahutagamisoperatsioonil Kosovos alates 1999. aasta novembrist. **KK!**

NATO juhitava Kosovo rahutagamissiooni sõdurite käisemärk.

Allkirjade kogumise kampaania eesti rahva tervise nimel

Tekst: ERKKI LAANEOKS, Tartu Ülikooli magistrant ja õppejõud, Kaitseliidu liige

Kui poliitikut ei suuda võitluses alkoholismiga midagi ära teha peale lubaduste, peab initsiatiiv tulema altpoolt. Oma rahva hukatusest päästmine on iga eestlase võimalus.

OSA KODANIKUKAITSEST

Tsiviilühiskond on see keha, milleta ei saa olla riiki. Riigi kaitsevõime üks osa on sisejulgeolek. Sisejulgeoleku juurde kuulub tsiviil- ehk kodanikukaitse. Kaitseliidu üks tähtsamaid ülesandeid ja eesmärke on kodanikukaitse korraldamine. Seda on oma loengutes rõhutanud ka Eesti kaitseväge juhataja kindralmajor Ants Laaneots. Keegi ei saa kahelda

rahu- ega sõjaaja kodanikukaitse vajalikkuses.

Sisejulgeolekust rääkides tuleb tõdeda, et Eestimaad ja eesti rahvast on laastamas alkohol, mille tarvitamist tuleb kindlasti piirata, sest see on Eesti Vabariigi taastamisest saadik pidevalt kasvanud. Suur osa ühiskonnast ei saa probleemi tõsidusest aru, ehkki teadusuuringud järjekindlalt tõestavad alkoholi halba mõju. Tänapäeval on sisejulgeolekut ohustavad asjaolud seotud väga suures osas alkoholiga (liiklusõnnetused, tänavavägivald, perevägivald, röövimised, tapmised jne).

HIRMUTAVAD ARVANDMED

Arvandmetena saame välja tuua, et aastas sureb alkoholist tingitud asjaolude tõttu umbes 2000 noort

inimest. Seega alates Eesti Vabariigi taasiseseisvumisest rohkem kui 30 000 kaotatud inimest, mida on rohkem kui elanikke Viljandi ja Paide linnas kokku. 74% uppumisi, 67% alajahtumisi ja 41% kukkumisi on tingitud alkoholi tarvitamisest. Kahjuks kannatavad otseselt ka kaaskodanikud, sest 75% rasketest kehavigastustest, 71% vingumürgitusest, 71% liiklusõnnetusest on seotud alkoholi tarvitamisega.

Tartu Ülikooli Tervishoiuinstituudi uurimuse põhjal päästetaks alkoholi reklaami keelustamisega 15 296 eluaastat. Mäletatavasti küsis meditsiinidoktor Mari Järveldi eelmise aasta Kaitse Kodu! nr 6, lk 16–19 ilmunud artikli “Alkoholi rööbib elusid ka varjatult” alapealkirjas: “Kuhu kaovad Eesti mehed alates 25. eluaastast?”

LISALUGEMIST

Alkohol. Uimastavate ainete mõju inimesele. Tervisekasvatuse lehekülg (www.ut.ee/tervis/opetajatele/uimastimoju/alkohol.html).

BNS. Keskmise eestlane joob rohkem õlut kui piima. Postimees.ee, 12. mai 2006 (<http://www.postimees.ee/140606/esileht/siseuudised/201366.php>).

Bärenklau, Ingvar. Uus eelnõu lubab avalikus kohas alkoholi juua ja alasti olla. Postimees, 11. juuli.2006 (<http://www.postimees.ee/110706/esileht/siseuudised/208916.php>).

Ibrus, Kadri. Alkoholireklaam vallutab telekanaleid. Eesti Päevaleht, 23. detsember 2006 (<http://www.epl.ee/artikkel/367726>).

Josing, Marje. Eesti alkoholiturg. Alkoholipoliitika 2007. Eesti Konjunkturiinstituut (<http://www.ki.ee/uudised/index.html>).

Järveldi, Mari. Alkohol rööbib elusid ka varjatult. Kuhu kaovad Eesti mehed alates 25. eluaastast? Kaitse Kodu! 6/2006, lk 16–19 (http://www.kaitseliit.ee/static/files/2006-11-22_kaitsekodunr62006.pdf).

Kallas, Riina (toim). Liviko müüs novembris üle miljoni liitri kange alkoholi. Eesti Päevaleht Online, 11. detsember 2006 (<http://www.epl.ee/artikkel/366113>).

Kamps, Mari (toim). Valitsus toetas aktsiisitõusu edasilükkamist. Postimees.ee, 30. märts 2006 (http://www.postimees.ee/300306/online_uudised/196632.php).

Kuimet, Peeter (toim). Alkoholiteemaline konverents: oleme jõudnud kriitilise piirini. Postimees.ee, 5. märts 2006 (http://www.postimees.ee/050306/online_uudised/193956.php).

Lipand, Andrus. Alkoholi võit rahva tervise üle. Postimees, 6. juuli 2006 (<http://jalgpall.postimees.ee/180706/esileht/arvamus/208338.php>).

Raun, Alo (toim). Jüri Tamm: Savisaar hiilis ühiskonna muredest kõrvale. Postimees.ee, 23. jaanuar 2007 (<http://postimees.ee/230107/esileht/siseuudised/240784.php>).

Raun, Alo (toim). Savisaar võttis alkoholireklaami eelnõu tagasi. Postimees.ee, 23. jaanuar 2007 (<http://www.postimees.ee/050207/esileht/majandus/240741.php>).

Raun, Alo (toim). Sünge uuring sunnib euroliitu karmimale alkoholipoliitikale. Postimees.ee, 16. juuni 2006 (<http://www.postimees.ee/160606/lisad/euro/206001.php>).

Reinap, Aivar. Alkoholi ja tubaka hinna tõus on euro tõttu edasi lükkumas. Postimees, 31. märts 2006 (<http://www.postimees.ee/310306/esileht/196669.php>).

Sikk, Rein. Kuidas karske Kaarel kaameliks muutus. Eesti Päevaleht, 11. jaanuar 2007 (<http://www.epl.ee/artikkel/369505>).

Tomson, Ela. Silmakirjalik mäng alkoholireklaamiga. Postimees, 1. veebruar 2007 (http://www.postimees.ee/010207/esileht/olulised_teemad/riigikogu_2007/242354_1.php).

Tooming, Rando (toim). Karskusühendus taunib avalikus kohas alkoholi tarbimise lubamist. Postimees.ee, 12. juuli 2006 (<http://www.postimees.ee/130706/esileht/siseuudised/209122.php>).

Uusen, Kaire (toim). Majanduskomisjon tahab kiirkorras reklaamiseaduse vastu võtta. Postimees.ee, 15. jaanuar.2007 (http://postimees.ee/150107/esileht/olulised_teemad/tarbija24/kasu/239259.php).

Olukorda peab muutma, et eesti rahva kestvus ei satuks ohtu ja tulevik ei jääks häguseks. Paljud ütlevad justkui paratamatusena, et oleme väikesed ja sellest tulenevad ka meie hädad. Nõustun, et oleme väikesed, kuid meie eesmärk peab olema saada suuremaks nii rahvaarvult kui ka vaimult, nagu seda sõnastas Jakob Hurt juba 1870. aastal oma Helves peetus isamaakõnes.

Ilma eestlasteta ei ole Eesti vaimu. Ilma piisava arvu kusetähtsusega ei suuda me ennast hoida, kaitsta ja arendada vajalikul tasemel. Ei ole saladus, et oleme maailmas esirinnas paljude halbade näitajatega, mis meid hävitavad: meelemürkide tarvitamine, enesetapud, lühike eluiga (arenenud riikide hulgas), madal iive, haigused ja nendesse suremine (arenenud riikide hulgas). Nende pahede üheks võtmeteguriks on kahtlemata alkohol.

TERVIS JA POLIITIKA

Eriti ohus on kasvav põlvkond, kes on vaieldamatult alkoholi ohutsoonis. Alkohol on kergesti kättesaadav; loodud on ahvatlevaid reklaame, joomist peetakse elu normaalseks

osaks. (“Mis mees sina oled, et ei joo?” on sage küsimus inimesele, kes ei tarbi alkoholi.) Inimeset, kes on purjus, võetakse kui normaalset nähtust. Tegelikult peaks see eluteraves ühiskonnas olema tabu.

Viimasel ajal on suuresti alkohoolsete jookide tarvitamine kasvanud noorte ja laste seas, mis on eriti ohtlik tendents. Miks ei saada selle probleemi ohtlikkusest aru? Siider ei ole limonaad.

Paraku lükati riiklikul tasemel edasi ka alkoholi aktsiisimaksu tõstmine, sest kardeti selle halba mõju euro kasutuselevõtule. Kas rahva tervis on võrreldes euro kasutuselevõtuga teisejärgulisem? Põikeks märgin, et alkohoolsete jookide hinnad on kasvanud marginaalselt, mistõttu alkohoolsed joogid on inflatsiooni ja ostujõu kasvu arvestades muutunud üha odavamaks.

LAPS OHUTSOONIS

Et alkoholismiprobleemile laiemat tähelepanu tõmmata, on viimasel ajal mõnedki organisatsioonid tõstatanud selle teema päevakorda. Üks

sellistest organisatsioonidest on mittetulundusühing AVE (Alkoholivaba Eesti), mis on käima lükanud allkirjade kogumise kampaania “Laps ohutsoonis” (<http://www.ave.ee/laps>).

Lehele on allkirja andma oodatud deklaratsiooniga “Laps ohutsoonis” üldjoontes päri olevaid inimesi. Deklaratsioon on jätkuks 11. novembril Rahvusraamatukogus peetud konverentsile “Laps ohutsoonis” (ettekanded internetis aadressil: http://www.ave.ee/uudised.php?page_id=743).

Miks on tähelepanu just lastel? Lapsed ja noored on rahva tulevik. Samas on nad kõige haavatavamad ja mõjutatavamad. Kui me oma olevikku mürgitame, ei saa meil olla tervet tulevikku. Osundan siinkohal Hando Runneli luuletuse “Maa tuleb täita lastega” ridu, mida ansambel Justament on aidanud populaarseks laulda: “Sest elu kõik on ajalik / ja lastele jääb tulevik”.

Loodan, et kõik, kellel on südamed eestlaste tulevik, leiavad internetist kampaania “Laps ohutsoonis” (<http://www.ave.ee/laps>), toetavad MTÜ AVE ettevõtmist ja tutvustavad seda teistelegi. **KK!**

Nõustun, et oleme väikesed, kuid meie eesmärk peab olema saada suuremaks nii rahvaarvult kui ka vaimult.

Keegi ei saa kahelda rahu- ega sõjaaja kodanikukaitse vajalikkuses.

Alutaguse maleva laskevõistlused peeti Aidus

Tekst ja foto: RAIVO REINBÄRK, vanemseersant, Kaitseliidu Alutaguse maleva propagandapealik

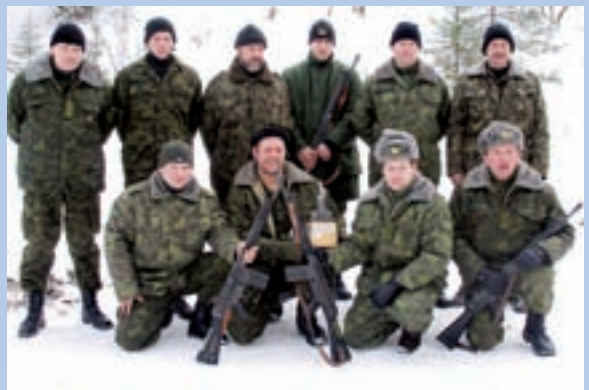
Kaitseliidu Alutaguse maleva 2007. aasta väljaõppeplaani kohaselt peeti Lüganuse üksikkompanii Aidu karjääri lasketiirus 17. veebruaril maleva võistkondlikud laskevõistlused.

Võistluste eesmärk oli selgitada välja Alutaguse maleva parim malevkond või üksikkompanii laskmises, samuti parimad laskurid, anda kaitseliitlastele võimalus täita laskurklasside norme, parandada nende meisterlikkust ning propageerida laskesporti.

Igast malevkonnast ja üksikkompaniist olid võistlemas neljaliikmelised

võistkonnad. Võitlustel tuli ühel võistlejal lasta 10 lasku püstolist, kahel võistlejal 10 lasku lamades automaadist AK-4 ja ühel võistlejal 3x10 lasku automaadist AK-4 kolmest asendist (lamades, põlvelt, püsti). Püstolilaskjaid oli 12. Esikoha saavutas Kullar Karja Jõhvi malevkonnast 77 silmaga, teise koha sai Aare Aas Narva malevkonnast (73 silma) ja kolmas koht läks Vello Mältonile Lüganuse üksikkompaniist (70 silma).

10 lasku lamades AK-4st osales 24 võistlejat. Kolm parimat: esikoht 99

silmaga (100 võimalikust) Jefim Šabarov Narva malevkonnast, teine oli Tõnu Maalma Lüganuse üksikkompaniist (95 silma) ja kolmas Vallu Lepp Avinurme üksikkompaniist (95 silma). **KK!**

Politseireidil armu ei anta

Kaitseliitlastest abipolitseinikud väljaõppel

Tekst: TAIVE KUUSE

Mida vähem fakte tead, seda kergem on välja öelda isiklik arvamus, on lausunud raadioajakirjanik Vello Lään. Mulle tundus seni, politsei on peamiselt selleks, mis mind aeg-ajalt eba-meeldivalt ehmatada, ja ma võtsin endale julguse arvata, et nad ongi loodud inimesi kiusama. Nüüd tean rohkem ja enam nii ei mõtle.

KES ON ABIPOLITSEINIK

Juba see, et politsei on valmis koolitama ja oma töösse kaasama tavakodanikke, kellele on tähtis kodukandi turvalisus ja kes tahavad olla vabal ajal abipolitseinikud, näitab, et politsei eesmärk ei ole kiusata, vaid tagada ühiskonnas kord ja kuulekus.

Istun kaitseliitlastest abipolitseinike instruktoriga kursusel. Siin õpivad korda tagama inimesed, kes kuuluvad Kaitseliitu ja on valmis tulema appi palka teenivatele politseinikele. Õppima on tulnud nii naised kui mehed, noored kui vanemad – igalt poolt Eestist. Kes need inimesed on?

Et selgust saada, esitan küsimuse kursuse korraldajale, Julgestuspolitsei korrakaitseosakonna süüteoennetuse talituse vanemkomissarile Kalev Ilvesele. “Abipolitseinikud on abistav jõud, keda politsei kasutab erinevates ülesannetes, kus on vaja lisajõudu,” kõlab tema vastus. “Näiteks kutsutakse abipolitseinik kaasa patrullima.”

KUIDAS SAADA ABIPOLITSEINIKUKS

Vanemkomissar Ilves selgitab: “Abipolitseinikus soovijal tuleb minna kohaliku politseiprefektuuri ja kirjutada avaldus. Politsei teeb seejärel tema taustauuringu. Konstaabel kirjutab hinnangu, kas kandidaat sobib. Edasi saadetakse avaldus ko-

halikule omavalitsusele. Volikogu arutab, kas ta tahab seda inimest abipolitseinikuna rakendada, ja võtab vastu otsuse. Kui kooskõlastus olemas, tulevad materjalid tagasi politseisse. Siin saab abipolitseinik esmase koolituse, selle viib läbi prefektuur. Pärast seda kinnitatakse talle politseinik ja ta võib tööle hakata.”

Kas see on ainus õpe? “Ei, abipolitseinik peab kord aastas käima kursusel. See on prefektuuri organiseerida,” ütleb vanemkomissar Ilves. Kaitseliitlastest abipolitseinike kursus, kus minagi istun, on eraldi koolitus. Vanemkomissar Ilvese sõnul on kursuste kaitseliitlaste olemine lisaväärtus ja käsitletavate teemade sisu on aste kõrgem kui tavaprogrammis.

Kas kaitseliitlane on natuke tublim abipolitseinik kui lihtsalt tänavalt tulnud isik, ei saa ma seepeale küsimata jätta. “Kaitseliitlase tublidus peitub selles, et ta on leidnud üles oma soovi riigi heaks tegutseda ja suudab olla aktiivne mitme organisatsiooni heaks. Abipolitseiniku amet on kutsumus – inimene peab seda südamest tahtma,” vastab vanemkomissar Ilves.

KOHUSTUSED JA ÕIGUSED

Kas abipolitseinikud saavad palka? “Nii ja naa,” ütleb vanemkomissar Ilves. “Sõltub sellest, kuidas on kohapeal kokku lepitud. Võrus näiteks on abipolitseinikel, kes käivad linnas patrullimas, korrakaitsekomisjoniga aastane leping, selle järgi makstakse neile politseiniku miinimumtunnitasu.”

Kas sellega kaasneb kohustus käia igas kuus mingi kindel arv tunde politseinikega kaasas? “Abipolitseiniku seadus kehtestab aastas tea-

tud hulga tunde, mis abipolitseinik peab töötama. Aga see ei ole nii jäik, et kindlad päevad kuus. Et tegemist on tsiviilnimestega ja kõigil on eraelu, lepitakse tööajad individuaalselt kokku ja koostatakse graafik. Kui käsukorras asja lahendada, siis kardan, et ei jääks kedagi, kes abistaks,” selgitab Ilves.

Eriolukordades, kui on vaja näiteks kadunud inimest otsida, on teine jutt, lisab ta. “Siis on situatsioon ise see, mis määrab inimeste kokkutuleku vajaduse. Need on aga harvad juhused.”

Lisaks on abipolitseinikul endal teatud õigused rikkumistesse sekkuda ja otsuseid vastu võtta. Kas ka siis, kui ta liigub üksi, ei jäta ma küsimata. “Jah,” vastab Ilves, kuid lisab: “Siiski pole ta 24 tundi ööpäevas abipolitseinik, vaid ainult siis, kui tunneb, et tahab olla.”

Kursuste kaitseliitlasteks koolimine lisaväärtus ja käsitletavate teemade sisu on aste kõrgem kui tavaprogrammis.

Ent mis hetkest muutub ta tavakodanikust abipolitseinikuks, kui ta on üksi? “Töötõendi esitamisel,” vastab Ilves

selgelt ja lihtsalt. “Nad saavad pärast lepingu sõlmimist töötõendi ja kui tunnevad, et korrarikkumise lahendamine on neile jõukohane, esitavad tõendi ja võivad sekkuda. Piisab olukorra fikseerimisest ja politsei informeerimisest.” Seega, kui nad end töötõendi abil tutvustavad, on nad riigivõimu esindajad. “Neile laienevad ka politseinikuga samaväärselt sotsiaalsed garantiid, kui nad saavad ülesannet täites vigastada või surma,” lisab vanemkomissar Ilves.

Tema sõnul ei ole Eestis abipolitseinikke veel piisavalt. Neid on umbes tuhat. “Kuid võime kinnitada, et need, kes on, ka tegutsevad,” lisab Ilves selgituseks. “Enne oli number suur ja räägiti, et võimsus on ka

Fotod: Aivar Kroonmä

Kaitseliitlastest abipolitseinikud õpivad politseinike juhendamisel massiliste korratuste puhul targalt tegutsema.

suur. Paljuski oli see õhku rajatud. Täna on arv väiksem, aga need, kes on, on aktiivsed.”

TAGASI LOENGUSSE

Päev algab Julgestuspolitsei korrakaitseosakonna süüteoennetuse komissari Riina Paju loenguga, kus ta annab ülevaate narkokuritegudest ja tutvustab narkootilisi aineid. Teoreetiline osa lõpeb sel päeval aga avaliku koosoleku korraldamisega seotud tegevuse tutvustamisega.

Mina kuulan Julgestuspolitsei liiklusjärelvalve talituse juhtivkonstaabel Ragnar Jänese loengut liikluse reguleerimisest. Lisaks reguleerija märguannete tutvustamisele räägib ta, kuidas auto käitub, kui kiirust ületada. Hirmutavana tundub fakt, et umbes sajakilomeetrise tunni kiirusega lauskokkupõrkesse sattudes on löögijõud sama suur kui 13-kordse maja katuselt alla kukkunul maaga kokku põrgates. Fakte, mida juhtivkonstaabel esitab, peaks meelde tuletama igale liiklejale, mõtlen ma.

VAADE KAITSELIIDU POOLT

Kursusel õppivad kaitseliitlased saavad targaks. Aga kuidas saavad nad oma tarkust parimal moel rakendada? Uurin tagamaid ja eesmärke kursuse Kaitseliidu-poolset esindajalt, Kaitseliidu peastaabi arengu

ja planeerimisjaoskonna staabiohvitserilt kapten Mikk Pukilt.

“Koolitus toimub vastavalt Kaitseliidu ja Eesti Politsei koostööplaanile. Põhieesmärk on koosöö arendamine ja osalejate täiendamine vastavalt teenistuslikule vajadusele,” selgitab kapten Pukk. “See siin on ärksamate kaitseliitlastest abipolitseinike täiendkoolitus, mille tänane suurim kasutegur on siiski üksikisiku teadmiste parandamine. Kaugem eesmärk aga, et rahuaja ülesanne oleks võimalikult sarnane sõjaaja omaga. Et saaks kasutada juba harjutatud ja selgeks õpitud oskusi ega peaks kiirelt ümber orienteeruma. Nii tulevad ka õiged otsused tõhusalt tegutseda. Ei saa ju olla, et

arstiks õppinu hakkab kriisiolukorras järsku sillakonstruktsioone arvutama. Selle kursuse muudab eriti kasulikuks võimalus osaleda praktikaülesandel.”

PRAKTIKAL “PUHUJAKS”

Liitun grupiga, kes osaleb Tallinna liiklusjärelvalve osakonna korraldatud politseioperatsioonil “Kõik/mõned puhuvad”. Operatsioon algab instrueerimisega. Vanemkonstaabel Argo Ojasaar selgitab reidi ülesehitust ja korda. Kursuslaste abipolitseinike ülesanne on lasta autojuhtidel alkomeetrise puhuda (nad on “puhujad”, nagu neid ise-

keskis nimetatakse). Liiklusjärelvalve osakonna poolt kohale kutsutud nelja Tallinna abipolitseiniku ülesanne on liikluse peatamine ja autode suunamine “puhujate” juurde (ehk “suunajad”).

Politseinikud ise hakkavad vormistama rikkumisi ja mõistagi juhendavad-abistavad õppur-kaitseliitlastest abipolitseinikke. Nimetatud saavad allkirja vastu alkomeetrid ja vanemkonstaabel Ojasaar selgitab, kuidas neid kasutada.

On laupäeva õhtu. Umbes kella seitsme paiku sõidame kontrollimispaika. Õues on kümme kraadi külma, teid katab kerge lumi. Reid algab Järvevana teelt.

Abipolitseinikud jagunevad paardesse ja seisavad umbes sõiduauto-pikkuste vahedega teeveerele rivi. Kui “suunajad” on peatanud autovoolu ja rada vaba, tuleb korraldus: “Paigale!” Nüüd kiirustavad abipolitseinikud sõiduradade vasakusse serva ja algab puhumine. Kaks sõidurada, mõlemal rajal viis abipolitseinikku. Puhuda saab korraga kümme autojuhti.

VIISAKUS ENNEKÕIKE

Esialgu on abipolitseinikud varmad end ja olukorda tutvustama. Nad tervitavad autojuhte, teatavad, kes nad on, ja selgitavad, et toimumas on politseireid “Kõik puhuvad”, ning paluvad siis autojuhil alkomeetrise puhuda. Igati korrektne käitumine. Igal muul juhul lausa hädavalik, reidi ajal aga, nagu hiljem selgeks saab, on määrava tähtsusega kogus ja kiirus – antud aja jooksul võimalikult paljude soovrite kontrollimine. Et inimesed on taiplikud ja mõistavad juba esimeste visuaalsete vihjete peale, et käimas on politsei suurem haarang, on võimalik ja ka õigus tutvustamise arvelt aega kokku hoida.

Etteruttavalt võin öelda, et reidi kolmandas peatuspaigas on autojuhi ja abipolitseiniku vaheline vestlus taandunud kuuetele sõnale: tere, palun puhuge, tänan, head teed. Autojuhid enamasti vaid noogutavad ja naeratavad. Seda siis normaalses olukorras, kus autojuht kaine ja

mõtlev inimene ning abipolitseinik töökas.

Tekib ka teistsuguseid olukordi ja vestlusi. Üks uhke ja kalli autoga keskealine mees on tõrges – ei taha korralikult puhuda, vaid pahvib niisama. Ja nii mitu korda järjest. Ei jää muud üle, kui paluda tal autost lahkuda ja minna politseiautosse, et puhuda seal siis juba teistsugusesse alkomeetrisse, mis on tundlikum ja tunneb alkoholi sisalduse kergemini ära. Selgub, et mees on kaine. Siis jagub tal abipolitseiniku suunas sõnu, mis trükimusta ei kannata. Abipolitseinik Kristi Orn Kaitseliidu Tallinna malevast ei lase end segada. “Ta võib ju öelda, mis tahab, ju tal on siis kergem uinuda, kui on saanud kedagi sõimata. Tähtis on, et ise närvi ei lähe. Kui ise oled viisakas, hakkab inimestel enamasti endal pärast piinlik,” teab Orn.

Mõnel aga poeb hirm naha vahele ka siis, kui põhjust polegi. Ühe naisautojuhi puhumise peale ei hakka alkomeeter kohe tööle. Põhjus võib olla väheses puhumises, külmas ilmas või (mis seal salata) ka abipolitseiniku väheses kogemuses. Aparaat sätitakse veidi ja juht saab uuesti puhuda. Aga juba ta vehib lutsukommiga ja vabandab, et sõi hetk tagasi seda ning kui nüüd aparaat midagi näitab, on see küll kommi süü. Aga aparaat ei olnud midagi näidanud, polnud töölegi hakanud. Juht puhub uuesti, ta on kaine ja võib edasi sõita.

ERANDEID EI TEHTA

Reidil ei pääse peatamisest ükski auto. Ette vurab takso- sid, veoautosid, kontrollitakse liinibusse. Ka juhuslikult mööduv politseiauto peab hetkeks peatuma ja juht puhuma. Muidugi on ta kaine – ta on ju töö!

Varbad hakkavad külmetama ja isegi minu kinnastesse peidetud käed lähevad külmast kangeks. “Puhujatest” abipoli-

litseinikud aga töötavad paljakäsi ja neil ei ole aega mõelda külmale.

Pikk noor mees puhub alkomeetri punaseks – joobes. Et joobeastet täpselt fikseerida, tuleb tal autost väljuda ja minna politseiautosse, kus tuleb puhuda täpsemasse seadmesse (esimene alkomeeter näitas vaid joobe olemasolu, teine aga selgub ka joobeaste). Autojuhil on joove veidi üle 0,5 promilli. Ta nõuab meditsiinilist ekspertiisi. See on tema õigus, politseiauto sõidutab ta haiglasse. Saan teada, et autojuhid kasutavad seda võimalust lootuses, et alkohol jõuab lahtuda ja nii pääsevad nad karistusest. Tegelikuses aga on vereanalüüsid täpsemad ja võib juhtuda vastupidine. Nii ka seekord – ekspertiis näitab joovet üle 0,7 promilli.

Kui esialgu tekkis maanteele kontrolli ootavatest autodest ummik, siis tunni pärast on sõidukeid jäänud vähemaks. Politseinikud arvavad, et põhjuseks hilisem kellaaeg. Samas teavad nad, et oma töö teeb ära raadio. Seal ju antakse jutukate kodanike kaasabil teada, kus parajasti politseid näha on või reid käimas.

Liigumegi teise kohta ja tunni pärast kolmandasse. Juba on abipolitsei-

kud saavutanud teatava meisterlikkuse ja suudavad kontrollida sama ajaga suurema hulga autojuhte.

Hiljem saame vanemkonstaabel Ojasaarelt teada, et tol õhtul kontrollisid abipolitseinikud 987 juhti, kellest kolm olid joobes, üks jääknähtudega. Politseiautos olevad ametnikud uurisid arvutist ka teisi andmeid möödivate autode kohta ja nii tuvastati kaks muud rikkumist ehk lubade või kindlustuse puudumist või vms.

Ojasaare jutust selgub, et juba kogunud politseinikud suudavad sama ajaga kontrollida umbes 1300 juhti. Ta tahab teada, kuidas praktika meeldis. “Täitsa põnev oli,” kostab abipolitseinike seast.

URKAID PUISTAMAS

Teine osa kursuslasi (12 abipolitseiniku) veedab õhtu Põhja Politseiosakonna politseioperatsioonil. Nad sõidavad ühe- või kahekaupa kaasa politseipatrullidega, kes käivad nn urkaid puistamas. Hiljem võib lugeda protokollist, et operatsiooni käigus peeti kinni kolm tagaotsitavat ja kolm kuriteos kahtlustatavat ning koostati neli vääртеoprotokollit, neist kolm alaealistele, kes viibisid joobe- seisundis avalikus kohas.

Järgmisel päeval saavad õpurid teada, kuidas tuleb tegeutseda massiliste korratuste puhul. Järgneb praktika, kus harjutatakse õigusrikkuja kinnipidamist ja selleks vajaminevaid võtteid.

Koolitust kokku võtvas aruandes on kirjas, et õppetööle andsid väga kõrge hinnangu nii osalejad kui ka instruktorid. Koostöö Kaitseliidu ja Eesti Politsei vahel jätkub. Ehk kasvab ka abipolitseinike arv.

Mina enam politseinikke kiusajateks ei pea. Kõige enam austamist väärt on aga abipolitseinikud, eriti kui nad on kaitseliitlased. **KK!**

Abipolitseinikul on õigus töötöendi esitamisel tegeutseda ka iseseisvalt. Et rahutut õigusrikkujat ohjes hoida, tuleb selgeks õppida õiged võtted.

MOUNTAIN BY EXPERIENCE

Staatiline köis Spelunca Max sobib kiireks laskumiseks, pikkadeks ületusteks ja töötamiseks kõrguses. Köis on musta värvi.

Ronimisvöö Speedy QB on universaal-suurusega. Kiirkinnituspandlad vööosal ja jala-aasade küljes teevad selle kasutamise lihtsaks ja reguleerimise kiireks.

ROCK
EMPIRE

Karabiin SOS Magic sobib kasutamiseks päästetöödel ja rullikute küljes.

AUSTRIA
TIROL **ALPIN**

PETZL®

Haarats Ascension on lihtne ja töökindel abivahend köie pingutamiseks ja vertikaalsel tõusul mööda köit.

MATKAPOOD

Tallinn:
Nõmme Matkapood
Jaama 12
Tallinn
Telefon/faks: 670 1231
E-mail: kauplus@matkapood.ee

Lahtioleku ajad:
E-R 10–19
L 10–16
P –

Tartu:
Vana Kaubamaja
Riia mnt 2
Tartu
Telefon/faks: 740 4104
E-mail: tartu@matkapood.ee

Lahtioleku ajad:
E-R 10–20
L 10–18
P 10–18

Üllar Pöld: yllar@matkapood.ee

Uus juhatus alustas

Priit Heinsalu, leitnant

MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) üldkoosolek kinnitas ametisse uue juhatuse. Loomulikult jätkab see eelmise juhatuse tegevussuundi, äkilisi muudatusi ei ole kavas. EROK usaldusväärsus põhineb kogu liikmetel ja traditsioonide väärikal hoidmisel. Ees seisab ju EROK 10. aastapäeva tähistamine.

Rahaga saab olla ainult täpne

Üld- ja finantstoimikond kannab hoolt kogu asjaajamise eest, koostab aastaelarve ja jälgib selle käekäiku igapäevaselt ja igakuiselt ning ametlikult üldkoosolekust üldkoosolekuni.

Asjaajamise kord on range. Üsna suur mittetulundusühing, kes saab ka riigi rahalist toetust, peab olema täpne, ohvitseride ühing lausa laitmatult täpne ja korrektne. Raamatupidamine on küll teenusena sisse ostetud, kuid kõikide aruannete korrektsus saab põhineda üksnes korrektsetel alusdokumentidel, seepärast on vajalik isegi pisdokumentid vormistada täiuslikult ja tähtaegselt. Kogu aastaelarve on moodustatud ürituste ja tegevussuundade eelarvetest, kokku on eelarves üle kümne alameelarve.

EROK algatatud ohvitseride paraadmööcade projekt jätkub. Välja on ostetud sada kakskümmend ohvitserimööka ja nelikümmend kollektiivnäärimööka, mõnedki neist on läinud välismaale.

Tagavaravägi jätkab ilmumist ajakirja Kaitse Kodu! vahel. Kavas on tuua väljaandesse rohkem arutlusi ja erinevate seisukohtade tutvustusi-põhjustusi, ergutada mõttevahetust üksikisikute ja organisatsioonide rollist riigi sõjalisel (ja mittesõjalisel) kaitsel kuni suurte geopoliitiliste kliimamuutuste käsitlemiseni reservväe vaatekohast.

Iga ohvitser on teretulnud

Personalitoimikond soovib rohkem kaasata just neid reservohvitseride, kes on saanud auastme ajateenistuse lõpul pärast rühmaülema kursuse läbimist. Neid on Eestis üle tuhande mehe ja naise. Mõistame, et enamasti on need noored inimesed, kes jätkavad oma õpinguid kõrgkoolides, samuti keskenduvad peamiselt oma karjääri alustamisele ja pere loomisele ning neil on napilt aega ühiskondlikuks tegevuseks. Kuid EROK üritustel osalemiseks ei pea tingimata olema EROK liige, iga ohvitser saab oma huvi arendada ka lihtsalt koostöös koguga.

Pidevalt vajavad värskendamist meie liikmete kontaktandmed, sageli ka muud andmed. Tugevaks toeks on osakondade juhid. Loomulikult saavad kogu liikmed end koondada ka huvide ja erialade järgi sektsioonidesse, nagu on seda teinud näiteks meedikud ja juristid.

Reservohvitseride karjääriplaneerimine, mida alustasime koos Kaitseväe Lahingukooli ja peastaabi personaliosakonnaga, jätkub samm-sammult, kaasatud on ka kaitseringkondade staabid ja Kaitsealiit. Auastmed ei ole ju ainult au kandmiseks, vaid näitavad kvalifikatsiooni, nagu teenetemärgid märgivad teeneid.

Pingutagem - meeskonna nimel

Eesti Reservohvitseride Kogu üldkoosolek, mis peeti 7. märtsil, andis volitused järgmiseks kaheks aastaks uutele juhtidele. Kuigi nii valitud juhatuse kui ka vanematekogu on saanud paljuski täiesti uue koosseisu, jäävad kogu eesmärgid endisteks ja jätkatakse kõigi traditsiooniliste ettevõtmistega, mis on aastate jooksul kogu tegevust iseloomustanud.

Tuleb tunnustada nii eelmise juhatuse esimeest kapten Heino Piirsalu kui ka ametist lahkunud juhatuse eelmise koosseisu liikmeid tubli töö eest. Kui võrrelda EROK juhatuse tegevust millegagi spordis, siis on see justkui teatevõistlus, kus on saadud suures eduseisus eelmiselt vahetuselt teatepulk ja seda tuleb maksimaalse pingutusega edasi viia järgmise vahetuse võistlejani. Mittepingutamise ei tähenda siinjuures mitte isiklikku kaotust, vaid kogu meeskonna altvedamist. Meie meeskond, EROKga ühinenud enam kui 200 reservohvitseri, ootavad meilt seda innukust, mida on näidanud eelmine juhatuse.

Lisaks traditsioonide edasikandmisele oodatakse uuel juhatusel ka uusi ideid. Samas ei ole meil mingit põhjust hakata üles seadma mingeid täiesti uusi eesmärke, vaid lähtuda tuleb sellest, mis on läbi aastate meie põhikirjas seisnud. Siinjuures toon esile kaks sihti, mida alati ja igas olukorras tuleb silmas pidada: vajadus taotleda ühiskonnas üksmeelt riigikaitse alal ning koondada reservohvitseride, et arendada oma liikmetest vaimselt ja kehaliselt eeskujulikud ohvitserid. Esmalt tähendab see olla aktiivne kodanik, rääkides kaasa ühiskonnas peetavates diskussioonides riigikaitselistel teemadel ning teiseks tuleb rohkem panustada kogusisestele ühendustele - osakondadele ja sektsioonidele. Lisaks juba tegevust alustanud juristohvitseride ja meditsiiniohvitseride sektsioonidele tuleb aidata kaasa uute sektsioonide tekkele. See aitab EROK liikmeid veelgi enam aktiivselt kaasata ja annab kogule veelgi enam seda tähendust, milleks ta on loodud.

Esimesel vanematekogu koosolekul, mis on kavas aprilli alguses, kinnitatakse juhatuse liikmete tööjaotus ja luuakse tegevusvaldkonniti toimkonnad. Kõigil kogu liikmetel, kellel on lisaks kuulumisele mõnesse sektsiooni huvi tegelda mõne valdkonnaga, tuleb võtta ühendust vastava toimkonna juhiga. Loodetavasti ei jää ükski asjalik idee tähelepanuta ja ükski EROK liige ei tunne end kõrvalejätuna.

Soovin kõigile senistele tublidele eestvedajatele jätkuvat indu ühiste eesmärkide saavutamisel ja kõigile uutele liitujatele tegusaid aastaid täis uusi kogemusi ja oskusi.

VELLO VÄINSALU,
leitnant, EROK juhatuse esimees

UUS JUHATUS

Uus juhatus alustas

Lk 1-2

MÕELGEM KAASA!

Israeli relvajõud seavad prioriteediks maaväe

Lk 2-3

UUS JUHATUS

Eesti Reservohvitseride Kogu juhatus

Lk 3-4

Militaarsport ja sõjaline täiendõpe

Militaarsport, mille traditsioonid ja saavutused on silmapaistvalt head, põhineb tugeval meeskonnal. Edukas esinemine võistlustel eeldab väga kõva ettevalmistust ja pidevat treeningut, samuti korralikku varustust, mille soetamist EROK toetab. Ettevalmistuslaagrites ja treeningutel saavad osaleda kõik kogu liikmed (vahel ka pereliikmed), valides endale jõukohase koormuse.

Väliväljaõpe jätkub koos brigaadi staabi ja pataljoni staapide harjutusega. Operatiivstruktuuri ametikohtadele määramine on algusjärgus ning kõik osapooled on huvitatud heast tulemusest.

Kaitseliidu moderniseerimise suunad on kolmepoolselt aktsepteeritud ning ministerrium, kaitsejõudude peastaap ja Kaitseliit on reservohvitseride panusest väga huvitatud. Kaitseliidu arendamine nii paberil kui ka praktikas, nii militaar- kui ka tsiviilrakenduste kujundamine on pikaajaline tegevus.

Arutelu ja arenguid

Kaitsepoliitikas osaledes järgime oma kogu põhikirjalist eesmärki taotleda ühiskonnas üksmeelt riigikaitse alal. Demokraatliku riigikorra hoole all areneb ka arvamuste paljusus ja suureneb väljendusvabadus. Avameelne diskussioon aitab põhjendada argumente võimalikult suure ühisosa leidmiseks.

Tavanditoimkonna tavapärased tegevusalad, liikmemärkide ja teeneteristide andmine ning pidulike ürituste korraldamine saavad edaspidi täiendatud ka sõjaväelise protokollit tutvustamise ja harjutamise suunaga, seda nii oma kogu liikmetele kui ka laiemalt.

Positiivne propaganda toetab ka ühingu liikmeks astumist. Praegu on Eestis umbes 1500 reservohvitseri, nii et kasvuruumi jätkub. Mitmed erialad on ikka alaesindatud.

Välissuhtluse eesmärk on kollegiaalne teabevahetus ja muidugi oma organisatsiooni viisakas promotsioon välismaal. Meie talvelaager, laskevõistlus ja mitmed muud üritused on leidnud hea vastukaja teiste riikide reservohvitseride seas. Jätakuvalt teeb iga juhatuse liige EROK aastaaruande lisa-

na aruande oma valdkondade tegevustest. Põhikirja muudatused, mis sel aastal üldkoosolekul kinnitati, käsitlesid peamiselt vanematekogu rolli (mis on mittetulundusühingute seaduse mõttes esindajatekogu). Vanematekogu ja juhatuse töö on seni olnud väga üksmeelne.

Tabel 1. Uue juhatuse töösuundade jaotus

Valdkond	Juhatus liige	Ülesanded
0. Kogu esimees	ltn Vello Väinsalu	1) kogu esindamine, 2) juhatuse töö juhtimine, 3) vanematekogu töö juhtimine, 4) üldkoosoleku töö juhtimine
1. Finants- ja üldtoimkond	kpt Andre Lilleleht	1) EROK tegevuse administreerimine, 2) EROK sekretariaadi töö korraldamine, 3) EROK finantsmajandusliku tegevuse tagamine
2. Personali- toimkond	lpn Anne Must	1) EROK liikmete andmebaasi nõuete väljatöötamine, 2) personalitoimkonna loomine, osakondade ülemate kaasamine, 3) uute liikmete vastuvõtmise administreerimine
3. Välistoimkond	n-ltn Kuno Peek	1) EROK välissidemete loomine ja hoidmine, 2) EROK ürituste propageerimine, CIOR jt reservohvitseride ühendused, 3) EROK esindamine CIORi üritustel
4. Väljaõppe ja militaarspordi toimkond	n-ltn Tanel Järvet	1) EROK väljaõppe välisürituste planeerimine ja läbiviimine, 2) EROK militaarvõistkondade ettevalmistuse ja võistlustest osavõtu korraldamine
5. Koolitustoimkond	ltn Priit Heinsalu	1) EROK sisekoolituste läbiviimine, 2) reservohvitseride karjääriplaneerimise aluste väljatöötamine, 3) SA Tagavaraväe Ohvitseride Sektsiooni tegevus, 4) Kaitseliidu moderniseerimise projektilepingu eestvedamine
6. Teabe- ja tavanditoimkond	lpn Hannes Võrno	1. EROK traditsioonide järgimise korraldamine (rinnamärk, teeneterist) ja vastavate ürituste läbiviimine 2. Sõjaväelise protokollilise käitumise tutvustamine 3. Liikmeskonna värbamine 4. Tagavaraväe toimetamine 5. Mõõkade registri pidamine

MÕELGEM KAASA!

Israeli kaitsejõud seavad prioriteediks maaväe

Pärast aastatepikkust õhujõudude eelisarendamist on israeli kaitsejõud (IKJ) eraldanud 2007. aastaks maaväele olulisel määral rohkem raha.

Kindralstaap valmistab uue tööplaani ette pärast seda, kui üle 50 analüüsigrupi oli esitanud oma uurimistulemused IKJ-de sooritusest 2006. aasta juuli- ja augustikuu Liibanoni kampaanias, mida kaitsejõud nimetavad sõjaks Hezbollah' vastu. Kokkuvõtetes esitati pikk nimekiri ebaõnnestumistest lahingutegevuses, mis osutades puudustele otsuste tegemisel kindralstaabi tasemel ja maavägede nõrkusele.

"2007. aasta tööplaanis on põhiorhk maaväel ja luurel," ütles IKJ peastaabi ülem

kindralleitnant Dan Halutz. "Kõigi maaväeliikide eelarveid on suurendatud kümnetes protsentides, samuti nagu ka luure eelarvet. Panustame intensiivsele väljaõppele, varustuse täiustamisele ja maajõudude täiendamisele."

See ei tähenda, et vähendaksime õhujõudude või mereväe eelarvet, me paigutame ressursse ümber pikaajalistelt programmidele lühiajalistele, ütles kindralleitnant Halutz. "Kavatseme suurendada IKJ valmidust. Mitte et näeksime ette saabuvat konflikti, vaid selleks, et olla paremini ette valmistatud."

IKJ on juba alustanud intensiivsete väljaõppeüritustega nii regulaar- kui ka reservüksuste-

le, keda viimastele aastatel oli eelarvekärbete ja omaks võetud palestiinlastega toimuva madala intensiivsusega konflikti kontseptsiooni tõttu puudulikul määral koolitatud. "Tuleval [2007.] aastal läbivad täielikus mahus õppekogunemised 70% IKJ pataljonidest, 50% brigaadidest ja 40% diviisidest," märkis kindralleitnant Halutz.

Lisaks on IKJ käivitanud hankeprogrammi, täitmaks suuri lünki individuaalvarustuses. Alates augustist 2006 on IKJ ostunimekirjas 10 000 keraamilist killuvesti, 30 000 kiivrit, 40 000 kuulivesti, 60 000 öövaatlusbinoklit, granaate, laskemoona ja salvesid. Süsteemide ja relvaplatformide hanked otsustatakse lähi-

Eesti Reservohvitseride Kogu juhatus

LEITNANT VELLO VÄINSALU, ESIMEES

- Sündinud 29. juunil 1959 Haapsalus
- Haridus: Tallinna Polütehniline Instituut, majandusteaduskond (1981)
- Töökoht: ELKE Grupi AS, juhatuse esimees
- Sõjaline haridus: Kaitseväe Lahingukool, VROK (1999, nooremleitnant)
- Õppused: Kindel linn 1999 (rühmaülem); Kevadtorm 2006 (CIMIC)
- Liikmelisus: Kaitseväe Harju malev (2000); Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatus (2001); Eesti Reservohvitseride Kogu (2001)
- Kontakt: e-post vellova@hot.ee; tel 504 7916

EROK-le soovin julget kaasalöömist kõiges, mis aitaks kaasa meie põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks.

KAPTEN ANDRE LILLELEHT, ASEESIMEES

- Sündinud 18. novembril 1973 Sindis
- Haridus: Estonian Business School, rahvusvaheline ärijuhtimine (2000-2005)
- Töökoht: Kaitseväe peastaabi vabatahtlike arvestuse jaoskonna juhataja kt, MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu peasekretär; Tallinna 21. Keskkooli riigikaitse õpetaja
- Teenistus kaitseväes: ajateenistus J. Kuperjanovi üksik-jalaväepataljoni Pärnu õppekompaniis (1992-1993), Pärnu üksik-jalaväekompanii kaadri-

allohvitser (1993-1997)

- Riigikaitsealine täiendkoolitus ja õppused: Kaitseväe Lahingukool, kaadriallohvitseride kursus VK-3 (1993); Soome Õhutõrjekool, 23 mm õhutõrjesuurtüki instruktorite kursus (1994); TAAS-Israel Industries' korraldatud Galili, Uzi ja Negevi relvurite kursus (1995); Kaitseväe pataljoni objektikaitse õppus Ares (1998); Kaitseväe Lahingukool, VROK-8 (1998); kaitseministeerium, kõrgemad riigikaitsekursused KRKK-3 (2000); Kaitseväe, rahvusvahelised õppused Baltic Fox 2003; kaitsevägi, suurõppus Kevadtorm 2004, Kaitseväe võidupüha mereparaadi juhtstaap (2006), Tallinna Ülikool, Riigikaitse õpetaja kursus (alates 2007)
- Liikmelisus: Eesti Kaitseväe (1992), sh Kaitseväe Tallinna maleva Nõmme malevkond (2000); MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu (1999), sh juhatuse liige (alates 2000)
- Kontakt: e-post andre@erok.ee; tel 501 6178

MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu on jõudmas esimese juubelinii. Kümne tegevusaasta vältel on jõudsalt arenenud ja saavutatud paljud põhikirjaliste eesmärkide täitmisel. Soovin EROK-le jätkuvalt kasvavat liikmeskonda ja head sisemist sidet.

NOOREMLEITNANT TANEL JÄRVET, VÄLJAÕPPETOIMKOND

- Sündinud 28. jaanuaril 1976 Tartus
- Haridus: Tartu Ülikool, õigusteaduskond (1999); Eesti Diplomaatide Kool, rahvusvahelised suhted (2000); Tartu Ülikool, õigusteaduskond, magistrirõpe (alates 2006)
- Töökoht: Sisekaitseakadeemia Politseikolledži kriminalistika õppetooli õpetaja
- Sõjaline haridus: (Kaitseväe Kool, jaopealiku baaskursus JBK1 (2001-2002, nooremseersant); Kaitseväe Lahingukool, VROK-29 (2003, lipnik); Kaitseväe Kool, rühmapealiku

kuudel. Iisraeli kaitsejõud said 2006.-2007. aastaks eelarvest lisaraha 2,25 miljardit USA dollarit varustuse ja laskemoona varude taastamiseks. Et katta sõjakulud ja uuendada varustust, kiitis Iisraeli parlament 3. jaanuaril 2007 heaks kõikide aegade suurima kaitse-eelarve – 12,47 miljardit USA dollarit.

Sõda andis tagasilöögi ka IKJ reservistide ja ajateenijate teenistusaja pikkusele. Ainult aasta pärast toetuse andmist seaduseelnõule, mis oleks piiranud reservistide teenistusaega 45 päevale kolme aasta jooksul, valmistavad kaitsejõud nüüd ette seaduseelnõud, mis lubaks reservistide sama aja jooksul teenistusse kutsuda 80-90 päevaks. Reservteenistuse ea ülempiir, mis praegu on 40 aastat, viiakse tagasi 45-le, mis lubab käsutada lahingusse täiendavalt 60 000 inimest.

Lisaks kõigele loobuti plaanist lühendada aastaks 2010 ajateenistuse pikkust kolmelt aastalt kahele.

Kaitsejõudude viimane doktriin, mis kinnitati alles aprillis 2006, leiti olevat süüdi paljudes üksuste ülemate poolsetes väärmõistmises ja vigades ning see vaadatakse läbi.

Hämmastab Iisraeli sõjaväelaste ja poliitikute ülikiire analüüs ja abinõude tarvituse levõtt pärast seda, kui sisuliselt oli tõdetud sõjalise kampaania ebaõnnestumine. Kõrgtehnoloogilistest vahenditest jäi väheseks

Hezbollah' motiveeritud võitlejate ja nende kasutatava taktika lõõmiseks. Lahendusena nähakse maaväe ja eriti jalaväe väljaõppe parandamist ning jalaväelaste individuaalse varustuse kvaliteedi otsustavat parandamist. Hezbollah' tegevus balansseerib kusagil asümmeetrilise ja sümmeetrilise sõjapidamisviisi vahepeal. Sellise võitlustaktikaga toimetulekuks ükskõik millises maailma paigas on vaja eelkõige korralikku jalaväge koos vajaliku toetusega. Seda on Iisrael meile õpetamas.

Jane's Defence Weekly, 10. jaanuar 2007
Ajakirja Tel Avivi korrespondendi Alon Ben-David'i artiklit refereeris kpt Heino Piirsalu

baaskursus (2004); Kaitseväe Lahingukool, staabi täienduskursus (2004)

- Öppused: Kevadtorm 2005 & 2006 (staabiohvitser)
- Liikmelisus: Kaitseväe Tallinna malev (1999), sh Põhja kompanii pealik (alates 2004); Eesti Practical-laskmise Ühing (2004, juhatus aseesimees, laskeinstruktor ja kohtunik); EROK patrullvõistluste meeskond (2004-2006)
- Kontakt: e-post tanel.jarvet@sisekaitse.ee, tel 517 3798

EROK-le soovin, et iga võitleja tunneks, et ta saab midagi teha Eesti riigi kaitsmiseks. Et võitlejad tunneksid uhkust olla reservohvitser. Tahan, et suudaksin leida tee, kuidas kaasata enam liikmeid väljaõppe arendamiseks.

NOOREMLEITNANT KUNO PEEK, VÄLISSUHETE TOIMKOND

- Sündinud 28. aprillil 1981 Tallinnas
- Haridus: Estonian Business School, bakalaureuseõpe, rahvusvaheline ärijuhtimine, majandusarvestuse suund (1999-2004); magistrantuur, ärikonsultatsioon ja organisatsiooni arendamine (alates 2004)
- Töökoht: Monteray Holdings OÜ (juhatus liige, projektijuht)
- Sõjaline haridus: Kaitseväe Tallinna maleva baasõppekursus (2001); VROK-35 (2004); XIV kõrgemad riigikaitsekursused (2006); võidupüha mereparaadi staabiohvitser (2006, koordineerimine ja finantseerimine)
- Öppused: sõjaväeline mereõppus Ösel 2006 (mereparaadi staabiohvitser koordineerimise ja finantseerimise alal)
- Liikmelisus: Kaitseväe Tallinna maleva Meredivisjon (2002), sh juhatus liige (alates 2005)
- Kontakt: e-post kunopeek@gmail.com; tel 554 3210

EROK-le soovin ohvitserinduse taseme tõstmist, rohkem umbisikulisi sidemeid.

LIPNIK HANNES VÕRNO, TEABE- JA TAVANDITOIMKOND

- Sündinud 1. mail 1969 Rakveres
- Haridus: Eesti Kunstiakadeemia (1993)
- Töökoht: OÜ HV Haus juhataja
- Sõjaline haridus: Kaitseväe Lahingukool, VROK-40 (2005-2006); Baltimaade CIMIC kursus Riias (2006)
- Öppused: Kevadtorm 2006 (kompanii vahekohtunik); Erna retk 2006 (teabeohvitser); EROK laskevõistluse sideohvitseride ülem (2006); Utria dessant 2007 (teabeohvitser); Pärnu üksik-jalaväekompanii, kaitsejõudude peastaap (2007, teabeohvitseride koolitus); jalaväebrigaadi staabiõppus Paldiskis (2007)
- Liikmelisus: Kaitseväe Tallinna malev (2007); Erna Selts (2006); Eesti Reservohvitseride Kogu (2006); Round Table Estonia (2005-2006, president); IPSC klubi Armatus; Eesti Jahimeeste Selts
- Kontakt: e-post hannes@hvhaus.ee, tel 516 6001

Soovin, et EROK oleks tegus üleriigiline organisatsioon tugevate osakondadega, mis koondaksid reservohvitseri nii kaitseväest, Kaitseväe, piirivalvest, politseist kui ka päästeametist. EROK tuleb laiendada katusorganisatsiooniks kõigile isamaalistele naistele ja meestele, kõikidele ohvitseridele reservis. EROK ei ole väikese seltskonna Meegomäe lahingukooli rühmaülemakursustel osalenud snobide hobiorganisatsioon. EROK on ühendus, millelt oodatakse tegutsemist nii riigikaitse kui ka ühiskonnaelu küsimustes.

LIPNIK ANNE MUST, PERSONALITOIMKOND

- Sündinud 23. mail 1977 Tartus
- Haridus: Tartu Ülikooli psühholoogiaosakond, bakalaureuseõpe (1999), magistrõpe (2002), Tartu Ülikool, närvi-teaduste doktorantuur (alates 2002)
- Amet: Tartu Ülikooli füsioloogia instituudi assistent
- Sõjaline väljaõpe: Kaitseväe Tartu maleva baasõppekursus (2002); Flygvapenfrivilligas Riksförbundet (Rootsi) (2002, õhuseirajate baasväljaõpe); SwedINT (Rootsi) (2002, rahvusvaheline staabiassistentide kursus IntSAC); Kaitseväe Lahingukool, VROK-40 (2005-2006, lipnik); Naiskodukaitse, staabiassistentide täienduskursus (2007); Kaitseväe Lahingukool, kompaniikursus (2007)
- Öppused: Flygvapenfrivilligas Riksförbundet (Rootsi), õhuseirajate suurõppus Svea 2002; SwedINT (Rootsi), UNSOC/UNCIVSOC/UN-PCC kursuste ühine kontrollõppus (2003); Kevadtorm 2003, 2005 & 2006; rahvusvaheline rahutagamisalane staabiõppus Viking 03 (2003); Balti kaitsejõudude ühine staabiõppus Baltic Fox 2005
- Liikmelisus: Naiskodukaitse Tartu ringkonna akadeemiline jaoskond (1999); Eesti Naisüliõpilaste Selts (2001), Eesti Reservohvitseride Kogu (2006)
- Kontakt: e-post anne.must@ut.ee; tel 5661 7816

Aja jooksul on EROK arenenud ühingust üksuseks. Ta on saamas vääriliseks koostööpartneriks kaitsejõududele ja tõsiseltvõetavaks kaasarääkijaks riigi kaitsepoliitikas ning kogumas järjest enam ühiskondlikku ja rahvusvahelist tunnustust. Soovin, et neid arenguid märkaksid ka need reservohvitserid, kes ei ole veel EROK liikmed. Leian, et kogusse kuulumine peaks olema igale reservi arvatud ohvitserile auasi.

LEITNANT PRIIT HEINSALU, KOOLITUSTOIMKOND (45)

- Haridus: Tartu Ülikool, matemaatika eriala (1987)
- Riigikaitsehuvi rakendanud: kaitseministeeriumis, Kaitseväe ja EROKs, osalenud Kevadtormidel ja Afganistani-missioonil
- Kontakt: e-post priit.heinsalu@uninet.ee; tel 509 2102

EROKs hõlmatud teadmisi on võimalik kasutada nii sõjalise kui ka mittedõjalise riigikaitse arendamiseks.

Eesti Reservohvitseride Kogu infoleht
Tagavaravägi ilmub ajakirja Kaitse Kodu! vahelekena.
Toimetaja lipnik Hannes Võrno (hannes@hvhaus.ee, tel 516 6001)

Hea juht – efektiivsed alluvad

Ametlik ja mitteametlik juhtimine

Tekst: KARI ALENIUS, dotsent (Soome), Kaitseliidu Tallinna maleva toetajaliige

Igal inimorganisatsioonil on juht ehk hierarhilises korras ka mitu juhti. Tavaliselt valib organisatsioon ise oma juhid ja määrab nad ametisse kindlaks kujunenud, ametliku skeemi järgi. Nii-sugusel juhul võib rääkida ametlikust juhtimisest. Sõjalised organisatsioonid oma jaoülemate, rühmaülemate, kompaniiülemate ja jne on sellise juhtimisviisi tüüpiline näide.

JUHT JA LIIDER

Ametliku juhtimise kõrval aga eksisteerib ka mitteametlik juhtimine. Ühelt poolt tähendab see, et juhtimises n-õ ei tunta vaakumit. Kui organisatsioon ei vali endale juhte ise, võtab üks või teine organisatsiooni liikmetest varsti niikuinii juhtimise enda kätte ja ülejäänud kohanevad üldjuhul meelsasti selle olukorraga. Inimorganisatsioonid lihtsalt ei tööta ilma juhtimiseta.

Teisalt aga tähendab mitteametlik juhtimine seda, et organisatsioonide sees on ametlike juhtide kõrval alati ka mitteametlikke liidreid. Need on grupi arvamuste kujundajad, mõjukad isikud, kelle tegevust, käitumist ja lähenemisviise lähem ümbruskond tavalisest hoolsamalt tähele paneb ja tihti ka matkib. Harilik on näiteks see, et sõjaväe põhiüksuses jaos on peale ametliku jaoülema ka keegi reameeste hulgast esile kerkinud mitteametlik juhtfiguur, keda ülejäänud meeskond kipub jälgima ja jäljendama. Normaalselt pole niisugune olukord jaoülema vaatevinklist problemaatiline – seni kui mitteametlik liider ei kavatse eitada jaoülema autoriteeti ja seega tõusta tõelise

mõjutamise seisukohalt ametlikust juhust kõrgemale.

Sõjalistes organisatsioonides on tõsised vastuolud ametliku ja mitteametliku juhi vahel õnneks haruldased. Olukord aktualiseerub eelkõige siis, kui ametlik liider selgelt ebaõnnestub oma ülesannetes ja kaotab

Sõjalistes organisatsioonides on tõsised vastuolud ametliku ja mitteametliku juhi vahel õnneks haruldased.

seetõttu alluvate silmis autoriteedi. Hoopis tavalisem on, et ametliku juhi positsiooni ja autoriteeti ei lükata ümber, vaid

et mitteametlik liider toimib teatud mõttes grupi aseülemena. Ka niisugusel juhul on tähtis, et juht tunneb olukorra ära ja püüab kasutada seda oma juhtimise toena. Ametlikul juhil tasub tavalisest valvsama kõrvaga kuulata mitteametlikke juhte ning kui võimalik, arvestada nende seisukohti, kui planeerivad enda ja terve grupi tegevust. See ei tähenda otsusvõimu kandumist juhi käest mujale, vaid ametliku liidri psühholoogiliselt mõistlikku kohanemist tõsiasjadega. Kui ametlik juht ei tunneta mitteametliku juhtimise olemasolu või ei võta seda arvesse, nõrgendab ta oma võimalusi saada aru oma alluvate meeleoludest ja tõenäoliselt ka oma autoriteeti.

Juhtimise lõplik eesmärk pole aga juhi autoriteedi ja ametlike käsu-liinide säilitamine, vaid grupi tegevusvõime maksimeerimine. Ükskõik milline grupp ka poleks kõne all, lähtekohaks peab olema, et grupp saab paremini hakkama koos oma juhiga kui ilma juhita. Juht ja alluvad moodustavad niisii kollektiivi, milles kumbki pool toetab teist. Ükski juht ei saa edukas olla ilma oskuslike, hästi motiveeritud alluvateta ja ka alluvate edu on ebatõenäoline, kui neil pole oskuslikku ja motiveeritud, st head juhti.

JUHT LOOB GRUPI VAIMU

Hea juht on grupi hea vaimu looja. Parimal juhul on lõpptulemuseks grupp, mille liikmed tunnevad end olevat kohustatud tegutsema nii üks-teise kui ka oma ülesannete heaks ning suudavad saavutada häid tulemusi ka rasketes tingimustes. Hea grupivaimu oluliseks osaks on, et juht ja alluvad usaldavad üksteist. Usaldades alluvaid, vabastab juht neis jõudu ülesannete täitmiseks: on ju usaldus üks inimese motivatsiooni tähtsaid suurendajaid. Usaldus oma alluvate suhtes ja ülesannete delegerimine vabastab ka juhi enda, nii et ta ei väsi töökoormuse all, vaid suudab keskenduda olulisematele ülesannetele – terve grupi tegevuse planeerimisele ja koordineerimisele.

Eelnimetatud ideaalne olukord võib sündida, kui juht omab alluvate silmis mitte ainult vormilist, vaid ka loomulikku autoriteeti ehk teisiti öeldes: teda peetakse heaks juhiks. Hea juhi autoriteet tuleb aga kõigepealt pälvida ning selles on otsustav uue juhi tegevuse algetapil. Loomulikult võib juht ka aegamöö-

Juhtimise lõplik eesmärk pole aga juhi autoriteedi ja ametlike käsu-liinide säilitamine, vaid grupi tegevusvõime maksimeerimine.

da areneda ja oma varasemaid vigu parandada, kuid siiski tuleb rõhutada algul sündinud ettekujutuste tähtsust – seda tõika kinnitab piisavalt suur hulk psühholoogilisi uurimusi. Sellepärast ei tasu juhtimist õppida ainult katse ja eksituse meetodil, vaid tuleb tutvuda omadustega, mida healt juhilt nõutakse, ning kaaluda juba ette, kuidas saab teadmisi praktikas rakendada. Mõnedki inimesed on juba loomuldasa üsna head juhid, kuid keegi pole kindlasti nii hea, et ta ei saa veelgi paremaks muutuda. Juhtide enamiku kohta kehtib, et juhtimine kuulub oskuste hulka, mida saab ja tasub õppida. Samas võib meeles pidada, et vigu ei saa

täielikult vältida. Seega ei pruugi juhiks õppijal masenduda väikeste nurjumiste tõttu – neid juhtub igaühel.

Paistab, et healt (sõjaväe)juhilt nõutakse igal pool ühesuguseid omadusi. Sellepärast on tõenäoline, et ka Eesti oludes saab rakendada järgmisi seisukohti, mis põhinevad ühelt poolt üldise juhtimispsühholoogia tulemustel, teisalt aga Soomes tehtud spetsiifilistel uurimustel, mille objektideks on olnud nii Teise maailmasõja veteranide kui ka 1990. aastate ajateenijate arusaamad heast juhtimisest.

JUHI TÄHTSAIM OMADUS: JULGUS

Uurimuste põhjal võib öelda, et sõjaväejuhi omadustest tõuseb selgelt esikohale julgus. See on arusaadav juba sellepärast, et eelkõige veteranide kogemuste järgi on hirm lahinguväljal kõige raskemini hallatav psühholoogiline faktor. Vastavalt võib öelda, et kui juhil on võime hallata just nimelt hirmu, kasvatab

Soome 27. jalaväerügemendi ülem kolonelleitnant Haanterä annab käsklusi 1941. aasta juulis (*Jatkosodan historia 2*).

ta oma autoriteeti alluvate silmis kõige tõhusamalt. Sõja tingimustes peaks juhi kogu olemus kajastama kartmatust. Seevastu igasugune peidusolek, vastutusest kõrvalehoidumine, teistest mahajäämine vms on äärmiselt taunitav.

Juht peab pälvima austuse alluvate silmis, tõestades oma isiklikku julgust, kuid ka selles osas tasub järele mõelda. Liialdatud julgus ehk hulljulgus on taunitav, kuid mitte ainult seetõttu, et väikestel riikidel, nagu Eesti või Soome, ei jätku mõttetuteks ohvriteks jõudu. Hulljulgus on kahjulik ka seetõttu, et alluvad võivad tõlgendada seda vastutustundetuse ja tervet gruppi ohustava käitumismudelina. Kõige parem alternatiiv on seevastu rahulik, kartmatu juhtimisviis, mis aeg-ajalt – juhul, kui olukord seda nõuab – sisaldab hästi kaalutletud tõendeid julguse kohta ja valmidust võtta riski.

Julguse tõestamine rahu ajal on natuke teistmoodi, sest samasugust surmaohus elamist kui sõjatingimustes üldjuhul ei ole. Rahuaegne julgus tähendab juhi puhul rohkem tugevust: hea juht on enesekindel ja külma peaga ka stressitingimustes, teeb selgeid otsuseid ja annab selgeid käske, söandab vastutada terve grupi tegevuse eest ega süüdistata teisi oma nurjaminekute pärast. Need omadused ehk oskused sarnanevad tähtsusele teisele kohale küüniva juhiomadusega, nimelt rahulikkuse ja kannatlikkusega.

RAHULIKKUS JA KANNATLIKKUS

Rahulikkus ja kannatlikkus on omadused, mis peaksid, samuti nagu julguski, kajastuma kogu juhi tegevuses. Eriti tähtis on see siis, kui juht esineb oma alluvatele, ning rasketes olukordades. Mida raskem olukord, seda tähtsam on isegi teatud moodi ülirahulikkus, mis on eeskujuks ülejäänud grupile. Liiga teeseldud rolli ei maksa aga langeda, sest pikapeale, eriti väga nõudlikes sõjatingimustes, on sellisest rollist kinnipidamine ülemäära raske.

Ometigi on juhil kaalukad põhjused teadlikult õppida ja pidevalt harjutada mõtlemisviisi, mille oluliseks osaks on toonitatud rahulikkus. Ene-sevalitsust ei tohi kunagi kaotada, samuti ei tohi hädaldada ega nakatada teisi oma hirmuga. Alluvate või oma ülemustega tõrelemine, nende sõimamine, vandumine vms efektid ei loo ettekujutust heast, kindla-meelsest juhust. Ka juhid kardavad, kuid juhtidele on ülitähtis õppida varjama oma hirmu ja ebakindlust – need tuleb lükata tagaplaanile, et nad juhtimist ei takistaks.

Rahulikkuse ja kannatlikkuse, nagu ka julguse ja teiste juhiomadustega seondub tõi, et juhil ei maksa hooplemisega ise oma suurepäärsust esile tõsta. Tuleb vaid tegutseda ideaalide järgi ja lasta alluvatel teha järeldused. Kui on põhjust, panevad alluvad hästi tähele oma juhi häid omadusi ja väljendavad niikui-

SÕJAVÄEJUHI TÄHTSAIMAD OMADUSED EHK MIDA ALLUVAD KÕIGE ROHKEM HINDAVAD:

- 1) julgus, enesekindlus;
- 2) rahulikkus, kannatlikkus;
- 3) head kutseoskused;
- 4) õiglus;
- 5) ausus;
- 6) annab selgeid käske;
- 7) juhib eestpoolt;
- 8) asjalikkus;
- 9) seltskondlikkus;
- 10) hoolitseb alluvate eest.

JUHT EI TOHI OLLA:

- 1) argpüks;
- 2) uhke, ülbe;
- 3) ebakindel, otsustusvõimetu;
- 4) ebaaus, ebausaldatav;
- 5) joodik;
- 6) närviline;
- 7) tagantpoolt juhtiv;
- 8) egoistlik;
- 9) ähvardaja, kiusaja;
- 10) hulljulge.

nii oma arvamust. Enesekiituse asemel tuleb juhil meeles pidada, et ta kannustaks ja tänaks oma alluvaid – mitte ilma põhjuse, kuid alati, kui selleks on põhjust. Rahvusvahelises võrdluses kuulub Soome nende riikide hulka, kus isegi heade saavutuste eest tänatakse üldjoontes liiga harva; võimalik, et ka Eesti pole selles mõttes Soomest kuigi kaugel.

KUTSEOSKUS

Tähtsuset kolmandal kohal juhiomaduste hulgas on juhi kutseoskus. Sõjaveteranide kogemustes rõhatakse sõjatektikalisi oskusi, mis normaalselt vähendavad kaotusi lahingutingimustes. Taktikalised oskused koosnevad eelkõige võimest tajuda kiirelt muutuvaid situatsioone ning teha kiirelt ja kindlalt olukorrast joutuvaid otsuseid. Ka niisugune võime on osalt kaasasündinud anne, kuid kindlasti on seda võimalik ka harjutada, ning seda tulebki toonitada kogu militaarkoolituses.

Teiseks tähendab kutseoskus seda, et juht tunneb piisavalt hästi varustust, mida ta alluvad kasutavad. Juhil tuleb niisiis tutvuda kõigi relvade ja muu varustusega sedavõrd hästi, et ta suudab vajadusel oma alluvaid õpetada. Kolmandaks peavad juhil endal olema head sõduri põhioskused, näiteks laskmises. Samasse kategooriasse kuulub hea füüsilise vormi hoidmine: juhil tuleb saavutada füüsiliselt vähemalt sama ehk veelgi parem tase kui enamikul ta alluvatest. Ta ei pea olema tingimata parim, kuid kindlasti tuleb tal olla keskmisest parem.

Kutseoskuse sotsiaalsühholoogiline pool sisaldab muu hulgas võimet mõista kõiki oma alluvaid. Teisiti öeldes tuleb juhil teada, mida igaüks ta alluvatest on võimeline tegema, ja jagada ülesandeid selle järgi. Kõigile alluvatele tuleb leida just need ülesanded, mis kõige paremini vastavad nende erioskustele.

Eriti sõjaveteranid hindasid niisuguse sühholoogilise oskuse juures seda, et juht püüab viimseini hoida koos gruppi, mille liikmed tunnevad üksteist ja on juba harjunud koos tegutsema. Mõned uurimused näitavad, et oskuslikest indiviididest kiiresti kokku pandud, kuid mitte kokku kasvanud

löögirühm kannab reeglina suuremaid kaotusi, seega pole niisuguste löögirühmade kasutamine üldjuhul põhjendatud. Kui vähegi võimalik, maksab juhil taotleda olukorda, kus alluvatel on taustaga (nt kutseala või kodukohaga) seotud ühiseid omadusi. Selline sarnasus kasvatab ka grupi koostöövõimet.

ÕIGLUS

Neljandale kohale võib hea juhiomaduste hulgas seada õigluse ja võrdsuse eest hoolitsemise. Õiglust ja võrdsust tuleb juhil taotleda väga hoolikalt, kõigis tingimustes ja nii heade kui ka halbade asjade puhul. Ühtegi alluvat ei tohi soosida ega ka asetada teistest halvemasse olukorda. Mida suuremast tasust või mida ebameeldivamast kohustusest räägitakse, seda täpsemini peab juht hoolitsema, et kõik alluvad oleksid tema ees võrdsed. Niisuguste asjade juures panevad alluvad tähele kõige väiksemaidki juhi tehtud vigu.

Alluvate arvamuse järgi kuulub õigluse hulka ka see, et juht ei jälgi alluvate tegevust ülemäära, vaid usaldab neid ülesannete täitmisel ja usub nende kohusetundesse. Samuti ei tohi juht sekkuda alluvate vaatevinklist tähtsuset piasjadesse. Juhi liigne pedantsus nõrgendab grupi ühistunnet, mis omakorda võib väljenduda näiteks selles, et pole kerge leida vabatahtlike. Seevastu on õiglaseks peetud juhil

tavaliselt kerge leida vabatahtlike erinevateks ülesanneteks. Võrdsuse eest hoolitsemine tähendab ka seda, et juht ei lase ühelgi alluval kohuste täitmist vältida.

Alluvate meelest kuulub õigluse alla veel tasakaal kiitmise ja laitmise vahel. Nagu eespool öeldud, tuleb tunnustust jagada võrdlemisi sageli ja kui võimalik, teiste kuulates. Ometigi tuleb juhil hoiduda selle eest, et ta kiidab pidevalt samu isikuid, sest niisugune olukord võib sünnitada grupi ülejäänud liikmetes masendust või isegi kadedust, mis on muidugi kahjulik. Et vältida grupi lõhenemist “headeks” ja “halbadeks”, tuleb juhil tavalisest natuke valtsama silmaga jälgida grupi nõrgemate liikmete tegevust ja avaldada mõnikord tänu ka neile suhteliselt heade (mitte ainult silmapaistvate) saavutuste eest – olgugi et teoreetiliselt siin veidi lahknetakse täieliku võrdsuse printsiibist.

Negatiivset hinnangut tasub normaaloludes anda nelja silma all, sest alluva avalik kritiseerimine, lausa narriks tegemisest rääkimata, nõrgendab juhi autoriteeti alluvate silmis. Ka äratav niisugune käitumisviis kriitikaobjektis suurendatud tõrksust, olenemata sellest, kui õige kriitika ise on. Selline tõrksus omakorda takistab õpetuse kohalejõudmist. Hoopis iseasi on sekkuda kohe, kui on tegemist selgete rik-

Soome 49. jalaväerügemendi ülem kolonelleitnant Järvinen (vasakul) annab käsklusi 2. pataljoni ülemale kapten Pylvänäisele 1941. aasta augustis (*Jatkosodan historia* 2).

kumiste, kuritegude, kuritarvituste või meelega hooletusse jätmistega. Tõsistele probleemidele ei tohi läbi sõrmede vaadata ja ka võimalikest karistustest tuleb avalikult teatada ülejäänud grupile.

AUSUS

Viiendaks võib öelda, et juht peab olema järjekindlalt ja alati aus ning usaldusväärne. Aususe all mõtlesid intervjueritud ka selliseid asju nagu avalikkus ja valmidus rääkida otse nii headest kui ka halbade asjadest. Valetamine, moonutamine ja igasugused kuritarvitused peavad juhi tegevuses olema välistatud.

Juht peab olema lojaalne nii oma ülemuste kui ka alluvate suhtes, ta ei tohi rääkida kellestki halba tolle inimese seljataga. Juhile usaldatud isiklike probleeme ei edasta juht mõistagi kellelegi, kui tegemist pole just nt tõsiste psüühiliste raskustega, mis nõuavad arstiabi.

Kui juht midagi lubab, peab ta lubaduse(d) tingimata ka täitma. Seejuures tuleb olla ettevaatlik väljenditega, nagu "katsun organiseerida/teha", "eks me näe" jne, sest alluvad kalduvad tihti pidama sääraseid ütlusi lubadusteks.

SELGED KÄSUD

Kuuenda ja siinjuures viimase punktina tuleb esile tõsta juhi võimet

anda selgeid käsked ja nõuandeid, alates sellest, et ta peab kasutama normaalset häält. Näitlik stiil ja kõva häälega karjumine võivad veel ajateenijate puhul ehk soovitud mõju anda, kuid reservistide seisukohalt näib niisugune käitumisviis kas koomiline või ärritav. Käsked andes peab juht alati olema selgesõnaline. Keerulised ja pikad käsked kipuvad unenema, eriti kui alluvad on väsinud. Hea viis kindlaks teha, kas käsuallane on käskust aru saanud või mitte, on lasta käsuallusel korrata, mis talle on öeldud.

Rasketes tingimustes on oluline vahet teha käsu hädavajaliku tuumiku ja käsku täiendava, kuid teisejärgulise informatsiooni ("kasulik teada") vahel. Esimene (see, mida tingimata on vaja teha) peab alati selgeks jääma, kuid viimane koosneb rohkem nõuandest, mis lihtsustavad ülesande täitmist ja on selles mõttes vähema tähtsusega.

Käsked andes tuleb üldjuhul tegutseda sihikindlalt ja kiirelt. Käsk peab siiski olema sedavõrd hästi läbi mõeldud ja võimaluste piires, et seda poleks vaja muuta ilma tõsiste põhjusteta. Olukorra järsul muutumisel tuleb muidugi olla valmis muudatustele kiiresti reageerima. Otsused ja käsked võivad tagantjärele mõeldes vahel isegi halvad olla, kuid ka see variant on parem

passiivsusest, mis halvab kogu tegevuse ja jätab initsiatiivi vastase kätte. Juhul, kui on aega, tasub käsu tausta, eesmärgi ja laiemat konteksti käsualustele natuke pikemalt valgustada, sest käskust niimoodi põhjalikult arusaamine võib tihti olla motivatsiooniks oluline. Kontekstide selgitamine aga ei tohi tegevust aeglustada, eriti lahinguolukorras.

Juht on kaalukad põhjused teadlikult õppida ja pidevalt harjutada mõtlemisviisi, mille oluliseks osaks on toonitatud rahulikkus.

Soome materjalide põhjal järgnesid eeltoodud juhiomadustele veel paljud teised, nagu

juhtimine eestpoolt, asjalikkus, seltskondlikkus (olla üks "meist"), eeskujulikkus, isalikkus jne, mis aga suurelt osalt juba sisalduvad kõige tähtsamates omadustes.

ÕPPIDA ON ALATI

Võib öelda, et nüüdisaja sõjaväes nõutakse hierarhia kõigi tasemete juhtidelt suurt mitmekülgust ja põhjalikke teadmisi mitte ainult puhtsõjalistes küsimustes, vaid ka juhtimise ja inimpsühholoogia tähtsaimates printsiipides. Lisaks sellele peab juht ise olema nii füüsiliselt kui ka mentaalselt heas vormis.

Niisiis veel kord: ärgu ükski juht, olgu kindral või kapral, kujutagu ette, et tal pole juhtimises enam midagi õppida. Juhtimine pole mingi erandlik oskus, mille kohta ei kehti reegel, et meistriks saab ainult harjutades. **KK!**

KIRJANDUST

Bass, Bernard 1998. Transformational Leadership: Industry, Military and Educational Impact. Mahwah (New Jersey): Lawrence Erlbaum Associates.

Clausewitz, Carl von 2004. Sõjast: Kindral Carl von Clausewitzist järele jäänud teos. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Gergen, Kenneth J. & Gergen, Mary M. 1986. Social psychology. New York & Berlin: Springer-Verlag.

Sinkko, Risto (toim) 2003. Joukkosi eessä: Ajatuksia reserviläisarmeijan johtamisesta. Helsinki: Suomen reserviupseeriliitto.

Kouzes, James M. & Posner, Barry Z. 1987. The Leadership Challenge: How to get extraordinary things done in organizations. The Jossey-Bass management series. San Francisco: Jossey-Bass.

Lönnqvist, Jouko 1998. Johtajan ja johtamisen psykologiasta: Uudet haasteet - uudet näkemykset. Helsinki: Painatuskeskus.

Nissinen, Vesa (toim) 2000. Uuteen johtajakoulutukseen: Kokemuksia, näkemyksiä, tutkimusta ja palautetta puolustus-

voimien uuden johtajakoulutuksen ensiaskeleista. Julkaisusarja 2: Artikkelikokoelmat. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu.

Nissinen, Vesa 2001. Military leadership: A critical constructivist approach to conceptualizing, modeling and measuring military leadership in the Finnish Defence Forces. Publication series 1, Research reports / National Defence College, Department of Management and Leadership 20. Helsinki: National Defence College, Department of Management and Leadership.

Pipping, Knut 1978. Komppania pienoishteiskuntana: Sosiologisia havaintoja suomalaisesta rintamaysiköstä 1941-1944. Helsinki: Otava.

Manninen, Kirsti & Lindgren, Göran (toim) 2001. Tulikoe: Ihmisten johtaminen sodan ja rauhan aikana. Helsinki: Suomen reserviupseeriliitto.

The Art and Science of Leadership (<http://www.nwlink.com/~donclark/leader/leader.html>).

Military Strategic Leadership Competencies, Competency Models, and Skills (<http://leadership.au.af.mil/sls-skil.htm>).

Viitepunktide kasutamine lahingutegevuse juhtimisel

Tekst: INDREK RAUDSEPP, kapten, Kaitseliidu Tartu maleva akadeemilise malevkonna pealiku abi

Suurematel õppustel on käskudes ette tulnud selline mõiste nagu viitepunktid. Need on tähed ja koordinaadid. Mis need on ja kuidas neid kasutada?

Tegemist on kaardi kodeerimise süsteemiga. Vaatamata tänapäeva võimalustele sidet krüptida on varasemast ajast kasutusule võetud võte salastada asukoht kaardil tunduvalt lollikindlam. See toimib edukalt ka siis, kui kasutatakse sidevahendeid, millel puuduvad krüptimisvõimalused.

Kaartide kodeerimise saladus peitub kindla punkti kaardil edastamiseks vajalike koordinaatide "muundamises" omadele teada olevas võtmes. See annab kindluse, et vastane ei saa sidet pealt kuulates kasutada ilma suurema luuretegevuseta suurtükitul eetris edastatud objektide hävitamiseks. Kõige odavam vahend vastasele ongi positsioonide asukoht eestri kinni püüda ja siis kaudtulega hävitada. Luureüksustega positsioonide väljaluuramine on palju aeganõudvam ja palju riskantsem tegevus.

KOORDINAATLJESTIKU NIHE

Kui aga meie õppuste sideseansside lindistusi kuulata, ei ole vastasel suuri luureüksusi vajagi. Liiga tihti rikutakse raadioside-eeskirju – lahtise tekstiga tohib koordinaate edastada vaid krüptitud sidekanalite kaudu. Aga kui niisuguseid sidevahendeid veel ei ole?

Sellest olukorras on väljapääs kaardi abil kodeerimises. Selleks on mitu võimalust. Esimene on nihke sisseviimine kaardi koordinaatvõrgustikku. See näeb välja niimoodi,

et kilomeetrvõrgustikule liidetakse või sellest lahutatakse teatav arv. Käsuga saab anda +23-2 ja see tähendab kogu kaardi koordinaatide

muutmist sellises võtmes, et kõikidele koordinaadi x-telje kilomeetritele lisatakse 23 ja y-telje omadest võetakse maha 2. Kui punkti koordinaadid olid enne 156 357, siis kodeeritud kujul näevad need välja 386 337. Selline punkt asub maastikul õigest 20 kilomeetri kaugusel. Liitmisel ja lahutamisel tuleb ainult

jälgida, et tehe tehakse täiskilomeetritega, antud näite puhul seega 15,6 km +23 km = 38,6 km, mis avaldub koordinaatide kujul 386.

Kuid oma kodumaal võib sellise krüptimise kasutamine tuua ikkagi kaasa suurt kahju. Seda just tsiviilelanike jaoks. Mis juhtub siis, kui positsioonide koordinaadid edastatakse kodeeritult, kuid vastane võtab neid tõe pähe ja avab nende pihta tule, juhtumisi aga asub just nendel koordinaatidel seesama väikelinn, mida kaitsti? Pealegi kui vastane on sellise kodeerimistehnika puhul juba ühe objekti tuvastanud, on kogu kaardi kood lahti murtud.

VIITEPUNKTID

On olemas ka teine süsteem. Kaardile kantakse enne tegevuse algust kindlad punktid ja objektide asukohad edastatakse edaspidi nende punktide suhtes. Neid punkte kutsutakse viitepunktideks. Viitepunktide võib kanda kaardile kogu lahinguruumi ulatuses. Süsteemi tugevus seisneb selles, et kui vastane suudab ühe viitepunkti kindlaks teha, ei ole see kuidagi seotud teistega ja nende abil edastatud info jääb ikka salastatuks. Punktid pannakse nimelt paika ilma igasuguse korrapära, nii et neid ei saa kuidagi üksteise põhjal välja arvutada.

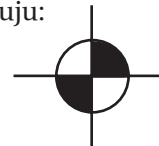
Olen kindel, et üks krüptimise edu saladusi on: ei mingeid standardeid!

Mingid reeglid punktide paigutamiseks on muidugi olemas – näiteks ei tohi viitepunktid asuda planeeritud lahingutegevuse ruumis, sest

siis võib see vildikaga tehtud suur plärakas varjata olulist kaardiinfot. Seega planeeritakse näiteks brigaadisuuruse väeosa operatsiooni puhul need punktid veidi vastutusalaadest välja, kuid mitte nii, et nad reedaksid üksuste vastutusala. Mida korrapäratum paigutus, seda parem.

Kuid siin tekib uus probleem, millest räägime hiljem. Esmalt toon ühe vastutusala ja viitepunktide näite.

Viitepunktide kaardile märkimisel olen kohanud erinevaid mooduseid. Kõige tähtsam on, et viitepunkti ei oleks võimalik segi ajada mingi muu tingmärgiga. Et minu väljaõpe on piirdunud saksakeelse militaarruumiga, ei oska ma midagi öelda selle kohta, kuidas seda kasutatakse või märgitakse mujal. Saksamaal olen praktilises kasutuses näinud kuju:

Samas võtsin kätte tsiviilkirjastuses välja antud targa raamatu ja seal oli seda punkti kirjeldatud hoopis 5 mm läbimõõduga ringina. Võib-olla sarnanes see liialt mingi tingmärgiga ja võeti praktilisse kasutusse teine kuju? Ei tea, sest määrustikud on Saksamaal riigisaladus ja neid ei ole olnud võimalik kätte saada.

Šveitsis on viitepunktide tähistamiseks teistsugune märk. See näeb välja niimoodi:

See on sarnane Saksamaal praktiliselt kasutuses olnud märgiga,

Punktist loetakse arve täpselt samas järjekorras nagu loetakse koordinaate – kõigepealt edasi (tagasi) ja siis üles (alla), seda siis vastava märgiga markeerides. Tähele tuleb panna, et tagurpidi lugedes loetakse ka sadat meetrit tagurpidi.

NÄITEKS MÕNED PUNKTID:

Objekt 1 Rihteperä talu (238 586):
K + 28 + 56 või L - 32 +56 või J +18 - 34

Objekt 2 teerist (177 568): J - 43 - 52 või K - 33 + 38 või L - 93 + 38

Objekt 3 sihtide rist (234 526): J + 14 -94 või K + 24 - 04 või L - 36 - 04

Nagu näidetest näha, võib kõikide objektide asukohta anda edasi kõikide viitepunktide abil. Tavaliselt kasutatakse kõige lähemat, kuid vastase eksitamiseks ja rutiini vältimiseks võiks aeg-ajalt kasutada ka mõnd teist punkti, eriti kui kirjeldatakse uut olukorda.

Sidevõrgus edastatava teate kuju võiks olla järgmine: **uus miinipildujaposition B pluss kaheksa kuus miinus kolm kaks.**

Probleem tekib siis, kui kaugus viitepunktist on rohkem kui 10 km. Siis v o t a v a d sakslased

Mis juhtub siis, kui positsioonide koordinaadid edastatakse kodeeritult, kuid vastane võtab neid töö pähe ja avab nende pihta tule?

kasutusele koma. See võiks siinse näite varal kõlada nii: **vaatluspunkt rajatud C miinus kaksteist koma viis pluss seitse kaks.**

Eesti on vaene väikeriik ja ühtne pealtkuulamise eest kaitstud sidevõrk on vaid unistus. Kaitseliit ei saa midagi sedavõrd moodsat oma kasutusse niipea. Isegi kui see ühel päeval juhtub, ei ole liigne ettevaatus kunagi liiast. Viitepunktide kasutuselevõtt on kindel moodus raadiosides edastatava teabe kaitseks. Asja võib muidugi osaliselt rikku da väike sõnum: **uus viitepunkt K asub...**

Jõudu viitamises! **KK!**

kuid süsteem ise on veel peenem. Ei kodeerita mitte kilomeetri täpsuse, vaid suisa 100 m täpsusega. See tähendab, et punkt ei asunud koordinaatvõrgustikul, vaid suvalises kohas kaardil. Kuid selle lahti kodeerimiseks on vaja abivahendit – kilele joonistatud koordinaatvõrgustikku.

EI MINGEID STANDARDEID

Kirjeldan neid võimalusi vaid selleks, et kui tõesti tekib kunagi vajadus koordinaatpunkte salastada, siis mida laiahaardelisem on kasutusel olev pettegevus, seda keerulisem või suisa võimatum on vaenlasel seda lahti murda.

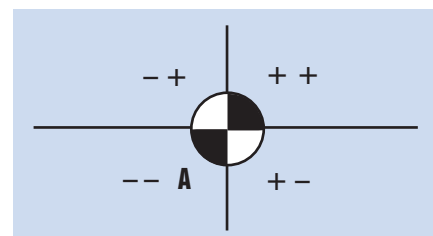
Teine aspekt on üldhariv: kui Eesti sõjaväelased puutuvad kokku teiste riikide sõjaväelastega, ei vaja võõras süsteem pikka seletamist. Pilk peale ja: "Ahaa! Teil siis niimoodi. Arusaadav!" Väike rahvas peab tundma võimalikult paljusid süsteeme, sest tal ei ole kõlapinda luua midagi päris oma. Mingit NATO standardit ma selles valdkonnas kohanud ei ole. Aus ülestunnistus hariduse puudujäägi kohta selles osas annab tulevi-

kus kõigile asja täpsemalt teadvatele inimestele võimaluse minu seisukohti ümber lükata. Kuid olen kindel, et üks krüptimise edu saladusi on: **ei mingeid standardeid!**

Kui üksus lepib kokku, et neil kehtivad oma kodeerimis põhimõtted, siis tagab see hea salastatuse. Üksuse ülem võib ju kõrgemate üksustega suhelda hoopis teises kodeerimisvõtmes. Siin peitub küll oht, et ülema võimalikud asendajad peavad ka seda teist võtit teadma ja tundma, muidu eksitatakse kõrgemat üksust ehk riskitakse abist ja toetusest ilmajäämisega.

PISUT PRAKTILIST SELGITUST

Asuks praktilise kasutamise juurde. Süsteem seisneb pluss-miinus-süsteemis:

Rogainist ja kestvusorienteerumisest üldse

Tekst: ANDRES KÄÄR

Kestvusorienteerumiseks võib pidada orienteerumisvõistlust, mille võitmiseks planeeritud aeg ületab kolm tundi. Orienteerumine on põhielemendiks ka pikka-del seiklus- ja multispordiüritustel. Nendel on kaardi kasutamine paratamatus, sest ainus reaalne võimalus väga pikka rada tähistada on selle kandmine kontrollpunktideni kaardile. Põhiline mõõduvõtmine käib hoopis mitmesuguste vahenditega kulgemise suutlikkuses valitud keskkonnas (maal, vees, lumel) ja lisaülesannete täitmisel.

SUUND- JA VALIKORIENTEERUMINE PIKAMAAVÕISTLUSTEL

Meie multispordiüritused on sõltuvalt korraldusmeeskonna isiklikust suhtest orienteerumisega rohkem või vähem orienteerujasõbralikud. Üle kolme tunni kestvad orienteerumisvõistlused on reeglina võistkondlikud. Võistkonna koosliikumise nõue kehtib turvalisuse tõttu, sest kasutatav maastikuala on oluliselt suurem tavalisest orienteerumismaastikust, seetõttu on kadu- nuksjäänu leidmine raskem.

Suundorienteerumisenä (kontrollpunktid läbitakse ettenähtud järjekorras) pikamaavõistlusi peetakse mitmesuguste nimede all: mägiorienteerumine, mägimaraton, orienteerumismatk. Reeglid on eri maades samuti erinevad,

orienteerutakse kas kohustusliku kandamiga või kandamita, ühel või mitmel päeval, ööbimisega väljas või võistluskeskuses. Korraldajateks on nii orienteerumisklubid kui ka kestvus- ja vastupidavusüritustega tegelevad organisatsioonid.

Valikorienteerumise korral esitatakse kaardil kogum kontrollpunkte, mida ise valitavas järjekorras kontrollaja jooksul läbides kogutakse punkte. Kogutud punktide summa annab paremusjärjestuse. Kontrollaja ületamist trahvitakse punktide mahaarvamisega. Kontrollpunktide väärtused võivad olla võrdsed või keerukusest olenevalt erinevad. Et tulemuse saab juba ühe kontrollpunkti läbimisega, on valikorienteerumine eriti sobiv algajale, sest katkestanuks võib pidada vaid seda, kes ei ole kontrollaja jooksul jõudnud ühessegi kontrollpunkti.

ROGAIN: OLEMUSEST JA AJALOOST

Kestvusorienteerumise valikorienteerumisvariant on rogain. Eesti Orienteerumislüüdi võistlusreeglites on rogain defineeritud orienteerumisterminites: võistkondlik valikorienteerumine kontrollajaga 3–24 tundi.

Austraalias arenenud alternatiivsel orienteerumisviisil on seal välja kujunenud reeglistik, spetsiaalklubid, neid ühendavad osariikide liidud

ning Austraalia Rogainiassotsiatsioon. Harrastajaskond kattub osaliselt tavaorienteerujatega.

Esmaüritus sellise nime all korraldati 1976. aastal. Ala nimetus konstrueeriti tollase võistluse korraldajate Rod, Gail ja Neil Phillips'i eesnimede esisilpidest, kuid selle algupära jäeti aga pikaks ajaks uudishimulikele mõistatada. Algselt tunnustati vaid 24-tunnilise kontrollajaga võistlusi, kuid peagi hakati korraldama lühemaidki: kas algajatele "päris" võistluse paralleelklassina, hiljem juba iseseisvana. Rogain levis Uuele Meremaale ja Ameerikasse ja lõpuks ka Euroopasse. Huvilisteks osutusid orienteerujad orienteerumisklubidest.

Pika kontrollaja jooksul on võimalik läbida pikk teekond. Et kuni 200 ruutkilomeetri suurune ala mahuks ühele kaardilehele, on rogainikaart väiksema mõõtkavaga (1:25 000 – 1:50 000) kui tavaline orienteerumiskaart. Ka ei ole kaardi leppemärgid nii ühtlustatud kui orienteerumiskaardil. Vahel kasutatakse ka valmistrükitud topograafilisi kaarte või nende koopiasid.

Kontrollpunktide väärtus on erinev sõltuvalt nende kättesaadavusest ja vahel ka osalejate suunamiseks teatavatele maastikuosadele. Kontrollpunkti väärtust näitab tunnusnumbri kümneline osa.

Võistkond võib olla 2–5-liikmeline. Liikmed peavad püsima liikudes lähestikku ja finišeerima koos. Et mõne liikme jätkamisvõimeetus või soov ei tühistaks kogu võistkonna tulemust, võimaldatakse vajadusel tagasipöördunud võistkonna liikmetel moodustada uus võistkond ja alustada uuesti.

Rogainidel osalejad jagunevad laia skaalasse võidule motiveeritud tõsitegijatest ja meeldivat loodusmatka nautijateni. Liikumisel võib teha puhkepause. Kontrollpunkti-

ROGAIN

Rogain on võistkondlik orienteerumisala. Võistkonnad peavad kindlaksmääratud aja jooksul läbima maksimaalse arvu kontrollpunkte. Aega on tavaliselt 6, 8, 12 või 24 tundi.

Rogainid said alguse Austraaliast. Esimesi rogainisarnaseid võistlusi korraldati juba 1947. aastal, kuid täpsed reeglid fikseeriti aprillis 1976. Siis loodi ka esimene rogainiliit.

Üle aasta korraldatakse rogaini maailmameistrivõistlusi.

Eestis peeti esimene rogain 1999. aastal.

Allikas: Vikipeedia (<http://et.wikipedia.org/wiki/Rogain>)

de läbimise võib kavandada ka mitmeringilisena ja puhata võistluskeskuses, mis on ühtlasi toitlustuspunktiks. Üle õo kestval rogainil teevad paljud osalejad pika ööpauusi, magades võistluskeskuses omas telgis või majutushoones.

ROGAINID EESTIS

Eestimaal korraldatavatest rogainidest on osavõturohkeimad 8-tunnised. Sellisel juhul jõutakse võistluspaika ja koju tagasi ühe päeva sees ja magada saab nii eelneval kui ka järgneval ööl oma voodis. 24-tunnisel rogainil osalemine nõuab oluliselt enam pühendatust ja seal on osalejaid vähem. Sageli on samal üritusel mitu formaati, näiteks 24 h, 12 h ja 6 h või 24 h, 8 h ja 3 h.

Võistkonnad jaotatakse soo (mehed, naised, sega) ja vanuse järgi klassidesse. Klassivõitjad määratakse väljavõttena koondprotokollist. Üldvõitjaks võib seega tulla iga samas konkurentsisis esinev võistkond. Võistkonnad loetakse kuuluvaks kõigisse klassidesse, mille piiranguid koosseis rahuldab. Pikalt kestva mõõduka koormuse talumisel lähenevad meeste ja naiste võimed. Austraalia meistrivõistlustel on võitjaks tulnud ka segatiim.

Rogainil saavad võistkonnad kaardid kätte varakult enne starti: ööpäevapikkusel võistlusel isegi kuni kaks tundi, 8-tunnistel pool tundi enne rajale asumist. Siis jääb piisavalt aega liikumistee kavandamiseks ja kaasavõetava varustuse komplekteerimiseks. Viimane on eriti oluline siis, kui rada otsustatakse läbida mitme ringina – näiteks öiseks liikumiseks vajalikud lambid jäetakse päevase ringi ajaks võistluskeskusesse.

Rajameister püüab planeerida kontrollpunktide kogumi nii, et võitu taotlejad üritaksid läbida kõiki. Vähemvõimekail tuleb otsustada, millised punktid võtmata jätta. Kõiki punkte läbiv linnulennuline tee, nagu tavaorienteerumiseski rajapikkust esitatakse, on Eesti oludes täispika rogaini puhul 100–130 km ja 8-tunnise rogaini korral 50–55 km.

TIITLIVÕISTLUSTEST

Tippvõistlused korraldatakse reeglina 24-tunnisena. Suurimaks rogainivõistluseks on maailmameistrivõistlused, mida korraldatakse alates 1992. aastast üle aasta. Rogaini MMil ei esitata osalejatele kvalifikatsiooninõudeid – piiranguks võib saada vaid soovijate rohkus, kui see ületab maavaldajate pool lubatu.

Esimesed rogaini Euroopa meistrivõistlused korraldasid venelased Permisis 2003. aastal, kuid reisiraskuste ja info-nappuse tõttu jõudis sinna vaid viis välisvõitlejat.

2005. aastal pakkus ennast Euroopa meistrivõistluste korraldajaks Eesti. Läänemaale Nõvasse tuli juba 50 välismaalast. Meistritiitel jäi koju Jaanus Rehale ja Margus Klementsoville.

Rogainikogemuste praktiline väärtus kaitseliitlasele on vast suuremgi kui lühimaaorienteerumisest saadav: Liikuda tuleb väiksema mõõtkavaga, ligikaudu topokaardi üldistusega kaardi abil ja tegutseda võistkonnana. **KK!**

Kuidas saada

Tekst: KALLE KALM

gasuguse kaardi või plaani valmistamine koosneb kahest etapist. Esimese ehk välitöö käigus tekitatakse kolmemõõtmelisest ruumist mõõdistamiste ja vaatluste tulemusena kahemõõtmeline joonis (plaani või kaardi välioriginaal). Kameraaltööde tulemusena peab välioriginaali(de) alusel valmima koopia, mida oleks võimalik reprodutseerida või paljundada, sest originaali on ju kõigest üks eksemplar.

Välioriginaal, nagu nimetuski ütleb, on tehtud kehvades joonestamistingimustes ning joonis võib olla konarlik ja kehvake. Sellel leidub tihtilugu plekke, parandusi, abistavaid jooni ja kirju, mida valmistajal ei pea olema. Mis aga kõige suurem puudus, see võib koosneda mitmest tükist. Sellised tükid tuleb kokku monteerida (nt klepsu või kummiliimi abil) või teha nende alusel päris uus joonis, sest alles siis on võimalik seda parandada.

Sellise kaardi paberile saamise võimalusi on praegusel ajal palju ja need põhinevad väga erinevatel tehnoloogiatel.

LIHTSAIM TEE: KASUTA KOOPIAMASINAT

Ilmselt on üks kõige lihtsamaid ja kättesaadavamaid meetodeid koopiamašina paljundamine. Lihtsamaid ja väiksemaid jooniseid on võimalik kopeerida ka pärast seda, kui välioriginaalile on tehtud väiksemat sorti parandusi, seda retušeeritud ja isegi koloreeritud (värvitud). Sellisel juhul peaks laua taga tegema siiski vormistustliku külje (mõõtkava, kõrgusjoonte vahe, raamjoon, põhjasuund jne).

Protsendiarvutust kasutades on sel viisil paljundatud kaardid võimalik ka soovitasse mõõtkavasse suurendada või vähendada. Sel moel saab teha nii mustvalgeid kui ka värvilisi kaarte, aga kindlasti tuleb kontrollida värviliste proovikoopiate tegemisega värvide sobivust, mustvalgete puhul aga värvide kontrastsust ja vajadusel seda reguleerida. Koopiamašina on tihtilugu ettearvamatud ja igal masinal on oma hingeelu. Võib juhtuda, et mõni pisi-ke defekt hakkab võimenduma, samas aga võib väga hea koopiamašina tekitada olukorra, kus koopia on originaalst parem.

kaart paberile

Kindlasti on koopiamasinat mõttekas kasutada sel puhul, kui mingile olemasolevale kaardile on tehtud üksikuid parandusi ja seda kaarti on vaja paljundada.

KLASSIKALINE TEE: FOTOGRAAFIA

Üks klassikalisemaid meetodeid kaartide paljundamiseks on kaua aega olnud fotograafia. Praegusel digitaalajastul on see oluliselt lihtsustunud – käib klõps ja printerist tuleb kaart. Selle meetodid puhul on põhiprobleemiks, et kaamera objektiiv peab olema pildistatava kaardiga risti, aga inimesele, kes asjaga vähegi tegelnud on, ei peaks see nõue ületamatu olema.

Üsna lihtsalt teostatav on ka variant, kus valmis kaart skaneeritakse arvutisse ja prinditakse välja. Siin sõltub aga juba väga palju arvuti, printeri ja skänneri võimalustest. Seadmed peavad olema piisavalt võimsad ja neid peab oskama kasutada. Näiteks kui umbese 5 km² suurune digitaalse o-kaardi maht on ca 2 MB, siis sama kaardi 1 km² värviline välitööjoonis (skaneerituna 300 dpi-ga) täidab kõvakettal ca 20 MB.

Selle tehnoloogia puhul võib tihutilugu jääda puudu kontrastsusest ning iga tolmutübe ja näpupälg on kaardil näha, nii et kaart vajab tegelikult järeltöötlust mõnes pilditöötlusprogrammis.

ÕIGE DIGITAALKAART

Nüüd siis sellest, milline on praegusel ajal siiski põhiline meetod kaarditööde puhul. Joonis skaneeritakse arvutisse ning spetsiaalse programmis, mis sisaldab vastavaid tingimärke ja käsked, joonistatakse digitaalkaart. Seda digitaalkaarti on hiljem võimalik välja printida või isegi ofsetmasinal trükkida.

Varemalt kasutati ka varianti, kus joonise ülejoonistamine ei toimunud mitte arvutiekraanil, vaid digitaalal.

Kaks põhilist programmi, millega ma olen kokku puutunud, on OCAD ja Microstation. OCAD on põhiliselt mõeldudki o-kaartide joonistamiseks ja enamikul Eesti orienteerumisklubidel on see programm olemas. Praeguseks on OCAD-8 kõrvale ilmunud juba ka versioon OCAD 9.

Näpuharjutuseks on võimalik internetist tõmmata ka OCADi demoversioon (<http://www.ocad.com/en/downloads.htm>). Suuremat tööd demoversiooniga teha ei saa, sest operatsiooni arv on piiratud.

Peale o-kaartide tingmärgikomplekti sisaldab OCAD veel märke linnaplaanide ja geoloogiliste kaartide tarbeks. Microstation on aga juba väga laialdase kasutusvaldkonnaga ja universaalne joonestusprogramm, millega on võimalik teha igasuguseid jooniseid ja kaarte, eelduseks on muidugi vastava tingmärgikomplekti olemasolu.

Peale nende kahe programmi on aga veel kitsama ja laiema levikuga joonsetus-, joonistus-, kartograa-

fi- ja maamõõduprogramme, mille kõigiga on võimalik mingi joonis valmis teha. Sisuliselt on olukord selline, et igal elualal on oma programm ja küsimus on ainult selles, kellel mis programm kasutada. Mõistagi ka see, et keegi kasutajale vähemasti algõpet suudab anda.

Lihtsamate kaartide ja plaanide tarbeks ei pea programm olemagi väga täiuslik ja mahukas. Olen isegi OCADiga teinud hoopis teistsuguseid jooniseid ja kaarte, kui need, mille tarvis see programm on algselt mõeldud. Lihtsalt veidi nuputamist ja saab hakkama. Oluline on, et kasutatav programm võimaldaks kaardil olevad elemendid mõõtkavasse paigutada. Tõenäoliselt saab mingil tasemel kaardi valmis ka vektorgraafika tegemiseks mõeldud programmides (nt CorelDraw) – peamine, et tegija programmi võimalusi tunneb.

Kui nüüd keegi on minu õhutusel või ka iseene huvist mingi kaardi või plaaniga maha saanud, siis ärge jätke seda ainult enese teada, vaid saatke Kaitse Kodu! toimetusse. **KK!**

Lihtsamaid ja väiksemaid jooniseid on võimalik kopeerida ka pärast seda, kui välioriginaalile on tehtud väiksemat sorti parandusi, seda retušeeritud ja isegi koloreeritud.

Selle Võrusoo kaardi joonistas praegune pronksipoiss Euroopa noorte meistrivõistluste meeskondlikus orienteerumises Lauri Sild 14-aastasena. (Kaarti on vähendatud.)

Sõjandusterminoloogia komisjoni töölaualt

Tekst: TIINA SOON

Veidi üle kolme aasta on tööd teinud kaitseministeeriumi poolt kokku kutsutud sõjanduse ning julgeoleku- ja kaitsepoliitika terminoloogia komisjon. Komisjoni tosinast hääleõigusega liikmest kolm töötab kaitseministeeriumis, peale nende on komisjonis esindatud välis- ja siseministeerium, maa-, mere- ja õhuvägi, Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused, Balti Kaitsekolledž ja Eesti Keele Instituut.

TERMINOLOOGIAKOMISJONI TEGEVUSEST

Terminoloogiakomisjon asutati algselt selleks, et korrastada Kanadas eesti keelde tõlgitud NATO terminikogumikku Allied Administrative Publications 6 (AAP-6). Esimesel tööaastal tegeleski komisjon peaaugult AAP-6 terminitega. Arvestades aga tõsiasja, et nimetatud dokument on välja kasvanud mereväesõnastikust, leidub seal palju niisuguseid termineid, mis leiavad eesti keeles väga napilt kasutamist. Seepärast otsustas komisjon, et AAP-6 ei heideta küll kõrvale, kuid roheline tee antakse terminibaasi Militermi saabuvatele päringutele.

Komisjon on alates oma loomisest pidanud 78 koosolekut. Ja nende kokku 312 tunni jooksul on käsitletud üle 4000 termini.

Lõviosa neist on jõudnud ka Militermi, mis kõigile huvilistele internetis vabalt ligipääsetav (aadressil <http://termin.eki.ee/militerm/>). Kõik arutatud ja heakskiidetud vasted ei ole terminibaasi veel sisestatud, sest sinna jõuavad vaid need terminid, millel on ka asjakohane definitsioon.

KAITSELIIT JA SELLE ERIORGANISATSIOONID

Nii ei ole terminibaasi veel jõudnud soovitud Kaitseliidu ja selle eriorganisatsioonide nimetuste inglise keelde tõlkimiseks, sest nende määratlused on alles koostamisel. Kuid komisjon saab juba praegu anda mõningaid näpunäiteid.

Kaitseliit – *Defence League* (märkus: ingliskeelseks vasteks on pakutud ka *home guard*, kuid komisjon

leidis, et viimatinimetatu on üldjuhul palju suuremate ülesannetega organisatsioon, seepärast on konkreetselt Eesti Kaitseliidu märkimiseks otstarbekas kasutada *Defence League*; liiginimena sarnaste organisatsioonide puhul aga vastet *home guard*).

Naiskodukaitse – *Estonian Defence League's womens' corps* “*Naiskodukaitse*” (pigem jätta tõlkimata kui kasutada otsetõlget *Women's Home Defence*).

Noored Kotkad – *Estonian Defence League's boys' corps* “*Noored Kotkad*” (pigem jätta tõlkimata kui kasutada otsetõlget *Young Eagles*).

Kodutütred – *Estonian Defence League's girls' corps* “*Kodutütred*” (pigem jätta tõlkimata kui kasutada otsetõlget *Home Daughters*).

KAITSEVÄELANE MISSIOONIL – KES TA ON?

Komisjonil on pooleli arutelu termini *mission* ja selle üle, kuidas nimetada välisoperat-

sioonidel osalevaid sõjaväelasi. Juriidilises mõistes on tegemist välisoperatsiooni ja välisoperatsioonil osaleva(te) (kaadri)kaitseväelase(t)ega, nt Iraagis teeniv kaitseväelane, Afganistanis teeniv kaitseväelane.

Ametlik lähenemine on korrektne, kuid keel areneb ikka omasoodu ja küsimus on selles, kuidas keele

arengut suunata ja väärkeelendite levikut peatada. Ametlikes tekstides ei saa mingil juhul vahet teha välisope-

ratsioonil viibijate ja oma riigis teenivate kaitseväelaste vahel, nt kodusõdur ja välissõdur.

Missioni täpsustamiseks on pakutud ka sõna välisoperatsioon, välislähetus, sõjaline operatsioon, operatsioon; välisteenistus; olenevalt kontekstist aga ülesanne või tegevus, ning väljaõppemissioon, kui sõjalist tegevust ei toimu, ka ÜRO rahuvalvetegevus.

Missioonil osalejate märkimiseks on pakutud ka lähtkondne, lähetsõdur, lähetusohvitser, miltur, missur, välisväelane, lähetussõjaväelane, lähetusvõitleja, lähetuja, lähetusväelane.

Kui Eesti Päevaleht tõstatas probleemi, kas ei ole välisoperatsioonidel osalejad mitte palgasõdurid, reageerisid keelehuvilised üllatavalt aktiivselt ja eespool väljapakutud vasted ongi suuresti Militermi kaudu saanud. Igatahes on komisjon juba mitmel koosolekul asja arutanud, kuid head lahendust pole veel leidnud. Võib-olla juba järgmises Kaitse Kodu! numbris võib aga teada anda, mis see *mission* täpselt on ja kas parem on lähetusväelane või välisväelane ning üldse – kes on siis sõdur? **KK!**

Säravad silmad tasuvad noortejuhi vaeva

Eelmisel aastal Kodutütarde ja Noorte Kotkaste juhtide seas läbi viidud küsitlusest selgus, mis teeb noortejuhi töö põnevaks ja mida saab ära teha, et tahe noortega tegelda kasvaks veelgi.

Tekst: ANU ALLEKAND

Kodutütarde ja Noorte Kotkaste tegevus põhineb suuresti vabatahtlike noortejuhtide töö. Kaitseliidu peastaabi statistika näitab, et eelmise aasta juulis tegutses 187 Kodutütarde ja 224 Noorte Kotkaste juhti. Et osa noortejuhte töötab mõlema organisatsiooni heaks, võib tinglikult lugeda nende koguarvuks 300. Malevates töötavaid palgalisi instrktor-noortejuhte on 28.

Eelmise aasta augustis alustati Kodutütarde ja Noorte Kotkaste peavanema ühisel jõul ja initsiatiivil noortejuhtide küsitlemist, mis tõi sügiseks kokku 95 vastatud ankeeti. See on piisav hulk, et teha üldistusi kogu organisatsiooni kohta. Vastajaid oli 11 malevast, kõige enam Tallinnast, Tartust ja Võrust. 90% vastanutest olid vabatahtlikud juhid ja 10% instrktor-noortejuhid.

VASTAJATEST ÜLDISELT

Selgus, et noortejuhtidel on tugevad seosed Kaitseliiduga. 45,5% juhtidest kuulub Kaitseliitu, 23% Naiskodukaitse ja ülejäänud määratlevad end Kaitseliidu noorteorganisatsiooni vabatahtliku juhina (joonis 1). Kuuluvuse märkimine aitab mõista, et noortejuhtide kompensatsioonimehhanismid saavad olla ja on erinevad. Teiseks uurisime juhtide vanuselist jaotust, et näha, kuidas toimub põlvkondade vahetus ja milliseid kohorte juhid esindavad.

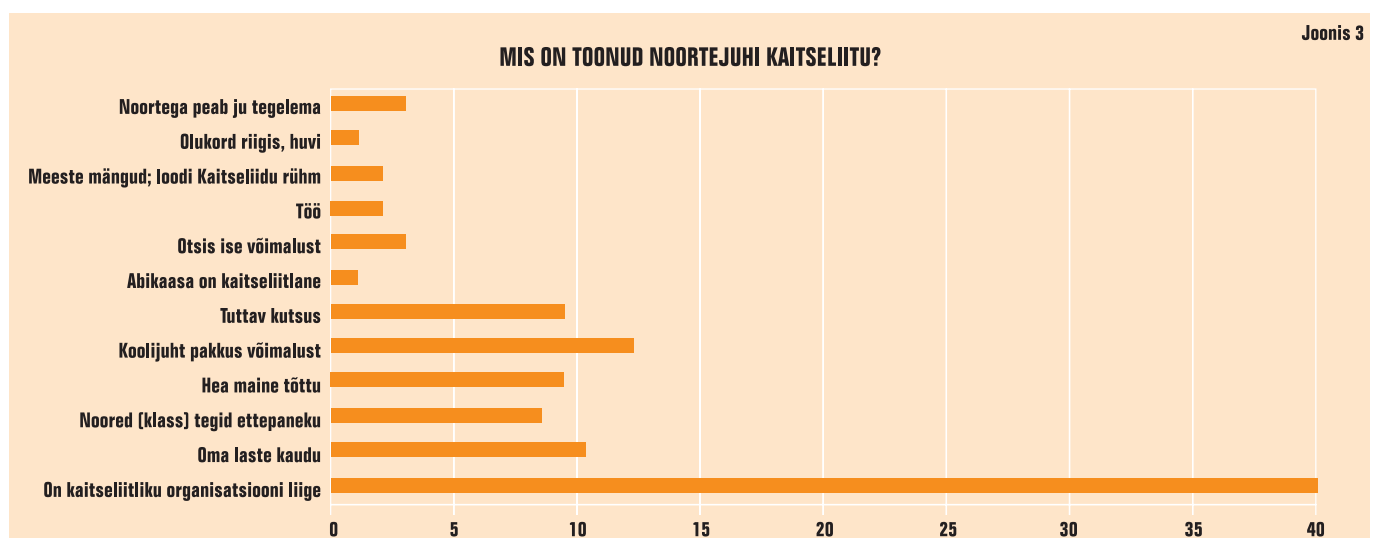
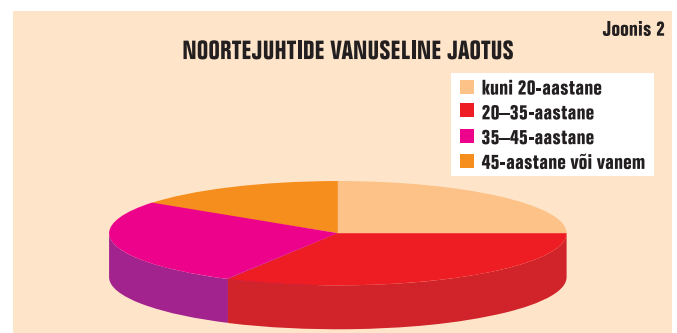
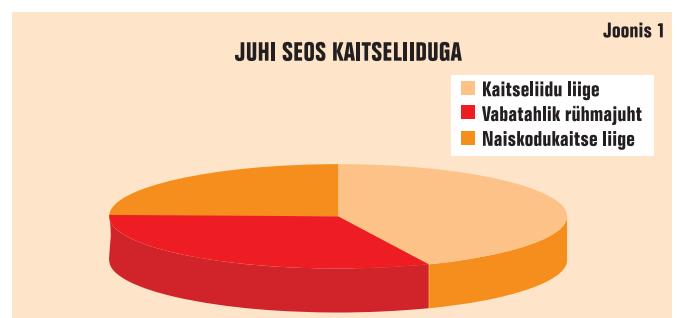
Joonis 2 näitab, et noortejuht on suhteliselt noor: üle poole neist on alla 35-aastased (20–35-aastaseid on 33% ja kuni 20-aastaseid 26% juhtide koguhulgast).

Vanemaid ja väarikamaid juhte (vähemalt 45-aastaseid) on 17%, keskealisi (35–45-aastasi) on 24%.

Peab märkima, et noored juhid, kes on vanematelt juhtidelt teatepulka üle võtnud, on välja kasvanud organisatsiooni seest. On ka neid, kes on jõudnud noortetöö kaudu Naiskodukaitse või kaitseliitliku tegevuse kaudu noortetööni.

Et organisatsioonis tehakse uute juhtide leidmiseks head tööd, näitab ka joonis 3. Sellel on esitatud tänaste juhtide organisatsiooni jõudmise mõjutustegurid või põhjused. Näeme, et 40% juhtidest on kaitseliitlike organisatsioonide liikmed.

Paljusid (21%) on mõjutanud kolleegi, sõbra, tuttava, abikaasa, huvijuhi või koolijuhi kutse. Kui lisada siia 8% vastajatest, kellele tegid ettepaneku juhiks hakata noo-

red, selgub, et kutse esitamine on väga oluline põhjus, miks juht on noortetööd tegema hakanud.

Väheoluline pole ka võimalus kaasata organisatsiooni tegevusse oma lapsi, nimelt on 10% juhte tulnud organisatsiooni, et tegelda oma laste kõrval ka teiste lastega.

Põhjustena nimetati veel:

- abikaasa on kaitseliitlane;
- tulin, et leida midagi uut oma ellu;
- töö;
- meeste mängud, loodi Kaitseliidu rühm;
- olukord riigis ja enda huvi;
- leidsin ise võimaluse, tekkis huvi tegelda millegi selisega;
- instruktorid on Võrus nii head, et nendega kohe tahad koostööd teha;
- osalesin Naiskodukaitse ringkonna loomisel ja siis jõudsin noortetööni.

TÄNANE MOTIVATSIOON

Kui juhid on juba end ametis ja kohustustes postisioneerinud, pakub huvi nende motivatsioon: mis neid selle tegevuse juures hoiab (joonis 4)?

Motivaatoritest olulisim on ühistegevus ja selle alusel kujunenud meeskond või seltskond. Kolmandik vastuist pidas head ja sõbralikku kollektiivi tähtsaimaks mõjuteguriks. Järgnesid laste ja noorte tänu (ehk nende säravad silmad), mida pidas oluliseks 29% vastuist, ning patriotism (ehk võimalus tegelda isamaalise kasvatusena). Vähetähtis pole ka Kaitseliidu tähelepanu ja tunnustus, mis motiveerib 10% juhte.

Näeme, et oluline on oma laste tegevuses hoidmise võimalus (8% juhtudest). See motiveerib pakkuma tegevust ka teistele lastele.

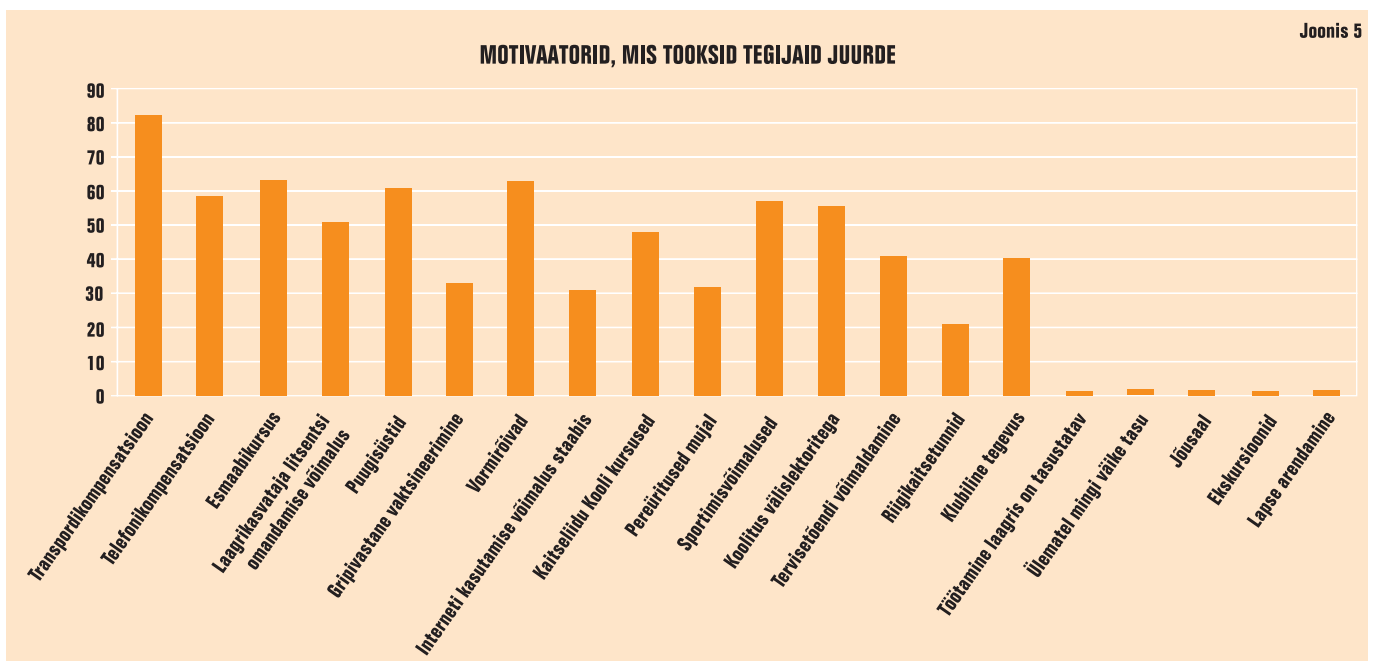

Veel mainiti:

- lõbusad laagrid ja palju sööki;
- võimalus praktiseerida ja näha, et ideed rakenduvad ellu;
- vastutustunne (kui noores eas inimeste huvi ei ärata, maksab see hiljem kätte);
- et oleks tulevikus töökaid inimesi ja maksumaksjaid, kes teeniksid mulle pensioni;
- see on võimalus sisustada maalaste vaba aega mitmekesise tegevusega;
- võimalus tegelda millegi militaarsega;
- töötan koolis huvijuhina ja seetõttu pean noortega tegelema;
- võimalus osaleda koolitustel;
- mitte niivõrd patriotism, kuivõrd viisaka käitumise õpetamine.

Joonisel 5 näeme mõjutegureid, mis peaks kaitseliitlast või naiskodukaitsjat motiveerima noortejuhiks hakkama.

63% noortejuhitidest arvas, et töö vajab tasustamist, 36% ei pidanud seda oluliseks (joonis 6). Selline mustvalge tulemi eksponeerimine pole küll täpne, sest need,

kes vastasid eitavalt, lisasid tihti juurde, et kompenseerima siiski peaks, samas kui jaatavalt vastanud lisasid selgituseks, et ei oota tasu täiel määral, vaid osaliselt.

Töötasu vajalikkust eitavaid seisukohti:

- kui ma tegelen sellega, mis mind huvitab, siis milks peaks selle eest tasu nõudma;
- piisava motivatsiooni korral toimib töö samamoodi, “rahalise tänu” korral suureneks aferistide hulk;
- ei, sest saan ise ka õppida;
- motiveerida tuleks muul moel, jne.

Töötasu vajalikkust pooldavaid seisukohti:

- mingil määral tuleks tasustada, sest töö nõuab palju aega nädalavahetustel;
- jah, sest siis saaks seda tööd pakkuda ka teistele;
- kui on muid kompensatsioone, siis peaksid saama kaetud vaid noortetöoga tekkivad kulud;
- jah, aga ei pruugi;
- jah, sest töö on vastutusrikas;
- iga tööd tuleb tunnustada, jne.

Töde on seega kusagil vahepeal – otsest töötasu inimesed tihti ei küsigi, küll aga tehtu tunnustamist ja kulude katmist. Inimeste aeg on väärtuslik ressurss ja nende valmidus panustada seda noortega tegelemisse suur panus. Peame mõtlema, milliseid motivatsioonimehanisme arendada, et inimesi – noortejuhite – organisatsiooni juures hoida ja aktiivsemaks muuta.

Uurides noortejuhite valmisolekut lüüa kaasa erinevates tegevustes ja töödes, selgus mõndagi huvitavat (joonis 7).

Üsna populaarne vastus oli, et ollakse valmis tegelema oma rühma liikmetega (22%). See on ka vabatahtliku

juhi põhikohustus. Kolmandik (31%) juhtidest on valmis teadmisi ka teistele rühmadele jagama.

Oleme Kaitseliidu Kooli vabatahtlike noortejuhite koolituse juurde soovinud kasvatada koolitajaid oma organisatsioonist. Tuleb välja, et n-ö värbamisväli on lai – seda teeks meelsasti 21% juhtidest.

Noortemagistritööd on valmis kirjutama 10% vastanustest. Artiklit on valmis kirjutama – jällegi üllatuslikult – 14% vastanuist. Üks vastanu nimetas, et ta toimetab kodulehte. Ka ollakse valmis kirjutama õppematerjale ja korraldama temaatilisi üritusi või laagrit.

Tuleb välja, et on juhte, kes paneksid end proovile erinevates tegevustes. Neile tuleb anda võimalusi seda teha, et nad saaksid teenida paremini ka organisatsiooni eesmärke.

(järgneb)

ÜKS KÜSIMUS

Noorte Kotkaste malevate pealikud tulid kokku, et rääkida rühma- ja salgapealike kursusest. Noorte Kotkaste peavanema kt nooremseersant Urmas Piigert, mis arutelul selgus?

Võttes aluseks Kaitseliidu Tartu maleva instruktor-noortejuhi Martin Erstu kogemused salgapealike kooli korraldamisel olin kokku pannud Noorte Kotkaste rühma- ja salgapealike kursuse kondikava. Malevapealikud jagunesid töörühmadesse ning lahkasid kava punkthaaval ja täiendasid seda.

Tulemuseks saime põhjaliku kava, mille maht on kuni 120 tundi. Kursus jaguneb nelja ossa. Esimene osa annab üldteadmisi organisatsioonist ja seadusandlusest ning ülevaate, kuidas ette valmistada ja läbi viia koondust, samuti teadmisi struktuurist ja dokumentatsioonist kuni ajaloo ja käitumisõpetuseni välja. Teises osas keskendutakse spordivõistluste ettevalmistamisele ja läbiviimisele. Kolmas suur blokk hõlmab matkatarkusi ja neljandas selgitatakse, kuidas korraldada laagreid. Praktilisi ülesandeid sooritatakse jooksvalt kursuse käigus. Rühma- ja salgapealike kursus lõpeb kirjaliku eksamiga.

Noorte Kotkaste kodukord näeb ette, et rühma- ja salgapealike kursuse viib läbi palgaline noortejuhit. Muidugi ei tähenda see, et ta peab kõike ise õpetama, vaid tema otsib ja leiab juhendajad-õpetajad. Palju sõltub siin Kaitseliidu maleva pealiku ja instruktor-noortejuhi koostööst. Ka on võimalik kaasata Naiskodukaitset või kutsuda spetsialiste väljastpoolt organisatsiooni. Koostöös on see teostatav.

Edasi vaatavad Noorte Kotkaste malevate pealikud kava iseseisvalt veel kord läbi ja esitavad vajadusel lisaettepanekuid. Loodame kinnitamiskõlbliku Noorte Kotkaste rühma- ja salgapealike kooli kava selle aasta sees valmis saada. **KK!**

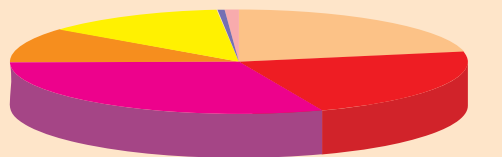
ARVAMUSED TÖÖ TASUSTAMISE KOHTA

Joonis 6

JUHTIDE TÖÖVORMIEELISTUSED

Joonis 7

Noortele tuleb rohkem tähelepanu pöörata

Tekst: TAIVE KUUSE

Veebruaris, mõned päevad pärast Eesti Vabariigi sünnipäeva kogunes Lääne-Virumaale Haljala Gümnaasiumi seltskond väärikaid mehi ja naisi, et osaleda riigikaitsetahte ja isamaalise kasvatuseteemalisel arutelul "Ühishuvi".

Kaitseliidu Viru maleva pealik kapten Lembit Kerve ütles, et tulenevalt Kaitseliidu seadusest ja Kaitseliidule pandud ülesannetest on vaja rohkem tegelda noortes isamaalisuse ja kodumaa-armastuse kasvatamisega. Ta tõdes, et ka seni on olnud erinevate koostööpartneritega tõhus koostöö. "Aga me ei ole kordagi kokku saanud, et kaardistada olukorda ja kavandada kasvatustööd ühiselt," ütles kapten Kerve.

KASVATADA ISAMAALISUST JA VISADUST

Just seepärast sündis tema initsiatiivil Kaitseliidu Viru maleva riigikaitseprojekt "Ühishuvi". Projekt on esimene oma- taoline Eestis. Kaitseliidu Viru malev soovib projekti abil ellu kutsuda isamaalise kasvatuseteemalise süvendamiseks koostöövõrgustiku Lääne-Virumaal. Edaspidi peaks see laienema üle Eesti.

"Soovime süvendada noortes kaitsetahte, õpetada toimetulemist kriisiolukordades ja Eesti ajalugu vahetu kogemuse kaudu," ütles kapten Kerve. "Praegu tegutsevad kodutütred ja noorkotkad maakonna 13 koolis, aga nad võiksid tegutseda maakonna igas koolis."

Haljala Gümnaasiumi direktor Kaido Kreintal ütles arutelul, et lisaks isamaalisuse ja kodu armastuse sü-

Kaitseliidu Viru malev algatas riigikaitseprojekti "Ühishuvi", mille toel ulatada koostööpartneritele abikäsi, et äratada lastes isamaa-armastust.

vendamisele tuleb suuremat rõhku panna ka noorte inimeste visaduse kasvatamisele. "Tuleb arendada tahte jõudu, tahtekindlust, valmisolekut end ületada," tõdes Kreintal. "Me oleme muutunud loiuks, pehmeks, lööme kiiresti käega, anname alla, visadust kohtab viimasel ajal väga harva." Ta lisas, et oluline on tõsta ausse väärikustunne. Tal oli hea meel, et Kaitseliit on andmas koolidele abikäsi, ning ta oli valmis tegema pikka ja tõhusat koostööd.

Lääne-Viru maavanem Urmas Tamm tuletas arutelul osalejatele meelde, et edukuse mõõdupuuks peetavate raha ja karjääri kõrval tuleb tähtsustada ka inimese valmisolekut tegelda isa nimel isa maaga. "Peame tagama, et maailm ja Euroopa saaksid aru, et kui räägime isamaalisusest, ei ole see mingi natsionalism. See on meie enda

kodu armastus, mis on iseloomulik soomlastele, rootslastele, kõigile rahvastele," rääkis Tamm.

KAITSELIIT PEAB VAJALIKUKS INVESTEERIDA NOORTESSE

Kaitseliidu ülem kolonelleitnant Raivo Lumiste kinnitas, et Kaitseliit on alati pidanud oluliseks koostööd oma partnerite – politsei, päästemat ja omavalitsustega. Kolonelleitnant Lumiste sõnul tuleb väärtustada ka inimeste valmisolekut tegelda noortega. "Noored on meie tulevik ja noortesse tuleb investeerida," ütles ta. "Kui investeerida neisse neid tarkusi, mida on vanematel inimestel edasi anda, on noored tulevikus meie ühiseid väärtusi kandev jõud."

Et olla tõhus, on kolonelleitnant Lumiste meelest senisest enam vaja kriitilist mõtlemist. "Oleme lõimunud Euroopa Liidu ja NATOga, aga kas me pole unustanud selles eufoorias kõige olulisemat – siseriikliku lõimumist," esitas ta küsimuse. Ta lisas, et just seepärast on vaja diskussiooni ja just seda riigikaitseprojekt "Ühishuvi" ka võimaldab.

Territoriaalselt asub Eesti maailmas sellises paigas, mis on andnud siinsetele sõduritele suure sõjalise kogemuse, tõdes riigikaitseõpetuse

Foto: Taive Kuuse

Eesti Entsüklopeediakirjastuse juhatuse liige Hardo Aasmäe kinnitas riigikaitseprojekti "Ühishuvi" arutelul, et eestlased ei kao kuhugi, kui vaid jagub mõistmist, et oma maad armastada ja olla valmis selle kaitseks.

õpetaja, Kaitseliidu peastaabi avalike suhete spetsialist leitnant Toivo Lipstok. "Eesti armee on korralik ja tugev kui kivi," kinnitas ta. Tema teada suudavad poiste suhtumist riigikaitsevajadusse kujundada koolis riigikaitseõpetuse tunnid. Arutelul jagas ta oma noortetöö kogemusi.

IGA VIIES SOBIB JUHIKS

Eesti Entsüklopeediakirjastuse juhatause liige Hardo Aasmäe arutles laiemalt ühiskonna toimimisevõimaluste üle. Ta mõtiskles teemal, kuidas leida üles iga inimese talent ja panna see organisatsioonis kõlama. "Vaid 20% inimkonnast tahab teiste elu korraldada ehk sobivad juhiks. 80% tahab, et nende elu oleks korraldatud," selgitas Aasmäe. "Kõige väiksem üksus sõjaväes on kümneliikmeline, kuid iga viies inimene sobib juhiks."

Eestlased ei ole Aasmäe meelest suures väljasuremisohus, sest neil on oma keel, kirjandus, teadus. Eesti keeles saab rääkida kõigest maailma asjadest. Tema meelest võetakse võõrsõnad appi mitte emakeele vaesuse tõttu, vaid sellepärast, et rääkija mõistus saab otsa. Ka looduslikud tingimused on Eestis head. "Putukaid on kõigest nii palju, et pääsukesed saaksid söönuks," ütles ta jutu näitlikustamiseks.

"TULETOOJA" AJALOOTUNDI

Samal üritusel jagas Kaitseliit Lääne-Virumaa koolidele Kaitseliitu tutvustava CD "Tuletooja", mida saab kasutada ajalootundides. Haljala Gümnaasiumis sai vaadata Kaitseliidu Viru maleva näitust, mis on maleva propagandapealiku seersant Hanner Reinomäe sõnul kujundatud nii, et seda on võimalik üles seada erinevates paikades. Samas otsustati, et näitus hakkab esialgu ringlema Lääne-Virumaa koolides.

Riigikaitseprojekti "Ühishuvi" on veel kaasatud Eesti õigusvastaselt Represseeritute liit Memento, Lääne-Virumaa Poliitvangide Ühendus, Eesti Leegioni Veteranide Virumaa Klubi, Lääne-Viru Noortekogu, Kaitseliidu Viru malev jt. **KK!**

Noortejuhid laagrite korraldamiseks valmis

Järgmised viis aastat tunnevad suur osa Kaitseliidu palgalistest noortejuhtidest end laagreid korraldades kindlalt. Neil on haridus- ja teadusministeeriumi hallatava Eesti Noorsootöö Keskuse tunnistus, mis annab õiguse laagrit juhtida. Laagrijuhi tunnistuse sai 24 Kaitseliidu noortejuhti.

Kaitseliidu Jõgeva maleva instruktor-noortejuht Silver Tamm astus eksamitulle esimesena. Tema selja taga annab eksamit Kodutütarde peavanem Angelika Naris.

Et laagrijuhi eksamit edukalt sooritada, läbisid Kaitseliidu noortejuhid Tallinna Pedagoogilises Seminaris kahepäevase laagrijuhi kursuse, mis oli, osalejate laagrikorraldamise kogemust arvestades, pigem meeldetuletus kui uute teadmiste omandamine.

Enne eksamineerija ette astumist täitsid noortejuhid ankeedi, kus vastasid laagri ettevalmistamise ja läbiviimisega seotud küsimustele. Kaitseliidu Lääne maleva instruktor-noortejuht Ulvi Kark-Jaarma veetis eksamiruumis vaid paar minutit. "Lõpetasin eelmisel aastal Tallinna Pedagoogilise Seminaris, kus õppisin just noorsootööd, teadmised on värsked," arvas ta ise põhjuseks.

Kaitseliidu Viru maleva instruktor-noortejuht Hannes Reinomägi läbis küll kahepäevase kursuse, kuid loobus eksamist. Ta on noortetööl olnud vaid aasta ja pole veel valmis eksamit sooritama. "Las saan asjast enne parema ülevaate, küll siis teen," lubas ta. Aga ega Viru malevas seepärast laagrid ära jää, sest Reinomäe kolleeg samast malevast Aive Ott sooritas eksami ja sai tunnistuse.

Tegelikult ei jää laagrid ära üheski malevas, sest kohustuslik on laagrijuhi tunnistus vaid siis, kui laager kestab kauem kui kuus päeva. "Seega ei ole noortejuhtidel seda tunnistust vaja juriidilise korrektsuse eesmärgil, vaid ikka ennekõike selleks, et saada kindlustunnet – nad teavad siis, et vastavad laagrijuhile esitatud nõuetele," ütles Kodutütarde peavanem Angelika Naris, kes ka ise eksamil käis ja tunnistuse sai. "Ka lapsevanematel on kindlam tunne last laagrisse saata, kui nad on kindlad korraldajate pädevuses," lisas Naris.

Eksamikomisjoni liige Tiiu Parmann polnud Kaitseliidu juhte kiites kitsi. "Nad on hästi ette valmistatud, omavad kogemusi ja teadmisi. Neil on juba lähtuvalt organisatsiooni nõudmistest laagri eeltöö väga hästi tehtud. Eelarve, päevaplaanid, toitlustamine – kõik on läbi mõeldud. Ääretult meeldiv mulje," sõnas Parmann. Ta hindas kõrgelt ka tõsiasja, et vaatamata eelteadmistele ja -kogemusele otsustasid noortejuhid siiski kursuse läbida. "Kaitseliidu laagrid on kitsama suunitlusega ja nad ei puutu kokku juriidiliste nõudmistega erinevate tahkudega, mis võivad ette tulla teistsugustes lastelaagrites. Just neid lisateadmisi andis neile kursus," selgitas Parmann. **KK!**

Veebruaris Kaitseliidu Lääne maleva kodutütarde ja noorkotkaste laagris osales kaheksa last ajakirjaniku tööriühmas, kus nad õppisid kirjutama uudist. Kodutöona tuli neil kirjutada laagrist artikkel. Parima loo lubas tööriühma juhendaja Taive Kuuse avaldada ajakirjas Kaitse Kodu! Parimaks osutus Heli Esko kirjutis.

Läänemaa laager võlus rohke tegevusega

Tekst: HELI ESKO, rühma Sajajalgsed kodutütar

Veebruari keskel peeti Martnas Kaitseliidu Lääne maleva kodutütarde ka noorkotkaste talvelaager, kus igaüks sai valida ala, milles tahtis omandada uusi teadmisi või lihvida oma oskusi.

Pärast pidulikku rivistust, kus kõik kodutütred ja noorkotkad kandsid vormi, oli igaühel võimalus otsustada, millise tegevusega ta soovib õhtut sisustada. Valida oli ajakirjaniku, manikööri, juuksuri, fotograafi, videoperaatori, plakatikunstniku ja kosmeetiku töö vahel.

Reede õhtul korraldati ka disko. Pool üks öösel pidi algama öörahu, kuid vähesed jäid magama. Ikka sosistati ja itsitati, mis muutis laagrijuhud kurjaks. Umbes kella kahe paiku jäid lapsed siiski magama, aga just siis algas ööhäire. Nüüd olid noored omakorda juhendajate peale pahased. Laagrilised jagati kolmeks. Iga grupp pidi öösel õue minema, otsima üht inimest ja saama talt kirja.

Laupäeva põhitegevused olid aga suusatamine ja orienteerumine. Suusatamises osales iga rühm neljaliikmelise võistkonnaga. Orienteerumiseks olid ette valmistatud kolm rada. Esimene, kõige kergem rada oli väikestele, kes olid laagris esimest korda, teine rada neile, kes on ennegi käinud orienteerumas, ja viimane, raskeim rada ootas noori, kel kavas osaleda võistlusel "Valge laev".

Sel päeval kuulasid suuremad tüdrukud veel naistearsti juttu, väikesed aga õppisid line-tantsu. Kõigil oli võimalus sooritada järgukatseid.

Laager lõppes pühapäeval piduliku rivistusega. Autasustati tublimaid ning väikesed tüdrukud esitasid tantsu, mille nad eelmisel päeval selgeks õppisid.

Kõik laagrid võiksid olla sama lahedad kui seekordne Martnal. Igal kodutütrel ja noorkotkal võiks olla samasugune suhtumine nagu ühel Rukkilille rühma tüdrukul, kes ütles: "Mulle meeldib olla kodutütar ja ma kavatsen seda olla oma elu lõpuni!" **KK!**

Pildid: Taive Kuuse

Piirivalve rühma juht raporteerib Noorte Kotkaste maleva pealikule.

KARUPÜKS JA TUTIMÜTS NING VINTA-VÄNTA SUUSAD

Tekst: DAILY KALDMA, Sauga Kodutütarde rühmavanem

Januaris alustas Pärnumaal tegutsemist Kodutütarde Sauga rühm 13 tubli ja agara tüdrukuga. Saanud rühmale jalad alla, otsustati midagi talviselt põnevast ette võtta. Mis saab aga lumisel ajal parem olla kui talvemõnuseid nautida. Tuli ainult suusad välja otsida.

11. veebruari hommikupoolikul asusid kodutütred, suusad kaenlas ja saunalina kotis, teele biodünaamikust ja bioloogiaõpetajast taluperenaise Mercedes Merimaa poole Audru valla Soomra külla Jänese tallu. Sauga kodutütardega liitusid ka Audru omad.

Külaskäigu algust võrtsitas jasmii- ja piparmündimaik – just seesuguste teedega kostitas kodutütred oma hubases majakeses energiast pakatav Mercedes Merimaa. Tee kõrvale pakkus ta vitamiinirohket astelpaju-meeseugu ja speltanisust karaskit.

Nüüd jäi üle vaid karupüksi ajada ja kõik olidki kui üks mees valmis asuma teele talvisele võlumaale Nätsi-Võlla rabasse. Nohused, kõhased ja aevastajad jäid korda pidama koduses majapidamises – sauna kütma, suppi keetma ja pannkooke küpsetama. (Olgu tõe huvides tunnistatud, et esimesed pannkoogid olla aia taha läinud, seejärel tabati telefonitsi emadelt nõu küsida.)

Loodusetundjast Mercedes Merimaa järel liiguti raba poole. Suusajälgede kõrval võis näha põtrade, metssigade, kitsede ja jäneste jälgi. Suusasõit läbi rajata metsa käis vaheldumisi püsti ja pikali, kord suusad taeva poole laiali, kord lumes lebavate okste all kinni.

Sõiduraskused said rabasse jõudes mitmekordselt tasutud. Sealne ilu oma valguse, varjude ja vaikusega oli kirjeldamatu. Seda märkasid kõige väsinumadki.

Kahetunniselt suusaretkelt väsinutena tagasi jõudnud ootas ees tõeline pidulaud. Koduhoidjad olid oma ülesandega suurepäraselt toime tulnud. Järgnes mõnus saun, uued teadmised ravimtaimedest, võiililekohvi rüüppamine, väikesed venitusharjutused ja juba andiski buss teetsal signaali. Oli aeg asuda koduteele. **KK!**

Hetke pärast tuleb lavalseisjate ette Endla Viesemann ja 160 poissi-tüdrukut koos noortejuhtidega laulavad äraõpituist kõige tähendusrikkamad isamaalised laulud.

JÕGEVA KOTKANOORTE TALVELAAGRIS KÕLAS KOORILAUL

Tekst: ÜLO PÄRN

Noorde Kotkaste Jõgeva maleva ja Kodutütarde Jõgeva ringkonna talvelaager peeti märtsi alguses Tormas, osalesid 14 rühma esindused. Võrustajaks olid C. R. Jakobsoni nimeline Torma Põhikool, Torma kultuurimaja ja Torma vallavalitsus, kaasa aitas Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Jõgevamaa Sõprade Selts.

Laagri üheks tipphetkeks oli see, kui 160 laagrilist laval seisid ning kannatlikult Torma

kooli õppealajuhataja ja muusikaõpetaja Endla Viesemanni juhendamisel isamaalisi laule õppisid ja lõpuks õpitut vaimustunult laulsid. Ühtlasi oli see ka esimene sellelaadne laagriüritus. Mitte seepärast, et niisugune tahe oleks varem puudunud, vaid seetõttu, et seni oli leidmata lauluõpetaja, kes kõike nii oskuslikult ja andunult oleks suutnud korraldada. Kokkuvõttes olid laagriürituste edukaimad Kamari rühma liikmed, teiseks tuli Torma II

rühma esindus ja kolmanda koha hõivasid Vaimastvere rühma võistlejad. Oligu märgitud, et Kamari Algkool ja Vaimastvere Põhikool olid need paigad, kus 1993. aasta aprillis moodustati Jõgevamaa noorteorganisatsioonide uuestisünni aegu kaks esimest noorterühma ning vaid ühel korral pole Vaimastvere rühm olnud maakonnalaagrite kolme edukaima hulgas. **KK!**

HIUMAA SPORDILAAGRIS JOONISTATI LUMELE

Tekst: KERTU KAPTEIN, Käina rühma kodutütar

Veebruaril alguses korraldati Hiiumaal Paladel kodutütarde ja noorkotkaste spordilaager, kus osales umbes 60 poissi ja tüdrukut Käinast, Kärdlast, Suuremõisast, Paladelt ja Emmastest. Esimese päeva õhtul võisteldi kabes, males ja õhupüssilaskmises. Hiljem mängiti saalis seltskonnamänge. Seejärel pidid lapsed saama ennast rivvi nii pikkuse kui ka sünnipäevade järjestuses, alustades pikimast ja jaanuaris sündinuist.

Hiljem, kui väljas oli juba pime, jagati kõik kahte võistkonda ja saadeti metsa. Sealt pidid mõlemad võistkonnad leidma teatud värvi lehed, mille olid küsimused. Nendega mindi tagasi laagrikohta, kus rühmajuhid olid juba teinud väikese lõkke, millel võis vorsti küpsetada ja mille ääres sai teed juua. Järgmisel hommikul oli äratus kell 8. Pärast hommikusööki algasid väljas teatevõistlused. Alguses oli plaanis ka lumelinna ehitamine, aga et ilmataat tegi liiga palju külma, ei olnud see võimalik. Selle asemel joonistati värvidega lumele.

Pärast ootasid kõiki saiad ja kuum tee, mis andsid sooja ja täitsid hästi jooksmisest ja lõbutsemisest tühjaks läinud kõhtu. Saalis laagri lõpurivistusel autasustati võistluste parimaid. Kõik laagris osalenud said tänukirja. Laagriülem Ulvi Kark-Jaarma rääkis natuke lõppevast ja ka tulevatest laagritest. **KK!**

Julgemad lapsed said Kaitseliidu Hiiumaa lastelaagris kogeda kooli võimla lae alt kõite abil pörandale laskumist.

Orissaare kodutütarde tublidus paneb noortejuhi heldima

Tekst: TAIVE KUUSE

Mul pole ühtegi halba kogemust seoses oma tüdrukutega, ütleb Mairi Tilk. “Nad on kuulekad ja toredad. Ma ei ole pidanud nendega kusagil puid ja maid jagama. Räägin ära, kuidas tuleb käituda, ja keegi ei ole minu vastu,” kordab ta kiidusõnu, kui on vaja iseloomustada Saaremaa Orissaare rühma kodutütred.

ONGI VAHVAD TÜDRUKUD

“Üleriigilistel üritustel on vahel kuulda, et mõnes rühmas on distsipliiniprobleeme. Minul on vedanud. Orissaare tüdrukud alluvad korrale ega haugu vastu. Vahel mõni teeb mossis nägu, aga siis pakun, et teeme ikka, eks pärast vaata, kas oli mossitamist väärt. Üritused on sedavõrd vahvad, ei ole põhjust pahur olla. Või kui ikka ei ole tuju kaasa lüüa, siis räägin neile, et oleme siin ju kõik vabatahtlikud, mul ka oma elu, kui teil huvi ei ole, lõpetame ära – aga seda ei taha nad sugugi,” iseloomustab Tilk kodutütred.

Ta väidab, et üldiselt on Orissaare tüdrukud õhinal valmis tegutsema. “Nad ise pakuvad palju üritusi välja, et ma üksi ei peaks kogu aeg nuputama,” täpsustab noortejuht.

Kui Tilk ei saa vahel oma töö tõttu rühmatunni ajal kohal olla, saavad tüdrukud ise hakkama. Kord nuputasid tööplaani tarvis üritusi, teine kord kujundasid rühma kodukorra ja riputasid staabi seinale, enne jõule, kui rühmajuhil oli eriti kiire aeg, valmistusid iseseisvalt jõululaagri etteasteks. “Nad on nii tublid,” ütleb noortejuht kindlal häälel.

OTSUSTAS PROOVIDA JA JÄI AMETISSE

Mairi Tilk hakkas Kodutütarde rühma juhtima varsti pärast seda, kui oli liitunud Naiskodukaitse Saaremaa ringkonnaga. “Oli vaja, et keegi hak-

Orissaare kodutütred omandavad tarkusi iganädalastes rühmatundides ning muudavad need oskusteks maastikumängul ja suvelaagris.

kaks tüdrukutega tegelema,” meenutab ta. “Naised kutsusid mind ühel õhtul, et tule külla, ajame veidi juttu ja niimoodi meelitasidki mu kohale.

Algul kahtlesin, kas üldse oskan noortega midagi ette võtta – ma ei olnud Kodutütardest kuulnudki ja mul polnud ka muud lastega töötamise kogemust. Aga siis mõtlesin, et olgu, ma proovin.” Tänapäevaks on Orissaare rühma Mairi Tilga juhtimisel tegutsenud kuus aastat ja noortejuht ei kavatse asja pooleli jätta.

Rühmas on kümme kodutütart ja seitse kandidaati. Tüdrukud tulevad rühma alates viiendast klassist (umbes 12-aastaselt). “Ma ei ole võtnud väga väikesi, natuke kardan neid võtta,” tunnistab Tilk. Ilmselt on põhjus selles, et päris alguses, kui ta esimese rühma moodustas, olid seal noorimad 12-aastased. “Võib-olla mul on lihtsalt suurem kogemus selles vanuses lastega,” arutleb ta. “Väikestega on vastutus

suurem, nendega peab alati kaasas käima. Suuremad tüdrukud saavad mõnele õppepäevale või laagrisse ka ise minna. Ma ju ei saa iga kord kaasas olla, pean tööl käima.”

IGAL KOLMAPÄEVAL KOOS

Igal kolmapäeval kell neli kogunevad kodutütred Orissaare politseimajja, kus on eraldatud üks ruum Kaitseliidu tarvis. Seda tuba kasutavad nii kaitseliitlased, naiskodukaitsjad kui ka kodutütred.

Ennekõike teevad nad rühmatundides selgeks teooria ja organisatsiooni põhitõed ning valmistuvad järgukatseteks. Või nokitsevad käsitööd teha. Või valmistuvad omaloomingukonkursiks. Veebruaris mängitakse kabet – toimus kabevõistlus.

Kaks korda aastas korraldatakse aga alevi lähedal rühma maastikumäng, kus tuleb läbida umbes 8 km pikkune orienteerumisrada ja täita kontrollpunktides ülesandeid. “Tüdrukud ootavad mängu väga,” teab Tilk.

Igal suvel korraldatakse rühma suvelaager. Sel suvel tahavad tüdrukud minna Leisi kanti, kus meri liigub.

Kaks korda aastas korraldatakse aga alevi lähedal rühma maastikumäng, kus tuleb läbida umbes 8 km pikkune orienteerumisrada ja täita kontrollpunktides ülesandeid.

Mänge ja laagreid korraldavad tulevavad Mairi Tilgale appi kohalikud kaitseliitlased. Ehki algusaastatel oli Mairi abikaasa naise peale tolle militaristliku kalduvusega hobi pärast suisa pahane, on ta aastatega leebunud ning valmis laagrites ja matkadel abistama. “Eks ta näinud, et jonnimisest ei ole kasu, naine teeb ikka, mida tahab,” tõdeb Orissaare Kodutütarde juht.

appi kohalikud kaitseliitlased. Ehki algusaastatel oli Mairi abikaasa naise peale tolle militaristliku kalduvusega hobi pärast suisa pahane, on ta aastatega leebunud ning valmis laagrites ja matkadel abistama. “Eks ta näinud, et jonnimisest ei ole kasu, naine teeb ikka, mida tahab,” tõdeb Orissaare Kodutütarde juht.

SAARLASED TEGUTSEVAD ÜHISELT

Suviti, juuli lõpus, on Saaremaal Tehumardil maakondlik kodutütarde ja noorkotkaste suvelaager. Sinna

tulevad kokku kõik rühmad. Talvel on ühine jõululaager, kus kõigil rühmadel on võimalus esineda jõuluvalale. Need on kaks üritust, kus kõik Saaremaa kaitseliitlike noorteorganisatsioonide liikmed kokku saavad.

Kevadises ja sügiseses laagris osaleb igast rühmast teatud hulklapsi. Need on pigem õppepäevad, kus saadakse uusi teadmisi ja oskusi. "Tehakse käsitööd, lilleseadet, on käidud ka orienteerumas. Öhtuid täidavad omaloomingulised etteasted," kirjeldab Maidi Tilk. Ta on püüdnud valida sügis- ja kevadlaagrisse erinevaid tüdrukuid, et kellelgi ei tekiks tõrjutu tunnet ja poleks nii, et ühed teevad kõike ja teised passivad nurgas.

Korraldatakse ka sõpruskohtumisi teiste rühmadega. "Kärla rühma 18-aastane juht Tiiu Naagel on ise olnud kodutütar. Nüüd on ta Naiskodukaitse liige ja Kuressaare toidustusrühma ülem – hästi tubli tüdruk. Tema tüdrukud kutsusid meie tüdrukuid talvelaagrisse," teatab Tilk. Laagris õnnestus noortel neidudel kogeda, et lume sees telkimine ei olegi nii hull, kui järgida täpselt telgi püstitamise reegeleid ja seada sisse ahju kütmise valvekorrade. Lisaks läbisid nad 16-kilomeetrise matkaraja. "Teeme Saaremaal palju ühiselt, ei ole nii, et iga rühm nosib oma nurgas," selgitab Tilk.

KALEVI MÄNGUDEL KÄIK

Eraldi ettevõtmine ja saavutus oli Orissaare kodutütarde käimine Tallinnas suvisel võimlemispeol ehk Kalevi mängudel. "Oli vaja välja valida kümme tüdrukut ja kümme poissi, kes esindavad maakonda. Mina olin lahkelt nõus, sest mul olid need kümme tüdrukut olemas. Tüdrukud olid ka õhinal nõus," meenutab Maidi Tilk.

Siis hakkas ta poisse otsima. Orissaares Noorte Kotkaste rühma pole, sest ei leidu juhendajat. Kotkad leiti Kahtla koolist. N-ö peaproov (publikuga ja pidulikult) tehti Orissaares lastekaitsepäeval.

"Tüdrukud ja poisid polnud saanud koos harjutada ja lastekaitsepäev andis hea võimaluse oskused üle vaa-

Algaastatel oli Orissaare rühmal kombeks uusi liikmeid vastu võtta pidulikul rühmakoondusel. Nüüd loevad organisatsiooni astujad töötuse ette Tehumardil maakondlikus laagris. Pildil teevad seda Orissaare kodutütred.

Kärla rühma juht Tiiu Naagel (keskel vormis) soendab käsi koos Kärla rühmale külla kutsutud Orissaare tüdrukute Gärölin Saare (vasakult), Helina Eisti, Laura Särelil (seisab) ja Omidal Velvistega. Äsja on lõppenud kilomeetritepikkune matk.

data. Päril hästi tuli välja," ütleb Tilk. "Ja Tallinnas ka. Nad olid väga tublid," kiidab ta taas oma kasvandikke. "Õõbisime sõjaväeosas ja pidime alluma samale korradele nagu sõdurid. See oli jälle hästi põnev – nagu oleksime sõjaväes ära käinud."

Tublidust näitasid kaks Orissaare tüdrukut üles ka sügisel Järvamaal peetud Kodutütarde oskusvõistlusel, kust toodi koju esikoht. Praegu valmistuvad needsamad tüdrukud orienteerumismänguks "Vesse", mis on üleriigilise võistluse Ernake maakondlik eelvõistlus.

KURB ON JÄÄDA KÕRVALE

Nii väga ihkasid Maidi Tilga rühma lapsed kaasa lüüa ka Küdema lahel korraldatud mereparaadil. Mullu kevadel oli veel kavas, et kodutütred

ja noorkotkad osalevad ka rivistusel. "Mina olin tüdrukuid selleks ette valmistanud. Lugesin kevadel neile sõnad peale, et muretsetagu endale seelikud ja kingad, sest suvel võib neid paraadil vaja minna. Kevadlaagris tegime rivitreeninguid ja õppisime tervitusi," meenutab Tilk. "Paraadi lähenedes selgus, et noored siiski ei osale," jutustab ta kurvalt. "Tüdrukud olid küll väga pettunud, et nad kõrvale jäid, aga ega neil seal kerge oleks olnud. Mina osalesin Naiskodukaitse liputoimkonnas ja lõõskava päikese käes seista oli üsna raske."

Maidi Tilk tahab olla kodutütarde juht just noorte pärast. "Oluline on see, et saan noorte heaks midagi teha. Võib-olla hoian ära nii mõnegi tüdruku niisama ringijõlkumise. Näen, et neil on huvitav, ja see annab jõudu ja soovi ise edasi tegutseda," arutleb ta. **KK!**

Esimest korda koos

Kodutütarde ja Noorte Kotkaste keskjuhatused pidasid esimest korda taasloodud Kaitseliidu ajaloo ühise koosoleku. Kodutütarde peavanem Angelika Naris tunnistas, et sageli tuleb arutada teemasid, mis puudutavad mõlemat organisatsiooni, ja mugavam on teha seda üheskoos.

Keskjuhatused ühtlustasid tegevuse korraldamisega seotud dokumentide vormistamise nõudeid, seda ennekõike just rühma tasandil. Seni on iga rühm loonud oma paberimajanduse süsteemi, mistõttu üldine tegevuse analüüs ja ülevaade on ebaühtlane.

Veel räägiti omaloomingukonkursile saabunud töödest. Koosolijad otsustasid, et tööd pannakse üles internetti. Kõik rühmad vaatavad need üle ja koostavad oma pingerea. Pingeridade alusel selguvad parimad, keda autasustatakse suvises suurlaagris.

Viimaseks koosolekutunniks löid Kodutütarde ja Noorte Kotkaste keskjuhatused siiski lahku, et arutada organisatsioonisiseseid küsimusi. **KK!**

SELTSKONNAMÄNG

Patsutamängu, mis eeldab tähelepanu ja kiiret reaktsiooni ning mida on lõbus jälgida ka pealtvaatajatel, õpetas Kaitseliidu Jõgeva maleva instruktor-noortejuht Olga Jürma. Jõgeva lapsed mängisid seda maakondlikus talvelaagris.

PATSUTAMISMÄNG

Mängijate arv on piiramatult. Kui mängijaid on üle kahekümne, moodustage mitu ringi.

Mängijad on külj külje kõrval, moodustades ringi. Nad lasevad end käpuli, st on põlvil ja panevad käed maha. Nüüd asetavad nad käed vaheleli, nagu on näidatud pildil 1.

Valitakse mängu alustaja. Tema teeb oma vasaku käega pörandale patsu (pilt 2). Patsutamine peab liikuma järjest käelt käele. See tähendab, et järgmist patsu ei tee mitte mängu alustanud mängija, vaid temast vasakul põlvitav mängija oma parema käega (pilt 3), siis alustajast paremal põlvitav mängija oma vasaku käega (pilt 4) ja alles siis saab mängu alustaja patsutada oma parema käega jne. Kui järjekord läheb sassi või patsutamisse tuleb liiga pikk paus (keegi jääb kauaks mõtlema, kumba kätt patsutada), langeb vea või pausi tekitaja mängust välja. Ring võetakse koomale ja mäng jätkub, kuni on alles vaid osavaimad (näiteks kolm) ja tähelepanelikemad, keda tuleb premeerida auhinnaga või valada üle kiidusõnadega.

Head mängimist!

1. ALGASEND - MÄNGIJAD ON KÄPULI RINGIS

2. ALUSTAJA LÖÖB VASAKU KÄEGA PÖRANDALE PATSU

3. TEISE PATSU TEEB ALUSTAJAST VASAKUL OLEV MÄNGIJA PAREMA KÄEGA

4. KOLMANDA PATSU TEEB ALUSTAJAST PAREMAL OLEV MÄNGIJA VASAKU KÄEGA

VIKTORIIN: VIIS KÜSIMUST

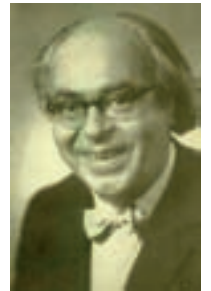
1. Pärast Võnnu lahingut vajas *Landeswehri* rinne kokku ja Eesti väed tungisid Riiani. Vaid liitlaste vahelesekumise tõttu jäi linn võtmata. Siiski viibisid 9.–23. oktoobrini 1919 Riias soomusrongid Kapten Irv ja nr 2 ning andsid sealt tuld nn Läänearmee pihta. Kes oli Läänearmee juht (pildil)?

2. Viimati lõppenud Riigikogu valimiste tulemusena sai erakond Eestimaa Rohelised parlamenti kuus kohta. Kuid ometi pole see pärast Eesti taasiseseisvumist esimene kord, mil rohelised Riigikokku pääsesid. Nimelt sai 1992. aastal üks

roheliste nimekirjas kandideerinu isikumandaadiga Riigikokku. Küsimine, kes oli roheliste ainus esindaja Riigikogus aastatel 1992–1995. Ta on saanud tuntuks Eesti lähiajalugu käsitletavate saadete "Surma ei otsinud keegi" ja "Viiekümned" saatejuhina.

3. Millisesse riiki tegi Toomas-Hendrik Ilves oma esimese välisviisi pärast presidendiametisse astumist?

4. Kes on see pildil olev tuntud eesti lavastaja, näitleja ja teatripedagoog. Ta töötas Draamateatris aastatel 1941–1950 näitlejana ja hiljem lavastajana, 1965. aastast Noorsooteatri ja 1970. aastast Draamateatri peanäitejuhina. Küsitava isiku lavastused olid fantaasiarikkad ja uudsed, näiteks Juhan Smuuli "Lea" ja "Kihnu Jõnn" ning Frederic Loewe' "Minu veetlev leedi". Ta on mänginud ka peosa mitmes tuntud Eesti filmis. Küsitava eluaastad on 1920–1977. Aastast 1978 antakse välja temanimelist preemiat.

5. Millega on kuulsaks saanud pildil olev 29. veebruaril 1936 Michiganis sündinud USA kolonel, eesti päritolu Jack Robert Lousma (alias Jaak Lausmaa)?

KÜSIMUSED KOOSTAS ÜLIÕPILASTE MÄLUMÄNGU KLUBI

VASTUSED

1. Pavel Bermond-Avalov; 2. Rein Järlik; 3. Lätisse; 4. Voldemar Panso; 5. Ta on esimene eestlasest astronaut, käis kosmoses aastatel 1973 ja 1982.

KAES ON KEVAD							LAUR 695	Vabadus-sõja kan-gelane	Terrori-organ.	↓	Demodu-laator	Ruumi-meeter	Ahviline	Väike kirst
							Auaste sõjaväes			○				
							Kusi-veresus			○				
							Minister			○		Teatme-teos		
							<i>Kuma</i>		Re-bemoll	○		Noot		Liikumatu kastiga veoauto
							Puhas-tama		Aer inglise k.	○				
							Naljamaäng			○		Arseen		
										○		LIITMAA		
<i>Kuma</i>	Suurtükk	Väärikus	Kasutaja inglise k.	<i>Kuma</i>	Tegus	Endine näitleja	Meheni-mi Aktsia-selts			○				Saak
	Ohvitser Saksa sõjaväes								Võitlus-plats	○				
	Töe-rääkija			Lind	Täpiline				Endine näitleja	○		Meheni-mi Imestus-hüüe		
<i>Kuma</i>		RUTIKU	Järjest. tähed				Keeld Soole-sulgus			○			Küla Rakke vallas Trend	
	Riik Aafrikas							Prioriteet		○				
								Lennu-firma		○				
	Rooma 4		Meriharakas vanasti Lehma organ							○		Ohutus-tehnika Kala		Kirjanik
<i>Kuma</i>		Uno Maasikas	Loidus		TOMSON	Liitium			Punktide arv spordis THORPE	○				
	Jalgratta osa						Milligi ees asetsevad Tik-...			○				Asesõna
<i>Kuma</i>	Riietus-ese "Kevade" tegelane								Talu-hoone Valitseja käskkiri	○			Lennuki-mark	
	Juhan Liivi jutustus				Asemikud	Veini-ekspert				○				
	Naise-nimi		Noorte Autorite Koondis Sidesõna					Näkk		○				
	Teras inglise k.						Valus!			○				
	Meheni-mi			Aktsia			Soviet Union			○				
	Heite-masin									○				

Jaak Kärneri mälestusvõistlus laskmises

Tekst: ÜLAR VOMM,
major, Sakala maleva pealik

Väluste laskeväljal peeti 17. märtsil Kaitseliidu Sakala maleva korraldusel esimene Jaak Kärneri mälestusvõistlus sõjapüssist laskmises. Lasketäpsuse pani proovile neli viieliikmelist võistkonda: lisaks Sakalale külalised Pärnumaa, Tartu ja Viru malevast. Lasti 3x10 lasku lamades, püsti ja põlvelt 100 m kaugusele rinnakujude pihta. Rändkarika viis endaga kaasa Tartu maleva võistkond 1363 silmaga, teiseks jäid pärnakad 1356 ja kolmandaks virulased 1332 silmaga. Individuaalselt oli 289 silmaga parim kapral Sander Gutman Viru malevast. 2. ja 3. koht

läksid pärnakatele staabiveebel Aare Välistele 282 ja seersant Toomas Juksaarele 281 silmaga.

Jaak Kärner oli enne Teist maailmasõda aastaid Kaitseliidu Sakala maleva relvur. Kindlakäelise laskurina kuulus ta 1935. aastal Itaalias Argentiina karika võistlusel II koha saavutanud Eesti laskevõistkonna koosseisu. Individuaalselt tuli Kärner vabapüssi põlvelt laskmises aga maailmameistriks. Käesoleva aasta 22. märtsil täitus 115 aastat Jaak Kärneri sünnist ja 22. juulil möödub 70 aastat tema surmast. Kaitseliidu Sakala malev tahab Jaak Kärneri mälestusvõistluse muuta maleva traditsiooniks. **KK!**

VÄLIKOKA RETSEPTIRAAMATUST

Naiskodukaitse Kirde piirkonna vanem ELLE VINNI soovitab
SELJANKA (1 portsjon = 500 dl)

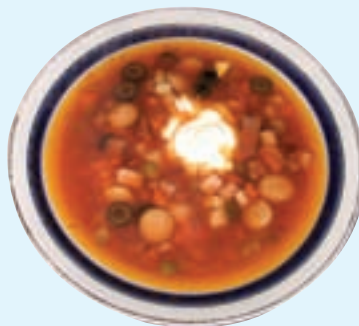
Koostisained	1 portsjon	10 portsjonit	100 portsjonit
suitsuvorst	40 g	400 g	4 kg
viiner	40 g	400 g	4 kg
sink	40 g	400g	4 kg
porgand	40 g	400 g	4 kg
vesi	2,5 dl	2,5 l	26 l
sool	1 g	10 g	100 g
pipar	1 g	5 g	50 g
loorberileht	1 leht	1 leht	3 lehte
oliivid	5 g	50 g	500 g
sibul	30 g	300 g	3 kg
tomatipasta	40 g	400 g	4 kg
marineeritud kurk	30 g	300 g	3 kg
puljongipulber	2 g	20 g	200 g
sidrun	1 viil	2 viilu	2 sidrunit
hapukoor	10 g	100 g	1 kg
toiduõli	5 g	50 g	0,5 l

VALMISTAMINE

Lõika vorstid ja sink 1x1x1 cm suurusteks kuubikeks. Koori ja haki sibul ja porgand. Tükelda marineeritud kurk ja viiluta oliivid. Kuumuta pannil porgand, sibul, vorstid ja sink. Tomatipasta lisa neile viimasena. Lase vesi keema ja lisa veele puljongipulber. Vala puljongisse pannil kuumutatud ained, kurk ja oliivid ning keeda tasasel tulel 15–20 minutit.

NÄPUNÄIDE

Serveerimisel lisa supile sidruni viljalihaga segatud hapukoort. Suurema osa sidrunimahlast võid pigistada supi sisse.

SUMMARY

HOW TO BREAK LEGENDS AND TO GET ON STAGE?

An important direction of action taken by the Estonian Defence League's womens' corps "Naiskodukaitse" is PR. The members of "Naiskodukaitse" learned about PR and advertising in the western region participated in training days at the 10–11th of February in Torgu, Saaremaa region, reviewed by Rita Loel. It was discussed what the organisation offers its members and the legend about members of Estonian Defence League's womens' corps "Naiskodukaitse" as cooks or equals to male participants in military training was broken. Also event marketing was discussed: how to organise memorable and interesting events and how to get on stage, i.e. to be seen by journalists. It was accompanied by a practical work of composing publicity communicuqé. Another practical work was the most difficult according to the participants which was preparing and holding a speech of the anniversary of Estonian Republic. Pp. 10–12.

RUTHLESS POLICE RAID

MEMBERS OF KAITSELIIT AT THE TRAINING AS ASSISTANT POLICE OFFICERS

Assistant police officers are a trained assistant power, voluntary assistants engaged in various tasks with a necessity of additional powers. Sometimes the assistant police officers participating in patrolling get paid. One part of the courses was a practice. One group of students participated in the police operation "All/some blow" organised by the Traffic Supervision of Tallinn. All vehicles were stopped and the sobriety of drivers was tested. Even a police car was no exception. Assistant police officers tested 987 drivers and three of them were intoxicated and one with residuals. Another part of participants spent an evening at a police operation. Patrolling was performed in pairs or alone together with police patrols and criminal activities were checked. Three fugitives and three suspects were arrested. Four misdemeanour reports were made and three of them for minors for being intoxicated in a public place. Reportage by Taive Kuuse. Pp. 21–23.

MILITARY TERMINOLOGY FROM THE COMMISSION

It has been a bit longer than three years the terminology commission of military affairs and security and defence policy evoked by the Ministry of Defence is engaged in management of a term base Militerm (<http://termin.eki.ee/militerm/>) and has suggested English translations of Kaitseliit and its auxiliary organisations. The activities of the commission are introduced by Tiina Soon. *Kaitseliit* – Defence League (the equivalent *home guard* is suggested for similar organisations as a specific name). *Naiskodukaitse* – Estonian Defence League's womens' corps "Naiskodukaitse". *Noored Kotkad* – Estonian Defence League's boys' corps "Noored Kotkad". *Kodutütred* – Estonian Defence League's girls' corps "Kodutütred". Pp. 34.

KAITSEVÄE ÜHENDATUD ÕPPEASUTUSED

ADDRESS:

RIIA 12, 51013 TARTU

KANTSELEI TELEFON:

717 6110

KODULEHT:

WWW.KSK.EDU.EE

E-POST:

EKV@KSK.EDU.EE

MAGISTRIÕPE SÕJAVÄELISE JUHTIMISE ERIALAL ÕPPEAEG 2 AASTAT

SISSEASTUMISNÕUDED:

- EESTI KODAKONDSUS
- SÕJAVÄELISE KÕRGHARIDUSE I ASTE VÕI SELLEGA VÕRDSUSTATUD HARIDUS
- VÄHEMALT KOLMEAASTANE TEENISTUSKOOGEMUS PÄRAST SÕJAVÄELISE KÕRGHARIDUSE I ASTME LÄBIMIST
- POSITIIVNE ATESTATSIOON
- JOOKSVAL AASTAL SOORITATUD KEHALISTE VÕIMETE TEST
- NATO STANAG 6001 TASE 2222 (INGLISE KEEL)
- KÕLBLIKUS TEGEVTEENISTUSEKS

PAKUMEI:

- TÄNAPÄEVAST JA ARENEVAT ÕPIKESKKONDA
- SENISE TEENISTUSTASU SÄILITAMIST
- TEENISTUST KAITSEJÕUDUDES OHVITSERI AMETIKOHAL KÕIKIDELE LÕPETANUTELE

RAKENDUSKÕRGHARIDUS SÕJAVÄELISE JUHTIMISE ERIALAL ÕPPEAEG 3 AASTAT

SISSEASTUMISNÕUDED:

- EESTI KODAKONDSUS
- KESKHARIDUS
- LÄBITUD AJATEENISTUS
- KRIMINAALKORRAS KARISTAMATA
- VANUS MITTE ÜLE 25 AASTA
- KÕLBLIK TEGEVTEENISTUSEKS

PAKUMEI:

- TÄNAPÄEVAST JA ARENEVAT ÕPIKESKKONDA
- KÕIKIDELE KADETTIDELE RIIKLIKKU STIPENDIUMI
- TASUTA ELURUUMI JM
- TÖÖKOHTA KÕIGILE LÕPETANUTELE

JahtiJakt saapad

Mugavad ja vettpidavad saapad metsameestele ja mundrikandjatele

HIND AINULT **1799,-**

JahtiJakt saabaste valmistamisel kasutatud kaasaegne tehnoloogia tagab nende veepidavuse ja hingavuse.

Saabaste disain tagab nende mugavuse, tugev kannakapp fikseerib jala vältimaks väänamist liikudes ebatasasel ja libedal pinnasel.

Vastupidavad AIR-TEX membraaniga nahksaapad

- 1 Vettpidav ja hingav AIR-TEX membraan saapa ülaservani
- 2 Saabas on hingav, lastes läbi jala poolt toodetava niiskuse.
- 3 Pinnamaterjaliks on vettpidav nahk, õmbelused on eritehnoloogiaga töödeldud vettpidavaiks.
- 4 Vettpidav AIR-TEX membraan asetseb sukana ümber jala, kaitstuna eri materjalikihtide vahel. Nii on tagatud kulumiskindlus ja vastupidavus.
- 5 Pinnamaterjali all paikneb veel täiendav vettpidav ja hingav vahevooder, kaitsmaks AIR-TEX membraani.
- 6 Tald on pikisuunas jäik ja ristisuunas painduv, tagades nii head kõndimisomadused.
- 7 Tald on kulumiskindel ja heade pidamisomadustega.
- 8 Saapad on laia liistuga.

- 1 Kaasaegne membraantehnoloogia
- 2 Sobiva kõrgusega säälri
- 3 Vettpidav ülaservani
- 4 Vettpidav ja hingav AIR-TEX membraan
- 5 Õmbelused teibitud vettpidavaiks AIR-TEX membraanteibiga
- 6 Vastupidavad aasad paeltele
- 7 Mugav päete paigutus
- 8 Naturaalne vettpidav nahk
- 9 Membraan on kaitstuna kihtide vahel
- 10 Tugev kannakapp
- 11 Laja liistuga
- 12 Olulised õmbelused on mitmekordsed
- 13 Kulumiskindel ja hästi pidav tald
- 14 Must värv, sobib ka mundrikandjatele

Tellimine internetis:
www.jahivarustus.ee

või telefonil E-R 9-17

6 778 111

Tähelepanu! Mõtte oma jalatse pikkus enne tellimist. Arvake läbi mõõt, varustid täpselt. Olge loomulikult tähele, joonistades jalatse paberile ja mõõtes need.

